

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΙΩ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

πρώην γυμνασιάρχου

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ

ΔΡΑΜΑ

ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΠΕΝΤΕ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΝ

ΤΟΥ ΑΟΙΔΙΜΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΛΑΣΣΑΝΗ

ΤΗΣ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1889

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Κ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

Ὀδὸς Περικλέους ἀρ. 40.—Ὀδὸς Ῥόμης ἀρ. 16

—

1889

ΕΙΣ Α
ΚΝΙ

23 / 3

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΙΩ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

πρώην γυμνασιάρχου

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ

ΔΡΑΜΑ

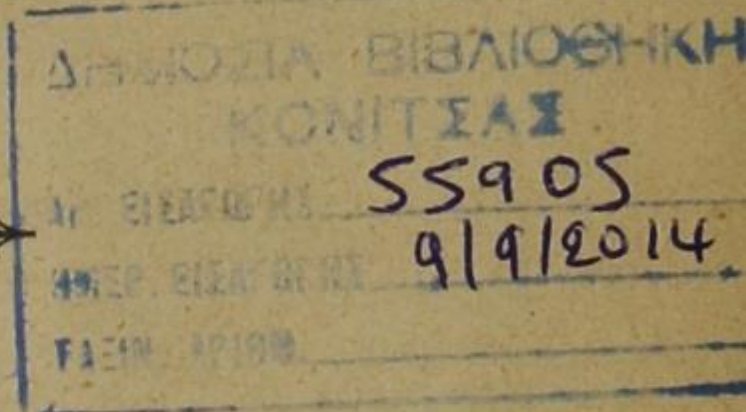
ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΠΕΝΤΕ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΝ

ΤΟΥ ΑΟΙΔΙΜΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΛΑΣΣΑΝΗ

ΤΗ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1889

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Κ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

Ὁδὸς Περικλέους ἀρ. 40.—Ὁδὸς Ῥόμης ἀρ. 16

1889

• ΣΥΛΛΟΓΗ •

ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΠΡΙΩΝΗ
ΔΩΡΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ
ΚΑΣΤΑΝΙΑΝΗΣ ΠΡΩΓΩΝΙΟΥ

3E

• НІСЛАУК •
ВІСНИК ВІСНІВНИКІВ
ВІСЛАУКІВ СІ СІА АІІІІІ
ВІСНІВНИКІВ ВІСНІВНИКІВ

ΤΩ ΜΕΓΑΛΩ ΤΑ ΦΡΟΝΗΜΑΤΑ

ΟΡΘΟΤΑΤΑ ΔΕ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΘΕΣΠΙΣΑΝΤΙ

ΑΟΙΔΙΜΩ ΑΓΩΝΟΘΕΤΗ

ΓΕΩΡΓΙΩ ΛΑΣΣΑΝΗ

ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ, ἡγεμὼν τῶν Ἡπειρωτῶν.

ΒΑΣΙΛΒΗ, σύζυγος αὐτοῦ.

ΜΑΜΙΣΗ, κόρη τῆς Βασίλης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ, ὁ κατόπιν Σκεντέρμπεης,
υἱὸς τοῦ Ἰωάννου Καστριώτου.

ἌΛΛΟΙ ΤΡΕΙΣ ΥἱΟΙ τοῦ Ἰ. Καστριώτου, κωφὰ πρόσωπα.

ΜΩΥΣΗΣ, στρατηγὸς τοῦ Ἰωάννου Καστριώτου.

ΧΑΜΨΑΣ, ἀνεψιὸς τοῦ Ἰωάννου Καστριώτου.

ΓΟΛΕΜΗΣ, σύμβουλος βασιλικός.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ, σουλτάνος τῶν Τούρκων.

ἈΛΛΑΕΔΔΙΝ, υἱὸς τοῦ Μουράτη.

ΣΑΑΛΗΣ, στρατηγὸς τοῦ Μουράτη γενίτσαρος.

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ, » » »

ΑΤΑΜΠΕΗΣ, » » »

ΑἲΡΕΔΙΝ, » » »

ΡΕΪΖ ΕΦΕΝΤΗΣ, γρχμμάχτος τοῦ Σκεντέρμπεη, Τούρκος.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ.

ΤΟΥΡΚΟΙ.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ.

*Ἡ σκηνὴ ἀλλοτε μὲν εἰς τὴν Κρόγιαν, ἀλλοτε δὲ εἰς
τὸ στρατόπεδον τῶν Τούρκων, περὶ τὸ 1425 μ. Χ.*

(*) Σημειωτέον ὅτι ἡ Ἄλβανία κατὰ τὸν μεσαῖωνα ἐκαλεῖτο «Νίξ
Ἡπειρος», ὁ δὲ Καστριώτης ἦτο ἡγεμὼν τῆς τε παλαιᾶς καὶ νίας Ἡπείρου.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

(Τὰ ἔμπροσθεν τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Ἰω. Καστριώτου.)

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ (ᾄδει).

Οἴμοι! ὅποια θύελλα
μιγμένη μὲ τὸ αἷμα
τὴν εὐκνδρον ἠρήμωσε
γῆν τῶν Ἑπειρωτῶν.

Ὡς φεύγουν ἔμπροσθεν φρικτῶν
τὰ ποίμνια θηρίων,
φεύγουν τοὺς Τούρκους ὄμιλοι
παίδων καὶ γυναικῶν.

Μάτην ἀνδρεῖοι μάχονται
μὲ τ' ὄπλον νεανίαι·
ὄρῳν ἀγρίων ἄπειρα
τὰ σμήνη προχωροῦν.

Ὅπου πετήσουν εἰς τὴν γῆν,
τὸ χόρτον δὲν φυτρώνει·
πένθος κ' ἐρήμωσις παντοῦ,
οἱ κώδωνες σιγοῦν.

Ο ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ.

Πλὴν ποῖος οὗτος ἔρχεται μὲ τὴν στυγνὴν

καὶ θηριώδη ὄψιν, εἰς τὰς χεῖράς του
λευκὴν κρατῶν σημαίαν; Τοῦρκος φαίνεται.

(Εἰσέρχεται ὁ Τοῦρκος.)

ΤΟΥΡΚΟΣ.

Ποῦ εἶνε, λέγετέ μου, τὸ ἀνάκτορον
ἐδῶ τοῦ ἡγεμόνος τῶν Ἑπειρωτῶν;

Ο ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ.

Τὸ βλέπεις ἀντικρὺ σου· ἀλλὰ περιττὸν
ἐκεῖνον εἶνε νὰ ζητῆς πλειότερον·
ἰδοὺ προβαίνει μετὰ τῶν συμβούλων του
καὶ πάντων τῶν υἱῶν του.

(Εἰσέρχεται ὁ Ἰωάννης Καστριώτης μετὰ τῆς συζύγου του
Βαϊσάβης, τῶν τεσσάρων υἱῶν του, τῆς κόρης του Μα-
μίσσης, τοῦ ἀνεψιοῦ του Χάμπζα, τοῦ Μωυσέως, τοῦ Γο-
λέμη καὶ ἄλλων στρατηγῶν καὶ συμβούλων, ἔτι δὲ λαοῦ
πολλοῦ.)

ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ (πρὸς τὸν χορὸν).

Φίλοι, χαίρετε!

τίνα φωνὴν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μου
ἤκουσ' αὐθάδη, νὰ μὲ ἴδῃ θέλουσαν;

Ο ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ.

Ἴδοὺ αὐθάδης ὄντως, Τοῦρκος ἀλαζών.

Ι. ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Τί θέλεις εἶπη, Τοῦρκε; ποῖος μὲ κρατεῖ
τὴν ὥραν ταύτην;

ΤΟΥΡΚΟΣ.

Τὴν σημαίαν τὴν λευκὴν
σεβάσθητι, διότι δὲν προσέρχομαι
ἐχθρὸς ἵνα σὲ σφάξω· εἰς τὰς χεῖράς μου
εἰρήνης φέρω σύμβολον.

I. ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Σὲ πέμπει δέ . . .

ΤΟΥΡΚΟΣ.

Μουράτ ὁ μέγας ἄναξ τῶν Ὀθωμανῶν.

I. ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Ἄν εἶν' ἐκεῖνος μέγας, ἐπειδὴ στρατοῦ
ἀθροίζει πλῆθος ἀπειράριθμον, ἐγὼ
ἐκείνου εἶμαι μεγαλήτερος πολὺ,
ἐλπίδας ἔχων εἰς τὸν Ὑψιστον Θεόν,
συμμάχους περιμένων ὁμοθρήσκους μου.

ΤΟΥΡΚΟΣ.

Ὁ Ὑψιστος πρὸς ποῖον στρέφεται Θεὸς
ἐπίκουρος, θὰ μάθης ὅταν ἀληθῶς
ὁμόθρησκοί σου σύμμαχοι θὰ ἔλθωσι.
Ὡς τότε ἄκου τί μὴνύει ὁ Μουράτ·
Τῆς κάτω Δίβρης πάσας ἤδη ἔκαυσε
τὰς κώμας καὶ τὰς πόλεις, καὶ ἐν στόματι
ἐπέρασε μαχαίρας τοὺς κατοίκους τῆς,
διότι τὸν Μωάμεθ δὲν ἠθέλησαν
νὰ εἴπωσι προφήτην· ἵππων παρευθὺς
κ' ἐδῶ θὰ ἔλθουν τῶρα μυριάδες τρεῖς,
πεζῶν δὲ δέκα μυριάδες μετ' αὐτῶν,
ἐὰν δὲν προσκυνήσης, τοὺς υἱούς σου δὲ
εὐθὺς ὁμήρους δώσης καὶ τοὺς τέσσαρας.

ΒΑΪΣΑΒΗ.

Ὅποῖον λόγον, Ὑψιστ' ἤκουσα Θεέ!

ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ (ὁρμῶν νὰ τὸν κτυπήσῃ).

Προτήτερα σὲ πλήττω μὲ τὸ ξίφος μου.

ΜΩΥΣΗΣ.

Τί κάμνεις, ἡγεμών μου; Τοῦρκε! στάσου σὺ
παράμερα, διότι θέλομεν σκεφθῆ.

(Ὁ Τοῦρκος ἐξέρχεται πλαγίως.)

ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Καὶ κάλλιον δὲν εἶνε πῦρ νὰ βάλωμεν
νὰ καύσωμεν τὴν Κρόγιαν, ἢ νὰ δώσω ἔγὼ
ὁμήρους τοὺς υἱούς μου;

ΜΩΥΣΗΣ.

Δὲν εἶπε κανεὶς

νὰ δώσης τοὺς υἱούς σου· πλὴν τὸν πρεσβευτὴν
ἂν πλήξης μὲ τὸ ξίφος, θὰ σὲ ψέξωσιν
οἱ πάντες, φίλοι καὶ ἐχθροὶ παρόμοια.

ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Καὶ τί λοιπὸν θὰ κάμω; τὸν Γεώργιον
αὐτὸν ἢ μήτηρ ὅταν ἔφερ' ἐν γαστρί,
καθ' ὕπνον εἶδεν, ὅτι μέγαν δράκοντα
ἐγέννησ' ὅστις ἔκρυπτε τὴν Ἡπειρον·
ὀδόντας αἰμοεόρους πρὸς τὰ ὅρια
τῶν Τούρκων περιῆγε καὶ κατέπινεν
ἄπιστων πλήθη· ἢ ἀπέραντος ἐνῶ
οὐρά του μ' ἐλιγμοὺς κατεβυθίζετο
ἐντὸς μακροῦ πελάγους, πρὸς τῶν Βενετῶν
τὴν χώραν στρεφομένη.

ΒΑΪΣΑΒΗ.

Κ' εἰς τὸν δεξιὸν

βραχίονά του τύπον ξίφους ζωηρὸν
ἐκ γεννητῆς δὲν φέρει; συμπεραίνουν δὲ
οἱ πάντες ὅτι μέγας μέλλει πρόμχχος

νά γείνη τῆς πατρῶας γῆς καὶ πίστεως,
τῶν ἐναντίων φοβερός ἀντίπαλος.

ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Ἔχει χαρὰν τὰ ὄπλα· δὲν ἐπέρασεν
αὐτὸν κανεὶς ὡς τώρα εἰς τὸ πήδημα
καὶ τῶν ποδῶν τὸ τάχος· παλαιστῆς δεινός
τοὺς πάντας καταβάλλει· ὅτε δ' ὀμιλεῖ,
νοῦς ἰσχυρός δηλοῦται καὶ πεποίθησις
ἀκλόνητος μεγάλης κ' ἰσχυρᾶς ψυχῆς.

ΜΩΥΣΗΣ.

Τίς θέλει ταῦτ' ἀμφισβητήσῃ; σύμπαντες
οἱ Ἑπειῶται μέγας ἦρωσ λέγουσι,
θὰ γείνη ὁ υἱός σου ὁ Γεώργιος.

ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Καὶ σὺ λοιπὸν νομίζεις, ὅτι δύναμαι
τοιοῦτον τέκνον, τῆς καρδίας τῆς ἐμῆς
ἐλπίδα γλυκυτάτην, εἰς τὸν βάρβαρον
νά δώσω, καὶ νὰ κούσω ὅτι ἔγεινε
περίτμητος, ῥομφαίαν αἵρων φοβεράν,
τοὺς ἀδελφούς του σφάζων;

ΜΩΥΣΗΣ.

Ἄν τὰ ὄτά σου
νά κλείσῃς τότε δὲν θὰ εἶνε δυνατόν,
τοὺς ὀφθαλμούς σου τώρα κλείσον, ἐπειδὴ
ταχέως θὰ τὸν ἴδῃς εἰς τὸ αἷμά του
ὑπὸ τῶν Γενιτσάρων κυλιόμενον·
θὰ ἴδῃς ταύτην τὴν παρθένον κόρην σου
ὑβριζομένην κτηνωδῶς, τ' ἀνάκτορον,
ἐνθ' αὖ τοὺς τάφους ἔχεις τῶν προγόνων σου,

κάτω ριμμένον, πλήρες λίθων μελανῶν·
θά ἴδῃς τὸν λαόν σου, θν ἐγὼ καλῶς
γινώσκω πόσον ἀγκυρῆς, συρόμενον
μετὰ βυσάνους εἰς φρικώδη θάνατον·
οἱ κόρακες θὰ κρώζουν, θὰ ὠρύωνται
οἱ λύκοι ἐνθα κῆποι ἔθελλον προτοῦ·
δεσμίαν δ' ἐπὶ τούτων γύφτοι δύσμορφοι
τὴν σύζυγόν σου τὴν τιμίαν . . .

ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Σώπαινε·

ΜΩΥΣΗΣ.

Νὰ σιωπῶ μοῦ λέγεις; ἀλλά, δυστυχῆ,
ἐσκήνωταν, μὰς εἶπεν, δεκατέσσαρες,
τῶν Τούρκων μυριάδες εἰς ἀπόσταν
ῶρας μιᾶς.

ΒΑΪΣΑΒΗ.

Ἐ! τέρρον τότ' ὡς ὁ Ἰώβ
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν ἄς ῥίψωμεν.

ΜΩΥΣΗΣ.

Οἱ πάντες κ' ἐγὼ λέγω, ὅπως ὁ Ἰώβ,
ὕπομονῆς νὰ ἐνδυθῶμεν θώρακα,
τὸ τοῦ Κυρίου θέλημα νὰ εἴπωμεν
ἄς γείνη.

ΒΑΪΣΑΒΗ.

Καὶ νὰ δώσω ἔγὼ τὰ τέκνα μου;

ΜΩΥΣΗΣ.

Ὅπως λυτρώσης τὸν ἐπίλοιπον λαόν,
ὅπως λυτρώσης σὲ αὐτήν, ἡγεμονίς.

Τί θέλεις; λέγε· νὰ σὲ δέσωσιν ὄμοῦ
μ' ἐκεῖνον, ὃν ἐκάλεις χθὲς θεράποντα,
καὶ νὰ σὲ σύρουν ὡς τοὺς βόας σύρουσι,
ἀγᾶ τινος νὰ γείνης δούλη εὐτελής.

ΒΑΪΣΑΒΗ.

Καὶ πρὶν δὲν θέτω πῦρ; . . .

ΜΩΥΣΗΣ.

Ἄλλὰ τὸ πῦρ αὐτὸ
νὰ καύσῃ πᾶσαν δύναται τὴν Ἡπειρον.
Τοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ κλείσῃς θέλεις, κ' ἔπειτα
νὰ κούσῃς εἰς τὸν Ἄδην πῶς καπνίζοντα
ἐρείπια κ' αἱμάτων εἶνε ρύακες
ἢ δύστηνος πατρίς σου, ἣν ὁ ἡγεμῶν
μετὰ τοσοῦτων μόχθων καθωράϊσε;
ὦ ἀδελφοί μου! παρομοίως σύμβουλοι
καὶ σεῖς τοῦ ἡγεμόνος εἴσθε, διατί
δὲν ὀμιλεῖτε;

ΓΟΛΕΜΗΣ.

Τί νὰ εἴπωμεν ἡμεῖς;
φρικώδης τόσον εἶνε αὐτ' ἢ συμφορά . . .

ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Φρικώδης ὄντως· λέγε, λέγε, Μωυσεῖ,
θα ἔδιδες εἰς Τούρκους τὸν υἶόν ποτέ; . .

ΜΩΥΣΗΣ.

Ἄν τὸν ἐζήτουν . . .

ΧΑΜΨΑΣ (πίπτων εἰς τοὺς πόδας τοῦ Καστριώτου).

Ἠγεμῶν τρισσέβαστε
καὶ θεῖέ μου, ὡς τῶρα ἀληθῆς πατήρ

ὑπῆρξες τῆς Ἡπείρου· ὅπου κι' ἂν στραφῆ
τὸ βλέμμα θάπαντήσῃ θάλλοντας ἀγρούς,
νομάς ἔνθα βελάζουν πλῆθος ποιμνικ.

Εἰς τὴν ζυγὸν τῆς σῆς δικαιοσύνης πρόθυμος
προσῆρχετ' ὁ δημότης, ἐπειδὴ ποτὲ
τὸν εὐπατρίδην τούτου δὲν προτίμησες.

Τὸ ὄνομά σου τίμιον εἶνε παντοῦ·
εἰς τὸ χρυσοῦν βιβλίον σὲ ἐνέγραψαν
τῆς Βενετίας οἱ πατρίκιοι· ποθεῖ

ὁ τῶν Ἑλλήνων βασιλεὺς τὴν χεῖρά σου
νὰ σφίξῃ, φίλον σ' ἐπιστήθιον καλῶν.

Ἄλλ' ὅλα ταῦτα θὰ παρέλθουν ὡς καπνός,
ὅν ἢ σφοδρὰ σκορπίζει τοῦ βορρᾶ πνοή,
ἐὰν ἐνταῦθα στήσουν τὰς σκηνάς αὐτῶν
ὄρδαί βαρβάρων Τούρκων· μκύρη μέλλ' ἢ γῆ
νὰ γεῖν' ἢ τώρα πλήρης χλόης ἀνθηρᾶς·
τὰ πρόβατα θὰ λείψουν, ὄψεις δὲ ὠχραὶ
ὀλίγων δούλων ταπεινῶν θὰ φαίνωνται,
ὅπου χωρία εἶνε νῦν ἀκμάζοντα.

ΓΟΛΕΜΗΣ.

᾽Ω ἡγεμόν, αἱ τρίχες αὐτ' αἱ πολιαὶ
ὁμοίως συμβουλεύουν, κάμφθητι· κανεῖς
τὸ πεπρωμένον νὰ ποφύγη δύναται;

ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Καὶ τίς μοῦ ἐγγυᾶται, ὅτι πάραυτα
δὲν θέλει δώσῃ ὁ Μουράτ τὴν προσταγὴν
οἱ ὄμηροί μας οὔτοι νὰ περιτμηθοῦν;
σκεφθῆτέ το.

ΜΩΥΣΗΣ.

Τὰ πάντα εἶνε δυνατά,

τίς τὸ ἀρνεῖται;

ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Καὶ σὺ λέγεις, δῶσέ τους;

ΓΟΛΕΜΗΣ.

Ἄγαπητέ μας ἡγεμόν, ἢ δύστηνος
πατρίς θυσίαν ταύτην παρὰ τοῦ ζητεῖ
ύστάτην· δῶσε ὡς ὁ Ἄβραάμ καὶ σὺ
τὰ τέκνα σου, νκί, δῶτε κ' ἴσως ὁ Θεὸς
εἰς τὴν θυσίαν ταύτην ἴλεως φανῆ
φώτισιν ἴσως δώση εἰς τοὺς κραταιοὺς
τῆς Δύσεως μονάρχας νὰ ποστείλωσι
τὸν Οὐνυάδην· ἴσως ἔλθῃ μόνος του
τῶν Πολωνῶν ὁ βασιλεὺς, ἴσως κί' αὐτὴ
ἢ Βενετία στείλῃ στόλον ἰσχυρὸν
καὶ φύγῃ ὁ Μουράτης.

ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Πάντες μ' ἄφησαν

νὰ βλέπω ῥέον τῆς καρδίας τῆς ἐμῆς
τὸ αἷμα, νὰ πομείνω μαῦρος, ἔρημος,
νὰ δώσω τὸν υἱόν μου τὸν Γεώργιον,
ὅστις, προσεδοκῶμεν πάντες, ἔμελλε
πρὸς τοὺς ἀρχαίους ἥρωας παρόμοιος
νὰ γείνη· τέλος, μήτερ, μήτερ δύστηνε,
πίε καὶ τοῦτο τὸ ποτήριον, ἀφοῦ
ἢ δύσμοιρος πατρίς μας ἀπαιτεῖ κί' αὐτό.

ΒΑΪΣΑΒΗ.

Ποίαν μ' ἐμπήγουν εἰς τὸ στήθος μάχαιραν!

ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Ἔπάγετε, υἱοί μου, ναί, ὑπάγετε!
τίς ἔλεγε τοιούτους νὰ ἐπίδωμεν
καιροὺς πῶς ἦτο πεπρωμένον; ἄνοιξε,
ὦ γῆ, πατέρα ἄσπλαγχνον κατάπιε
εἰς δῆμιον τὰ τέκνα παραδίδοντα!

ΒΑΪΣΑΒΗ.

Ἄν ἐπιπτον εἰς μάχην, σύμπας δ' ὁ λαὸς
παρίστατο εἰς τούτων τὸ μνημόσυνον,
τὰ δάκρυά μου θὰ ἐκράτουν ἔχουσα
παρηγορίαν δόξαν τὴν ἐπίζηλον·
δακρύων ἤδη μὴ στειρεύουσα πηγὴ
θὰ εἶν' οἱ ὀφθαλμοί μου, ἂν ἀλλάξωσι
μὲ βίαν τὴν θρησκείαν τῶν προγόνων των,
καὶ θὰ μ' ὑβρίζουν λέγοντες· μήτηρ ἰδοὺ
τῶν περιτμήτων εἶνε· ὦ! τὴν ὄρασιν,
τὴν ἀκοὴν ἄς χάσω, Παναγία μου,
πρὶν ταῦτα ἴδω, πρὶν αὐτὰ νὰ μ' εἴπωσι.

(Εἰσέρχεται εἰς ἀξιωματικός.)

ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ.

Συγκλητικοί! ὁ Τοῦρκος τὴν ἀπάντησιν
προσμένει.

ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Θὰ τὴν λάβῃ τώρα...

ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ.

Ἐκλινεν

ὁ ἥλιος, μοῦ εἶπε, πρὸς τὴν δύσιν του,
πρέπει νὰ ναχωρήσῃ.

ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Τώρα... τάχιστα.

ὦ Μωυση! σὺ ἴπέ μου, ἂν τὸ τέκνον μου
εἰς ἡδονὰς τοῦ κόσμου πέσῃ, ξίφος δὲ
κρατῆ τοὺς ἀδελφούς· του σφάζων ἄσπλαγχνα,
κι' ὁ ἥρωσ, ὃν τοσοῦτοι ἠγγελλον χρησμοί,
δήμιος γείνη μέγας τῶν χριστιανῶν,
τότε τί θέλεις κάμη;

ΜΩΥΣΗΣ.

Τότε, ἠγεμών, . . .

ἐγὼ θὰ πάγω μόνος, μὴν ἀνησυχῆς·
θέλω τὸν πείσῃ, θελω τὴν καρδίαν του
ἐκ βάθους σείσῃ· τότε ποταμὸς οὐδεὶς
ἰσχύν δὲν θάχῃ, οὐδὲ μαύρη θύελλα
ἢ τῶν ἐχθρῶν ἐνέδρα, ὅπως μὴ αὐτὸν
ἐνταῦθα φέρω πάλιν εἰς τὸν τόπον του.

ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Δὲν ἔχεις πόδας νέου, μὴ τὸ λησμονῆς.

ΜΩΥΣΗΣ.

Ἄλλ' ἔχω νέου τὴν καρδίαν, τοῦ Χριστοῦ
τὴν πίστιν, ἢ δὲ πίστις εἰς τοὺς πόδας μου
πτερὰ θὰ δώσῃ.

ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Τότε ἔλα, τέκνον μου,
ἔλα νᾶκούσης τὴν ὑστάτην τοῦ πατρὸς
τοῦ σοῦ παραγγελίαν· οἱ ἐπίλοιποι
υἱοί μου τοῦτον πρέπει νᾶ ἀκούετε,
διότι τοῦτον ἄγγελος τῶν οὐρανῶν
προήγγειλε σωτῆρα τῆς πατρίδος του.
Ἐγὼ, δὲν εἶν' ἀμφιβολία, τάχιστα

τούς ὀφθαλμούς θά κλείσω, οὐδέ δύναμαι
χρόνον πολὺν εἰς τᾶλγος τοῦτο νᾶντιστῶ·
σύ μέγα θᾶχης μέλλον, σύ ἐπιφανῆς
θά γείνης εἰς τὴν Δύσιν, τὴν Ἀνατολήν.
Τότε πρὸ πάντων, τέκνον, νᾶσαι δίκαιος,
ἴσος πρὸς πάντας, τὸν πτωχὸν τὸν πλούσιον,
τὸν ἀσθενῆ κ' ἰσχύοντα· ὀχύρωσον
τὸ κράτος σου μὲ φίλους· ἔχει ὁ ἡγεμὼν
ἀνάγκην φίλων, ὅπως ἔχει καὶ ἡ γῆ
ἀνάγκην τοῦ ἡλίου· εὐεργετικὸς
πρὸς πάντας ἔσο· οὕτω θά εὐαρεστῆς
εἰς τὸν Θεὸν κ' οἱ ἄνθρωποι θά σ' εὐλογοῦν.
Γενναῖος ἔσο ἐν κειρῶ τῆς συμφορᾶς,
ἐν ὥρᾳ δ' εὐτυχίας μετριοπαθῆς.
Τὴν ῥαθυμίαν φεῦγε καὶ ὑπόμενε
τούς κόπους μετὰ θάρρους· μὴ τὸν κίνδυνον
φοβοῦ, τὰς συμφορὰς σου μὴ φανέρωνε,
ἵνα μὴ χαίρουν οἱ ἐχθροί· ἀπόβλαπτε
τὰ δῶρα τῶν τυράννων μ' ἀγανάκτησιν
καταφρονῶν τὰς κολακείας, ἐπειδὴ
αἰσχύνην μόνον καὶ δουλείαν φέρουσι.
Τοὺς συνετοὺς συμβούλους μετὰ προσοχῆς
νᾶκούης· πλὴν πρὸ πάντων, τέκνον, χάραξον
εἰς τὴν καρδίαν ὅτι τῶν προγόνων σου
τὴν πίστιν νᾶ φυλάττης εἶνε πρῶτιστον
καθῆκόν σου. Τὴν χειρὰ τώρα δῶσέ μου
καὶ φίλησέ με· ὦ! τίς οἶδ' ἂν ἔπειτα
θά σ' ἴδω πλέον; ἄχ! ὦ Ὑψιστε Θεέ,
τὸ ἔλεός σου ἐπ' αὐτὰ παράτεινον

τὰ τέκνα μου, νὰ μένουν εἰς τὸν νόμον σου
πιστὰ τὸν θεῖον.

ΒΑΪΣΑΒΗ.

Νῦξ θὰ εἶν' εἰς τὸ ἐξῆς,
ὦ δύστηνά μου τέκνα, τῆς μητρὸς ὑμῶν
ἢ ὑπαρξίς· καὶ νῦν τῶρα, ὅσον ἔχω φῶς,
νὰ σὰς φιλήσω θέλω.

ΓΟΛΕΜΗΣ.

"Αμοιροὶ γονεῖς!

ΕΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΛΑΟΥ.

Πρὸς τί τοσοῦτοι θρῆνοι; αὗται τοῦ Θεοῦ
εἶνε βουλὴ μεγάλη· σοί, Γεώργιε,
ἀνδρεία ἔσται, εὐτυχία καὶ ἰσχύς,
τῷ δὲ Μουράτῃ ὄλεθρος καὶ συμφορά!
Τοιοῦτον θέλει σαρκοβόρον λέοντα
ἐντὸς τοῦ κόλπου θρέψη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ (ἀναχωρῶν).

Ἡ ὁδὸς αὐτῆ

πρὸς δόξαν ὄντως μ' ἄγει· ἡσυχάσατε,
γονεῖς καὶ συμπολιταί· ὁ Γεώργιος
τὴν πίστιν, τὴν πατρίδα εἶν' ἀδύνατον
ποτὲ νὰ λησμονήσῃ.

Ι. ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Τέκνον, ὕπαγε

εἰς τὴν εὐχὴν μου τότε!

(Ἡ μήτηρ πίπτει λιπόθυμος· οἱ τέσσαρες ἀδελφοὶ ἐξέρ-
χονται· ὁ Ἰω. Καστριώτης κλίνει εἰς μίαν ἔδραν.)

ΧΟΡΟΣ ΝΕΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ (ἄδει).

Τίς νὰ εἰσδύτῃ δύνανται

εἰς τῶν γονέων τὴν ψυχὴν,

ναδῆ τί λύπης πέλαγος
τὴν ὥραν ἔχουσιν αὐτήν!

Ἵπάρχει ἀδελφῶν στοργή
καὶ πόθος ἐραστῶν θερμός·
πλὴν δὲν πονεῖ ἄλλος κανεῖς
ὅσον πονοῦσιν οἱ γονεῖς.

Ἄλλ', Ἡπειρος! μὴ πένθιμα
ἔνεκα τούτου ἐνδυθῆς·
ἐκ τῆς μεγάλης συμφορᾶς
θάναφανῆ ἐκδικητῆς.

ΣΚΗΝΗ Β΄.

(Στρατόπεδον τοῦ Μουράτη.)

ΜΟΥΡΑΤΗΣ καὶ ΣΟΥΓΑΛΗΣ.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Τὰ πάντα, καθὼς εἶπον, ἔχουν, Σουκλῆ,
Εἰς τὰ χωρία γείνη;

ΣΟΥΓΑΛΗΣ.

Πάντα, παδισάχ·
χωρίον ἐν δὲν ἔμεινεν ἀκρήμνιστον,

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἄλλ' ἤδη πᾶσαν θὰ κατέπαυτες σφαγὴν,
ἕως εἰδήσεις ἐκ τῆς Κρόγιτις λάβωμεν.

ΣΟΥΓΑΛΗΣ.

Ἔως ἐκεῖνος ἀπαντήσῃ ὁ γκιχούρ,
διέταξα νὰ μένουν ἴως ἐξήκοντα
τριγύρω χιλιάδες.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

"Εκκαμες καλά·

ὁ Καστριώτης, λέγουν, ὑπερήφανος
εἶνε, καὶ τίς εἰξεύρει; . . .

ΣΟΥΔΑΛΗΣ.

Τὸ ἀγέρωχον

αὐτοῦ θὰ κάμψη, ἔσο βεβχιότατος,
ὅταν τὸ βλέμμα ρίψ' εἰς τὰ χωρία του,
ἐνθα τὸ αἷμα ρέει ὡς οἱ ρύακες,
ὡς νέφη δ' ἀναβαίνει ὁ πυκνὸς καπνός.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Τοιοῦτον τρόμον ἂν δὲν διεσπείρομεν,
τὸ ξίφος νικηφόρον δὲν θὰ φέρομεν
εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, δὲν θὰ ἔκυπτε
πρὸ τῶν ποδῶν μας ἢ Βοσνίχ' τάχιστα
κ' ἢ Ἀλβανία πᾶσα ὑποτάσσεται.

ΣΟΥΔΑΛΗΣ.

Εὐθὺς ἐὰν δὲν θέλῃ νὰ ὑποταχθῇ,
τὸ ξίφος εἰς τὴν θήκην οἱ Γενίτσαροι
δὲν θέτουσιν, ἢ γῆ της μαύρη γίνεται,
πυρκαϊκὴ ὡς ἂν καὶ συμφορὰ σεισμῶν
τὴν εἶχον ἐρωμώση.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ὡς ὁμήρους ἂν

ὁ ἡγεμὼν μας στείλῃ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ,
νὰ ταπεινώσω θέλω τὸν Ἀλήμπεην
Καραμανόγλου τῆς Ἀσίχας· ἔμεινεν
ἐκεῖνος μόνος ἕως τῶρ ἀνίκητος.
Τοῦ βασιλέως ἔχομεν τῶν Πολωνῶν

τὴν κεφαλὴν στημένην ἐπὶ κάμακος·
τὸν Οὐνιάδην, ὅστις ἀνδρειότατος
τῶν νῦν θνητῶν καλεῖται, ἠναγκάσαμεν
νὰ στρέψη νῶτα· μόνος οὗτος ἀπειλεῖ
μικρὸν καὶ πάλιν νὰ μὲ κάμη ἄρχοντα
εἰς τὴν Ἀσίαν.

ΣΟΥΑΛΗΣ.

Τούτου, πηδισάχ, ἐγὼ
ὑπόσχομαι νὰ φέρω αἱματόρραντον
τὸ σκῆπτρον εἰς τοὺς πόδας τοῦ Κυρίου μου.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

ᾠ! εὔγε, Σουαλῆ μου· ἀλλὰ δὲν φρονεῖς
καὶ τῆς Σταμπούλ τὰ τεῖχη πῶς νὰ ἴστανται
ἀπόρθητα δὲν πρέπει;

ΣΟΥΑΛΗΣ.

Ἔστερον αὐτὸ
θα ἴδωμεν, διότι εἰς τὴν θάλασσαν
τόσον ἀκόμη ἰσχυροὶ δὲν εἴμεθα.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ὅταν τοὺς Σέρβους ὑποτάξω, καὶ αὐτὴ
θέλει τρομάξῃ ἡ Βενετία, στόλου δὲ
βοήθειαν δὲν στέλλῃ εἰς τὸ Βυζάντιον.

(Εἰσέρχεται Γενίτσαρος.)

Γενίτσαρε, τί θέλεις;

ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Τῶν Ἡπειρωτῶν,
ὡς ἔχεις διατάξῃ, ἔφθασαν ἐδῶ
οἱ ὄμηροι.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Πῶς λέγεις; ἤλθον οἱ υἱοὶ
τοῦ ἡγεμόνος πάντων τῶν Ἑπειρωτῶν;

ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Ἐκεῖνοι· καὶ ἂν θέλῃς, θὰ εἰσέλθωσιν.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ὡραῖα δῶρα, Σουαλῆ! μοῦ λέγουσιν
ὅτ' εἷς ἐκ τούτων εἶνε ὠραιότατος
κι' ἀνδρεῖος νέος· πρέπει νὰ περιτμηθῆ,
νὰ γείνη στρατιώτης τοῦ Προφήτου μας.

(Εἰσέρχονται οἱ τέσσαρες υἱοὶ τοῦ Καστριώτου,
ἡγουμένου τοῦ Γεωργίου.)

ΜΟΥΡΑΤΗΣ (πρὸς τὸν Σουαλῆν).

Ὁ πρῶτος θᾶν' ἐκεῖνος, ὃν φημίζουσιν.
Ἴδὲ πῶς ἔχει μέγα τὸ ἀνάστημα,
καὶ ζωηρὸν τὸ βῆμα· ὁ δὲ μελανὸς
σημαίνει ὀφθαλμὸς του ζωηρότερον
πῶς ὑποκρύπτει πνεῦμα.

(Πρὸς τὸν Γεώργιον Καστριώτην.)

Πλησίτισε, υἱέ μου·

εὐθὺς καθὼς σὲ εἶδον, σὲ ἠγάπησα·
ποῦ θέλεις νὰ σὲ τάξω, ὅπως δυνηθῆς
ἀξίωμα νὰ λάβῃς;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Ὅπου πόλεμος

ὡς στάχεις ῥίπτει τῶν ἀνθρώπων πτώματα·
τοιούτον φέρω εἰς τὸν δεξιὸν ἐγὼ
βραχίονα σημεῖον.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ὅταν δὲ σιγοῦν
τὰ ὄπλα, τί θὰ κάμνης;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Θαῦρω ἱκανὰ
θηρία εἰς τὰ ὄρη, ὅπως μάχωμαι.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Πολὺ μ' ἀρέσκεις ἤρως βέβαια μαχῶν
ποτὲ θὰ γείνης, κ' ἦτο ἔδω ἢ θέσις σου·
διότι δοῦλος, ταπεινὸς χριστιανός,
δὲν θᾶχες εὐκαιρίαν νὰ ἐπιδειχθῆς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Τίς οἶδεν ; ταύτην ἴσως δώση ὁ Θεός.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Παρῆλθ' ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἦσαν ἔνδοξοι
οἱ Ἕλληνες κ' οἱ Φράγκοι· σήμερον ἡμεῖς
οἱ Τοῦρκοι πρῶτοι τῶν λαῶν καλούμεθα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Πλὴν κλίμαξ εἶνε, πηδισάχ, τὰ πράγματα
τοῦ κόσμου· ἀναβαίνουν, καταβαίνουνσι
διηνεκῶς βαθμίδας τὰ ἀνθρώπινα.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἄλλὰ τὸ ξίφος, νέε, ἔχει πάντοτε
ἰσχὺν μεγαλητέραν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Δι' αὐτὸ κ' ἐγὼ
ὁ Ἄλβανὸς καὶ Ἕλληνας τὸ ἀκόνισα.

(Εἰσέρχεται ἕτερος Γενίτσαρος.)

ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

ὦ παδισάχ, αἰσχύνην σήμερον δεινὴν
θά πάθουν οἱ στρατοὶ σου.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Πῶς, γενίτσαρε;
τῆς Ῥούμελης ὁπότε πάσης κύριοι
καλούμεθα· τί λέγεις;

ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Κι' ὅμως ἱκανῶς
γενναῖος δὲν εὐρέθη, ὅπως τὴν ὄφρυν
μεγάλου ταπεινώσῃ Σκύθου· ἀλαζῶν
εἰς τὴν πλατεῖαν τοὺς ἀρίστους προκαλεῖ
ἵνα παλαίσουν· ἀλλὰ δὲν τολμᾷ κανεῖς.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Γενίτσαρε, τί εἶπες; δὲν τολμᾷ κανεῖς!
κι' ὅμως τοσάκις διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν
ἔρρευσεν αἷμα.

ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Δὲν εἰξεύρω τί νᾶπῶ·
ἀλλὰ δειλίαν φέρει τὸ παράδοξον·
νᾶποδυθοῦν προτείνει εἰς τὸ στάδιον
οἱ παλαιστὰὶ κρατοῦντες ἐγχειρίδιον,
ἐντὸς δὲ τόπου νᾶ παλαίσωσι στενοῦ.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἄστεῖον εἶνε τοῦτο· ἐδειλίασαν
βεβαίως κατὰ πρῶτον, ἐπειδὴ γυμνοὶ
δὲν ἔτυχε νᾶ κάμουν μάχην· ἀλλ' ἐγὼ
εὐθὺς θὰ ἐξεγείρω τὴν ψυχὴν αὐτῶν,
κι' ἰδοὺ κηρύττω.

(Φωνάζει πρὸς τὰ ἔξω.)

Στρατιῶται! σήμερον
ὅστις τὸν Σκύθην θανατώσῃ παλαιστήν,
εὐθύς θὰ γείνη χιλιάδων στρατηγὸς
ἰππέων πέντε· εἰς τὰς χεῖρας ποικιλτὸν
βαλάντιον θὰ ἔχη μὲ χρυσὸν πολύν.

(Σιγα.)

Πολλοὶ θέλουν προσέλθῃ τώρα βέβαια·
θὰ τοὺς ἐλκύσ' ὁ πλοῦτος καὶ τὰξίωμα...
Κι' ὁμως κανεὶς δὲν βλέπω νὰ προσέρχεται...

(Πρὸς πλησίον ἰστάμενον κήρυκα)

Ἐκ νέου, κήρυξ, ὅσα εἶπα κήρυξον.
(Ὁ κήρυξ τὰ ἐπαναλαμβάνει· οὐδεὶς προσέρχεται.)

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ὅποῖα καταισχύνη! Εἷς δὲν θαύρεθῃ
νὰ δείξῃ ὅτι αἷμα Μουσουλμανικὸν
ῥέει 'ς τὰς φλέβας τοῦ στρατοῦ; πρέπει λοιπὸν
ἐγὼ ὁ τρίχας ἔχων ἤδη πολιὰς
εἰς τοὺς κροτάφους πρὸς τὸν περιφρονητὴν
τῆς δόξης τῶν Ὀσμάνων νὰνταγωνισθῶ:

ΓΕΩΡΓΙΟΣ (κλίνας πρῶτον ὀλίγον τὴν κεφαλὴν).

Ἐγώ, μονάρχα, θέλω μὲ τὸ ξίφος μου
τὸν Σκύθην νὰ διδάξω, ὅτι κι' ἀλλαχοῦ
υπάρχουσιν ἀνδρεῖοι, ἔπως εἶν' αὐτός.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Πῶς εἶπες; τόσον νέος εἶσαι, τέκνον, σύ!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Ναί, νέος· ἀλλ' ὁπότε μ' ἔπεμπ' ὁ πατήρ
πρὸς τὰ ἐδῶ, μὲ εἶπε· κίνδυνον ποτὲ
μὴ φοβηθῆς, υἱέ μου! Ὡστ' ἀδύνατον
ἔμ.προσθεν εἶνε τούτου ἄγῶ νὰ φοβηθῶ.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Γυμνός δὲ θέλεις πρὸς αὐτὸν ἀγωνισθῆ;
ἐκεῖνος εἶνε γίγας, θὰ τὸ ἤκουσες.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Ἄς εἶνε γίγας· εἰς τὸ ἐγχειρίδιον,
ὑπερ ἔνταῦθα φέρω εἰς τὴν ζώνην μου,
εἶνε γραμμέρον, ὅτι ἄτρομος ψυχὴ
νικᾷ συνήθως σώματα τῶν ἀθλητῶν.
Θέλω παλαίση, κι' ἂν δὲν εἶν' ἀσήμαντον
τὸ ξίφος, ὑπερ ἔχω ἔς τὸν βραχίονα
ἐδῶ σημειωμένον, τὰνταγωνιστοῦ
τὸ αἷμα θέλει ρεύση κάτω εἰς τὴν γῆν.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἄποιοι λόγοι! μήτηρ τίς σ' ἐγέννησεν,
ὅπως ψυχὴν τοιαύτην ἔχης σιδηρᾶν;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Μ' ἄρκτων καὶ κάπρων μ' ἔχει θρέψη μυελὸν
ἢ μήτηρ· τὸν ἀέρα δὲ ἀνέπνευστα
τῶν ἀποκρήμων τῶν ὀρέων κορυφῶν.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἔπαγε τότε· ἂν νικήσης, βέβαια
προωρισμένον εἶνε, ὅπως μέγιστος
κληθῆς στρατάρχης. Ἴδε! σὲ προσμένει ἴκει
εἰς τὴν πλατεῖαν ὁ θρασὺς ἀγωνιστής.
Ἐγὼ θέλω σὲ βλέπη· ἂν δὲ νικητῆς
τὸν Σκύθην ρίψης κάτω, θέλουν κύμβαλα
καὶ σάλπιγγες κηρύξῃ τὴν ἀνδρείαν σου.
Τὴν χλαῖναν ἄφες, κ' ὕπαγε ἀπτόητος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ (εξερχόμενος).

Τί φόβος εἶνε ἡ ψυχὴ μου ἀγνοεῖ.
Πάτερ μου, ἡ εὐχὴ σου ἄς μ' ἀκολουθῇ.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Δέν εἶνε τοῦτο θαῦμα, φίλοι, Ἄλβανός
ἀτρόμητον νὰ ἔχη τόσον τὴν ψυχὴν;

ΣΟΥΛΛΗΣ.

Ἄν ἐκ Θεοῦ δέν εἶνε τοῦτο, παδισάχ,
φοβοῦμαι μετ' ὀλίγον ὅτι θέλομεν
ἐπὶ τοῦ πτώματός του χύσῃ δάκρυα.
Μ' ἐνέπνευσε τοσαύτην τὴν συμπάθειαν!

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Τίς οἶδεν; ἴσως καί τις τύχη εὐμενῆς
τὸν ἔπεμψε νὰ μ' εἶνε εἰς τὸν πόλεμον
παρηγορία, στήριγμ' ἀκατάβλητον.
Δέν βλέπεις; κι' ὄλος ὁ λαὸς ἐκάρφωσεν
ἐπάνω του τὸ βλέμμα· νά! ἀρχίζουσι
τὴν πάλην· ὦ Θεέ μου, σὺ βοήθει τον.

ΣΟΥΛΛΗΣ.

Φοβοῦμαι, τρέμω, ὄχι τόσον δι' αὐτόν,
διὰ τὰ ὄπλα μᾶλλον τῶν Ὀθωμανῶν.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ (βλέπων πρὸς τὰ ἔξω).

Οἱ ὀφθαλμοὶ του λάμπουν . . . τεχνικώτατα
τὸ ἐγχειρίδιόν του φέρει πανταχοῦ . . .
ἐκπλήττεται ὁ Σκύθης . . . πάλιν μειδιᾷ,
νὰ δείξῃ τάχα ὅτι τὸν περιφρονεῖ . . .
Ἄτάρχαχος ἐκεῖνος· νά! ποία χαρά!
εἰς τὴν καρδίαν τώρα τοῦ ἐνέπηξε
τὴν κοπτερὰν λεπίδα· ποῖον ἔγεινε

θαῦμα! «ὁ Σκύθης», σύμπας ὁ λαὸς βοᾷ.
Τὸν ὕψωσαν ἐπάνω εἰς τὰς χεῖράς των,
ἐδῶ τὸν φέρουν νικητήν . . . ἀνέλπιστον!

ΣΟΥΑΛΗΣ.

Ἄνέλπιστον τῷ ὄντι, θαῦμα μέγιστον!
καὶ θὰ τὸν κάμῃς, ὅπως εἶπες, στρατηγόν;

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Βεβαίως, χιλιάδων πέντε παρευθὺς·
διότι θέλω πάντες νῆνε βέβχιοι,
ὁ ζῆλος ὅτι ὁ πιστὸς θάμείβετχι.

ΣΟΥΑΛΗΣ.

Δὲν θὰ φθονήσουν ὅμως τότ' οἱ πάλαιοί;

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Τὸν φθόνον διεγείρει πᾶν τὸ ἔζογον,
μαραίνεται πλὴν μένον κι' ἄνευ ἀμοιβῆς.

ΣΟΥΑΛΗΣ.

Ἴδου τὸν φέρουν, παδισάχ' ποία τιμὴ!
ὡς μυριάδας ἐὰν ἔσφαξεν ἐχθρῶν.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Τὸν ἐνθουσιασμόν των συμμερίζομαι·
τοὺς ἥρωας λατρεύουν οἱ πολεμισταί.
Ἦρωες τφόντι! κύτταξέ τον! ἔρχεται
μὲ μετριοφροσύνην· ρίπτει χαμηλὰ
τοὺς ὀφθαλμούς του, ὡς νεῖνις, ἦν αἰδῶς
κοσμεῖ τὴν ὥραν εὐτυχίας ζηλευτῆς.

(Εἰσέρχεται ΛΑΟΣ ἄδων καὶ συνοδεύων τὸν Γεώργιον
καὶ Ἀλλαεδδίν.)

Κάτω ἔπεσεν

ὁ Σκύθης ντροπιασμένος,

για να νοιώση τί θα πῆ
μου σουλμανικὸ σπαθί.

Ἔλεγε, κανεῖς
τὴν τέχνη του δὲν ἔχει·
κι' ὅμως βρέθ' ἓνα παιδί
«πέσε κάτω» νὰ τοῦ 'πῆ.

Σὰν τὸν Ἴσκεντέρ
πολέμησε, σὰν ἦρως·
πρῶτος νᾶνε στρατηγὸς
πρέπ' ὁ νέος ὁ καλός.

(Προβαίνει ὁ Μουράτης καὶ δρᾶττει τὴν χεῖρα τοῦ νέου.)

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Καλῶς ὤρισες! νὰ σὲ φιλήσω θέλω
εἰς τὸ μέτωπον, υἱὸν νὰ σ' ὀνομάσω,
ὅπως κι' ὁ λαὸς Σκεντέρμπεην νὰ σ' εἶπω,
τὸν Ἀλέξανδρον ὅπως ἡμεῖς καλοῦμεν.
Δὲν ἐψεύσθησαν ὅσα χρησμοὶ μεγάλοι
εἶπον περὶ σοῦ, ἀπέδειξες πῶς ἔχεις
νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν ἀπτόητον, μὲ τέχνην
ρίψας κατὰ γῆς τὸν γιγαντώδη Σκύθην.

ΑΛΛΑΒΕΔΔΙΝ.

Πάτερ μου! κ' ἐγὼ τὸν θέλω ἀδελφόν μου·
εἰς τὸν πόλεμον ἂν μετ' αὐτοῦ πηγαίνω,
βεβαιότητα ἔχω πῶς νικημένος
εἶν' ἀδύνατον ἐδῶ νὰ ἐπανεέλθω.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἦκουσες! ἰδοὺ κι' ὁ προσφιλὴς υἱός μου,
θν τοῦ θρόνου μου διάδοχον καλοῦσι,

μέ πολιτικόν δὲ πνεῦμα προικισμένος
ὑπὸ τοῦ λαοῦ λατρεύεται δικαίως,
εἰς τὸν πόλεμον μεθ' ἑαυτοῦ τὸν θέλει!
"Ἄν δ' ἡ Πρόνοια τοῦ θείου μεγαλεῖον
εἰς τὸ στέμμα μου ἠυδόκησε νὰ δώσῃ,
ἄξιώτερος τίς ἄλλος τούτου εἶνε
τὰ στρατεύματα παντοῦ νὰ ὀδηγήσῃ;
Ναί, Σκεντέρμπεη, σὲ θέλω τοῦ υἱοῦ μου
σύντροφον παντοῦ, κ' εἰς μάχας κ' ἐν εἰρήνῃ.
Ἡ ζωὴ αὐτοῦ πολύτιμος μοῦ εἶνε·
τίνα δ' ἤθελον καλλήτερον ἐκλέξῃ
φύλακα ἢ σέ, ὅστις γενναιοτάτην
ἔχεις τὴν ψυχὴν; οἱ παλαιοὶ τὸ λέγουν·
«δόλος εἰς ψυχὴν ἀληθινὰ γενναίαν
εἶν' ἀδύνατον ποτὲ νὰ εἰσχωρήσῃ».
"Ἐλα! λάβ' αὐτὸ τὸ ξίφος μου, διότι
τιμιώτερον νὰ σοῦ προσφέρω δῶρον
εἶν' ἀδύνατον.

(Τὸν ζώννει μέ τὸ ξίφος του.)

"Ἔσο μέ τὸν υἱόν μου
φίλος, ἀδελφός, σύντροφος τῆς ζωῆς του,
ἄρωγός αὐτοῦ εἰς πάντα τοὺς κινδύνους.

(Ὁ Ἀλλαεδδὶν τῷ δίδει τὴν δεξιάν.)

Ναί, ὡς λέοντες ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων
εἰς ἐν πάντοτε δάσος συγκυνηγοῦντες,
προστατεύετε καὶ βοηθεῖτ' ἀλλήλους,
σὺ βασιλικὴν ἔχων τὴν ἐξουσίαν,
σὺ ἀπὸ Θεοῦ μέγας προωρισμένος.

(Εἰσέρχεται ταχυδρόμος ἀσθμαίνων.)

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Τοῦτο τί δηλοῖ τὸ βῆμα, ταχυδρόμε;

ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ.

Ἦλθεν εἶδησις, ὧ παδισάχ, σπουδία·
ὁ Ἀλήμπεης ἐκ τῆς Καρχμανίας
μέγιστον στρατὸν ἀθροίσας, τὴν Ἀσίαν
πᾶσαν ἀπειλεῖ ὅτι θὰ ὑποτάξῃ.

Πλήττων τοὺς θρασεῖς καὶ τοὺς δειλοὺς φοβίζων,
κατηνάγκασε πόλεις νὰ προσκυνήσουν
μέχρι σήμερον πιστὰς εἰς τὸ σὸν σκῆπτρον.

Ἐτοιμάζονται βοήθειαν μεγάλην
νὰ ποστείλωσι τῆς Δύσεως οἱ Φράγκοι
κατὰ θάλασσαν εἰς τὸν θρασὺν ἀντάρτην.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Κι' ὅμως παρευθὺς ἐγὼ θὰ τὸν διδάξω
τὴν αὐθάδειαν αὐτὴν νὰ περιστείλῃ,
τὴν Ἀσίαν δὲ τὴν πρὸς δυσμὰς ἀφίνων
εἰς τὸν κρυερὸν Καύκασον νὰ προσφύγῃ·
ἔχω στρατηγὸν τοιοῦτον εὔρη τῶρα.

Ἐλα, τέκνον μου Ἀλλαεδδίν, τὸν φίλον
λάβε τὸν πιστόν, τὸν ἀδελφοποιτόν σου,
καὶ συνάθροισον λογάδας στρατιώτας·
τὸν δὲ Βόσπορον ταχέως διχθάντες
συναγάγετε ἰππέων μυριάδας
τρεῖς, τὰ ἴχνη του παντοῦ ἀκολουθεῖτε.

Εἶμαι βεβχίος πῶς θᾶχετε τὴν νίκην,
ὁ Σκεντέρμπεης ἀφοῦ μὲ σᾶς θὰ εἶνε.

Ἐγὼ πρέπει ἄδῶ νὰ μείνω, ὅπως ἴδω

οἱ θρασύδειλοι ἂν πάλιν θέλουν Φράγχοι
πέμψη στρατιὰν νὰ μ' ἐμποδίσουν, ἵνα
τὸ κοράνιον μὲ ξίφος διαδώσω
μέχρι τῶν Ἀκτῶν τ' Ἀδρία κι' ὡς τὰς Ἀλπεῖς.

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΣΚΗΝΗ Α'.

(Εἰσέρχεται στρατὸς Τουρκικὸς μὲ σημαίας ἀναπεπταμένας
ἐν θριάμβῳ· ἡ μουσικὴ παιανίζει ἐμβατήριον· ἐπὶ τέλος
ἴσταται ὁ Μουράτης μετὰ τοῦ Σουαλῆ, Καράμπεη,
Ἀτάμπεη καὶ Ἀϊρεδίν.)

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Τέλος καλῶς τοὺς Φράγκους ἐδιδάξαμεν,
ὅτι ματαίως προσπαθεῖ ὁ ἀρχηγὸς
τῆς τοῦ Χριστοῦ θρησκείας εἰς στρατόπεδον
ἐν νὰ ἐνώσῃ τοὺς φθονοῦντας διχρῶς
ἀλλήλους. Ἔ! φροντίζουν περισσότερον
τὴν ἐξουσίαν πῶς νὰ ἐπεκτείνωσιν
ἐπὶ τῆς γῆς ἢ μέλλον εἰς Παράδεισον
λαμπρὸν νὰ προσδοκῶσιν. Ἐδιώξαμεν
αὐτοὺς πέραν τῆς Θράκης, ἐκ τοῦ Αἵμου δέ
δὲν θὰ τολμήσουν πλέον νὰ προβάλωσι
τὴν κεφαλήν, τὸν θρόνον νὰ πειλήσωσι

τῶν Μουσουλμάνων· στόλος ἤδη Τουρκικὸς
στενῶς τὸν τοῦ Βοσπόρου ἔκλεισε πορθμὸν,
καὶ μάτην ἐτοιμάζουν τὴν ἀρμάδα των
οἱ Βενετοί· ταχέως θὰ νοήσωσι
πῶς τὸ Αἰγαῖον ἤδη πᾶν ἀπώλεσαν.
Ὁ Σέρβος μόνος ἡγεμῶν ἀγέρωχος
μ' ἐπιμονὴν ἀρνεῖται νὰ ὑποταγῇ·
«τὸν γέροντα Μουράτην», διεσάλπισε,
«ποτέ θὰ προσκυνήσῃ νέος ὢν αὐτός;
δὲν τὸ ἀξίζει»· ὄντως δὲ τὸ γῆρας μου
ἐγγίζει πλέον· πλήν ἂν ἔλθῃ νικητῆς
ἐκ τῆς Ἀσίας ὁ ἐμός, ὡς πέποιθα,
υἱός, κ' ἐκείνου θέλω ρίψῃ τὴν ὄφρυν.
Ἄλλ' ἴδε! φθάνει ταχυδρόμος εὐθυμος.
Λέγε μου, ταχυδρόμε, πόθεν ἔρχεσαι;

ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ.

Ἐκ τῆς Ἀσίας φέρω καταπληκτικὰς
εἰδήσεις, οἷας δὲν ἠκούσαμεν ποτέ.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Καὶ χεῖρες φέρων εἰς ἐμὲ κατάπληξιν;

ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ.

Χαρᾶς μεγάλης ἔκπληξιν ἐκόμισα·
ὁ τῆς Καραμανίας ἔπεσ' ἡγεμῶν
πρηνῆς τοὺς πόδας τοῦ υἱοῦ σου προσκυνῶν,
σύμπασα δ' ἡ Ἀσία ἀνεγνώρισε
τὴν ἔνδοξον ἀρχὴν σου· εἶνε πόλεις σαὶ
ἡ Χαλκηδών, ἡ Προῦσα, Νικομήδεια·
καὶ ἡ μεγάλη ἀκόμη Ἀντιόχεια
εἰς τὸν υἱὸν τὸν σὸν τὰς κλεῖδας ἔδωκε.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

‘Οποίαν ὄντως μ’ ἐμποιεῖς κατάπληξιν !
εἰς μῆνας μόνον πέντε τόσα θύματα
ἔκαμεν ὁ υἱός μου ;

ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ.

Τοῦ ἐχάριτες

τοιοῦτον μέγαν τῶν πολέμων ἦρωα.
Πλήν . . . σάλπιγγας ἀκούω· μόνος τάχιστα
θὰ ἔλθῃ νὰ σ’ ἀγγείλῃ νίκας κατ’ ἐχθρῶν,
οἷας τοῦ Ἀλεξάνδρου μόνον ἄλλοτε
ἐκέρδισ’ ὁ βραχίων.

(Εἰσέρχεται στρατός, ἡγουμένων τοῦ Ἀλλαεδδὶν καὶ Σκεν-
τέρμπεη, παιανίζουσης δὲ τῆς μουσικῆς ἐπὶ τινα λεπτά.)

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Καλῶς ἦλθετε,

οἱ τῆς Ἀσίας νικηφόροι στρατηγοί !
οἱ φίλοι, τοὺς ὁποίους ἀναξ ἤνωσε
δικαίαν ἔχων εἰς ὑμᾶς πεποίθησιν.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Καὶ σύ, συμπάσης τῆς Ἀσίας Κύριε,
ὡσαύτως χαῖρε ! ἀφοῦ σ’ ἔδωκε ὁ Θεός,
ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ μεγάλου θρόνου του,
ἀρχάγγελον τοιοῦτον, εἶν’ ἀδύνατον
καὶ τῆς Εὐρώπης ὅλης καὶ τῆς Ἀφρικῆς,
τῆς οἰκουμένης πάσης τὸν κυρίαρχον
νὰ μὴ σ’ ἀποκαλέσουν· ὁ ἀρχάγγελος
ἐκεῖνος εἶνε ὁ πιστός μου σύντροφος.
”Ω ! ἂν ὀπόταν εἰς τὰς μάχας εἵλκυε
τὸ ξίφος ἐκ τῆς θήκης, ἂν τὸν ἔβλεπες,

ὦ πάτερ, ποῖον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του πῦρ
ἀνέπεμπεν, πῶς πόδας ἠύχοντο ταχεῖς
νὰ ἔχουν ἔμπροσθέν του οἱ πολέμιοι,
καὶ σὺ ὁμοίως, ὡς ἐγώ, θὰ ἔλεγες
θνητὸς δὲν εἶνε οὗτος, κόσμου κάτοικος
ἄλλου πρασκαίρως ἦλθε κάτω εἰς τὴν γῆν.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ (πρὸς τὸν Σκεντέρμπεην).

"Ἐλα νὰ σὲ φιλήσω, ἔλα ζήτησε
τῆς βασιλείας τῆς ἐμῆς τὸ ἥμισυ·
ζήτησε τοὺς στρατοὺς μου καὶ τοὺς στόλους μου,
τοὺς θησαυροὺς μου πάντας.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Μόνον ἐν ζητῶ,
καὶ τοῦτο ἔχων θᾶμαι πάντοτ' εὐτυχής.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Εἶπέ το κ' ἤδη τῶχεις.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Τοῦ υἱοῦ τοῦ σοῦ
νὰ ἔχω τὴν καρδίαν· εἰς τὰ πέρατα
τοῦ κόσμου νὰ ζητήσουν τίς βαρύτιμος
εἶν' ὑπὲρ πάντας μαργαρίτης ἐπὶ γῆς,
ἀδάμας ἄλλος ὡς αὐτὴ δὲν θαύρεθῃ
εἰς τὴν ἀξίαν.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

"Ἄκου! τίς ὑπέρτερος
εἰς εὐτυχίαν τότ' ἐμοῦ θέλει κληθῆ;
Καὶ τὴν καρδίαν ταύτην ἔχεις κτῆμά σου,
κι' αὐτὸν τὸν θρόνον τὸν ἐμόν, ἂν ἤθελες.

ὦ πάτερ μου, νάκούσης θέλω τοῦ στρατοῦ
πῶς τὴν ἀγάπην σύμπαντος κατέκτησε.

Τρὶς καὶ τετράκις κεκμηκῶς ἐκ τῆς μακρᾶς
ἐγὼ πορείας εἶπον· «κᾶπου μείνωμεν
ὀλίγον, ἕως λάβωμεν ἀναψυχὴν». —

«Ὁχι», μὲ τόνον εἶπεν ὁ Σκεντέρμπεης·
«τὸ τάχος φέρει ἔς τὸν ἐχθρὸν κατάπληξιν·
σὲ φέρω ἔγώ, ἂν θέλῃς, εἰς τὸν ὄμιόν μου,
ἀλλ' ἄγωμεν ταχέως». Ἐκαμα πτερὰ

κ' ἐγὼ μ' ἐκεῖνον ὄντως δ' ἀπηντήσαμεν
ἐκπεπληγμένον τὸν ἐχθρὸν· ποτάμιον

ῥεῦμα σφοδρὸν ἐν μέσῳ ἦτο τῶν στρατῶν
τῶν ἀντιμαχομένων· ἀλλ' ἐμπόδιον

οὐδὲν τὸ ῥεῦμα τὸ σφοδρὸν μᾶς ἔφερε·
μὲ τὸν ταχύον του ἵππον ὁ Σκεντέρμπεης

ἀπέναντι ὀρμήσας, ἄπνου ἔρριψε

τὸν στρατηγὸν τῶν ἐναντίων· σύμπας δὲ
εὐθὺς κατόπιν ὁ ἐχθρὸς ὡς ἄχυρον,

ὅπερ σκορπίζει μετὰ τάχους ὁ βορρᾶς,
ὁμοίως ἐσκορπίσθη, ὅτε δάκρυα

τὸν σύντροφόν μου εἶδον χύνοντα θερμά.

Ὁ ἵππος του ἐξαίφνης ἔπεσε νεκρὸς
ἐκ τοῦ μεγάλου κόπου· ὡς ἂν ἄνθρωπος

νά ἦτο, εἰς τὴν γῆν αὐτὸν ἐκρύψαμεν,
ὅτ' Ἄραψ ἦλθε φέρων καταπληκτικοῦ

μεγέθους ἵππον, μέγα δὲ ποσὸν χρυσοῦ
ἐζήτει· ἀλλὰ πρῶτον νά δαμάσῃ τις

ἐπρόκειτο ἐκεῖνον· εἰς τὰ νῶτά του,
ὁ Ἄραψ εἶπε, πάντα δὲν ἐδέχετο,

ἔκαμν' ὡς μανιώδης, ὅτε μάστιγα
μὴ φέρων μ' ὄψιν εὐθυμον προέβαλεν
ὁ σύντροφός μου, κάπως τὸν ἐθώπευσε,
χρεμετισμὸν δ' ὁ ἵππος πρῶτον ἔβαλε
κι' ἀνέβ' ὁ ἥρωσ ἐπ' αὐτοῦ περιχαρής.
Ἐκτοτε, πάτερ, τὴν ὁρμὴν τῆς στρατιᾶς
τῆς σῆς οὐδὲν εὐρέθη ἔχον τὴν ἰσχὺν
να κόψη, μήτε φρούριον μηδὲ πληθὺς
ἀπειραρίθμων μαχητῶν βραχίονα
ὅπου προτείνων ὁ Σκεντέρμπεης γυμνὸν
ἐσώρμα, ἦτο καὶ ἡ νίκη μετ' αὐτοῦ·
οἱ δὲ τὸν Μακεδόνα καὶ τὴν σήμερον
κατακτητὴν ἐκεῖσε ἐνθυμούμενοι
να παραβάλουν πρὸς αὐτὸν δὲν εὗρηκαν
ἄλλον οὐδένα μέχρι τοῦδε στρατηγόν.
Νέον τὸν λέγουσιν πανταχοῦ Ἀλέξανδρον,
τὴν εὐφυΐαν δικαίωνοντες τὴν σὴν.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Υἱέ μου, ποῖον ὄντως δῶρον μ' ἔπεμψε
τὸ θεῖον! εἴθε μέχρι τέλους προσφιλεῖς
να εἶσθ' ἀλλήλοις! εἴθε βλέμμα βάσκανον
ποτὲ μὴ συνταράξῃ τὴν ἀγάπην σας!

ΑΛΛΑΕΛΔΙΝ.

Πάτερ! τὸν σύντροφόν μου ἐὰν πέπρωται
ἐγὼ να χάσω, κάλλιον να νοίξ' ἡ γῆ
πρὶν να με καταπίῃ.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἐχεις δίκαιον·
Σκεντέρμπεη! δὲν λέγεις τίποτε καὶ σύ;

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Τί ἔχω γὼ νὰ εἶπω ; ὅπου προσταγὴν
ὁ κύριός μου δώσῃ, ὡς ἡ ἀστραπή
ταχύς θὰ σπεύσω· ἀφοῦ μ' ἔζωσες μ' αὐτὸ
τὸ ξίφος, δὲν ἀνήκει πλέον εἰς ἐμέ,
εἰς σὲ ἀνήκει ἡ ζωὴ μου καὶ πνοή.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ὡραῖον λόγον εἶπες· ἐτοιμάσθητι
λοιπὸν καὶ πάλιν νὰ στρατεύσῃς, ἐπειδὴ
ἐχθροὺς δὲν ἔχει μόνον ἡ Ἀνατολή·
κ' ἐδῶ τῶν Τούρκων εἶνε δυνατὸς ἐχθρός.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ὅσον ἐκεῖνος εἶνε δυνατώτερος,
τοσοῦτῳ μᾶλλον θῆξιμι πρόθυμος ἐγώ.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Ἀναψυχὴν ὀλίγον ἂν ἐνέκρινες
νὰ λάβωμεν, ὦ πάτερ . . .

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Τὴν ἀναψυχὴν
εἰς τῶν μαχῶν τὸν κρότον ὁ πολεμιστὴς
εὕρισκει μόνον, φίλτατέ μου σύντροφε.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ναί, σὺ νὰ μείνης κ' ἐγὼ θέλ', Ἀλλαεδδίν·
τίς οἶδεν ἂν θὰ ἔχω ἀρκετὸν καιρὸν
τὴν ὄψιν γὰπολεύσω τοῦ προσώπου σου;

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Τὸν ἀδελφοποιτόν μου δὲ νὰ χωρισθῶ;

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἐκεῖνον σκέπη προστατεύει τοῦ Θεοῦ.

Νὰ μείνης, ναί, νὰ μείνης, ὦ Ἀλλαεδδίν-
ἀφοῦ μὲ τόσην εὐκολίαν τῶν ἐχθρῶν
εἰς τὴν Ἀσίαν μυριάδας ἔτρεψε,
μὴ τὸν φοβῆσαι, κ' ἡ Εὐρώπη τάχιστα
θὰ τὸν κηρύξῃ νικητήν.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ναί, φίλτατε,
νὰ μείνης· ἀφοῦ τόσον ὁ πατήρ θερμοῦς
τὸ θέλει, μείνε.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Ἄλλὰ τάχιστα
θὰ ἐπιστρέψῃς, δὲν εἶν' ἀληθὲς αὐτό ;
Ἄχ! δὲν εἰξεύρω, μετὰ σοῦ ἐπιθυμῶ
πάντοτε νᾶμαι· πᾶσαν ὥραν καὶ στιγμὴν
θὰ σ' ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἦδ' εἶνε κχιρὸς
νὰ νυμφευθῆς· ἐν τέκνον ἤθελ' ἀπὸ σοῦ
πλησίον μου νὰ βλέπω, ὅταν λείπῃς σύ.
Εἶνε νεώτερός σου ὁ Σκεντέρμπεης,
ὅς τρέχ' εἰς τοὺς πολέμους.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Πάτερ, ἄλλοτε,
τοὺς Σέρβους ὅταν ὑποτάξωμεν, ὁμοῦ
πλησίον σου κ' οἱ δύο θάπομείνωμεν.
Τοσοῦτον μ' εἶνε ποθητός, ὥστε κ' αὐτὸν
νὰ ὑποστῶ προκρίνω τὸν παμμέγιστον
ἀπάντων τῶν κινδύνων, ἢ νᾶμαι μακρὰν
βαρυθυμῶν διότι δὲν βλέπομεθα.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Καὶ τὸν πατέρα τάχα δὲν ἐπιθυμεῖς
νὰ βλέπῃς, ὅστις σ' ἔθρεψε σ' ἐγέννησε;
Θὰ μείνῃς, τέκνον· ὕπαγε, Σκεντέρμπεη·
ἐπίσης μ' εἶσαι προσφιλῆς, ὡς καὶ αὐτὸς
ὁ πρῶτος τῶν υἱῶν μου, ἀλλ' ἀδύνατον
νὰ ἡσυχάσω, ὅσον ὁ ἀγέρωχος
λέγει τῶν Σέρβων ἡγεμῶν «δὲν προσκυνεῖ
αὐτὸς καὶ μόνος τὸν Μουράτην».

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Τάχιστα

τὸν ἵππον φέρετέ μου· ἀδελφοποιτέ!
ὕγειαν σοῦ ἀφίνω· μὴν ἀνησυχῆς,
εἰς τὸν βραχίονά μου τοῦτον, τὸν γυμνὸν
ἐν ὄρα τοῦ πολέμου, τὴν πεποίθησιν
ἔχω πῶς μέλλω νὰ πιστρέψω νικητῆς.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Εἶθε! διότι κάθυγρον τὸν ὀφθαλμὸν
ὑπὸ τοῦ ἀλγους ἔχω· δὲν εἰζεύρω τί
μοῦ λέγει, χάνεις σύντροφόν ἀγαπητόν.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ὅχι, τοιοῦτον βέλος ὀπλουργὸς οὐδεὶς
ἔχει κατασκευάσει, τὸ δυνάμενον
νὰ κόψῃ τὴν ζωὴν τοῦ Καστριώτου σου.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Πῶς εἶπες;

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Οὕτως εἶπεν ἀσφαλτος χρησμός,
ὅτε τὸ πρῶτον εἰς τὰς χεῖρας ἔλαβον

τὸ τῶζον· γεννημένος ἄνθρωπος οὐδεὶς
μὲ βέλος ἢ μὲ σφαῖραν δὲν θὰ δυνήθῃ
ποτὲ νὰ μὲ φονεύσῃ.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἦρωσ ἀληθής,
τὸν θάνατον οὐδὲν συλλογίζεται!
ἄφες τον νὰ ὑπάγῃ· σύ, Ἀλλαεδδίν,
νέος πολὺ δὲν εἶσαι.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Πῶς δὲν ἤθελα
τοῦ Καστριώτου νὰ μὴν ἔλεγε ποτὲ
τὸ ὄνομα! νομίζω . . .

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Αἱ προλήψεις μὴ
κωλύουν ἔργα τοῦ πολέμου· ὑπάγε,
Σκεντέρμπεή μου, τέλος.

(Ὁ Σκεντέρμπεης σφίγγει τὴν χεῖρα τοῦ Ἀλλαεδδίν,
κάμνει ὑπόκλισιν εἰς τὸν Μουράτην καὶ ἐξέρχεται.)

Ἔλ', Ἀλλαεδδίν,
τὴν θλιψὴν ἄφες ταύτην· θέλεις νυμφευθῇ
τὴν λύπην μετατρέπων εἰς πολλὴν χαρὰν.
Ἐὰν δὲ θέλῃς, κι' ἄλλους τρόπους ἔχομεν
νὰ τέρψῃς τὴν ψυχὴν σου· εἰς κυνήγιον
ἄρκτων καὶ κάπρων θὰ πηγαίνωμεν συχνά.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Ἄχ! πάτερ . . .

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Παιδισάχ! μοῦ ἐπιτρέπεται
τὴν σιωπὴν νὰ λύσω, ἦν ὁ σεβασμὸς
πρὸς τοῦ Ἰσλάμ τὸν ἀρχηγὸν μ' ἐπέβαλλε;

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ὅμιλησον, διότι σέβας καὶ ἐγὼ
αἰσθάνομαι πρὸς πεῖραν πολιῶν τριχῶν.

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Ἄφοῦ τοσοῦτον, ὦ σουλτάνε, μὲ τιμᾶς,
ἐλεύθερα θὰ εἶπω τί βουλευόμαι.

Ὁ νέος οὗτος, ὃν τοσοῦτον ἀγαπᾷ
ὁ εὐγενῆς υἱός σου, τρέμω μὴ γενῆ
θηρίον ἰοβόλον, νὰ δαγκάσῃ σὲ
καὶ τὸν υἱόν σου πρῶτον· εἶδες ἐαυτὸν
πῶς Καστριώτην ἀπεκάλεσε προτοῦ;
ὁ Καστριώτης οὗτος ἰσχυρότατος
τῶν ἡγεμόνων πάντων, ὅσοι κατοικοῦν
πλησίον τοῦ Ἄδρια, δὲν ἐλέγετο;
ἡγεμονίδα Σέρβων σύζυγον πιστὴν
δὲν ἔλαβε, τὸ γένος ὧν ὁ ἴδιος
ἐκ τῆς Μακεδονίας; κι' ὁ υἱὸς φρονεῖς,
τὴν τοῦ Ἰσλάμ θρησκείαν ἀσπασθεῖς, ἐτῶν
δεκαοκτὼ περίπου, ὅτι δύναται
νὰ λησμονήσῃ τοὺς προγόνους καὶ γονεῖς
τοσοῦτον, ὥστε μόνον πρὸς τὴν δόξαν σου
νὰ τείνη, ξίφος ῥκίνων μ' αἷμα συνεχῶς;
Μὰ τὸν Ἀλλάχ, φοβοῦμαι μήπως ἐνωθῆ
μετὰ τῶν Σέρβων τώρα κ' ἔλθῃ καθ' ἡμῶν.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Καράμπεη! θαρρῶ, αἱ ὑποψίαι σου
ὀλίγον εἶνε ὑπερβολικαί· πολλοὶ
χριστιανοὶ τὴν πίστιν δὲν ἀσπάζονται
τὴν τοῦ Ἰσλάμ; τίς τούτων ξίφος καθ' ἡμῶν

ἔστρεψεν ἕως τώρα; τὸ φιλόδοξον
μάλιστ' αὐτοὺς προτρέπει μεγαλήτερον
να ἔχουν ζῆλον τῶν Ὀθωμανῶν αὐτῶν·
τοὺς Γενιτσάρους δὲ δὲν θέλω παντελῶς
να σ' ἀναφέρω.

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Τὰ παιδιά λησμονοῦν
ταχέως τοὺς γονεῖς των, κ' οἱ πολιτικοί,
ὅσοι πασσάδες στέλλονται καὶ πρεσβευταί,
περὶ δολίας πράξεις ἀσχολούμενοι
τὸ φρόνημ' ἀποβάλλουν· ἀλλ' ἵπποτικὸς
νέος τὸ ξίφος αἴρων, ὅπως δι' αὐτοῦ
λαοὺς ὑποδουλώνη, εἶνε δυνατὸν
να μείνη δοῦλος ἄλλων; μάθε τ' ἀπὸ μέ,
ὁ λέων τὰς ἀλύσεις μέλλει τάχιστα
να θραύσῃ καὶ ναπέλθῃ· κι' ὅσον σήμερον
σ' ἀρέσκει καταρρίπτων τοὺς ἐχθροὺς τοὺς σούς,
τοσοῦτον θὰ κτυπήσῃ αὔριον καὶ σέ.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Τὸ ὑποπτὸν σου, γέρον, μ' ὕβρισε πολύ.
Ἐξ μῆνας ἤδη διατρίβω μετ' αὐτοῦ
καὶ μ' ἀγαπᾷ τοσοῦτον, ὅσον ὁ πατήρ
αὐτὸς δὲν ἔχει μέγα φίλτρον εἰς ἐμέ.
Καὶ λέγεις μὲ καρδίαν τόσον εὐγενῆ
νέος θὰ πράξῃ φοβερὸν κακούργημα
τὸν φίλον του να πλῆξῃ;

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Ἄλλ' ἀρνήθητι
σὺ πρῶτον τὸν πατέρα, τὴν θρησκείαν σου,

κ' εἶπέ κατόπιν ἄν ἐντὸς τοῦ στήθους σου
δὲν θέλει βράζη λέβης, μέλλων ἔκρηξιν
νὰ φέρ' εἰς πρώτην εὐκαιρίαν πρόσφορον;

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

"Αφες τὸν νέον παῖδα, μὴ ἐνθύμιζε
αἰσθήματα συνήθη, ἀλλ' εἰς στρατηγὸν
ἔλα τὸν κόσμον ὅλον μὲ τὸ ξίφος του
νὰ κυριεύσῃ προσδοκῶντα, μέλλοντα
τῆς οἰκουμένης νᾶχῃ πάντα τᾶγαθά,
κ' εἶπέ τον εἰς καλύβην ὅτι μετ' αὐτὰ
θὰ ἐπανεέλθ' ἀγρότης πάλιν εὐτελής.

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

"Ε! βασιλεῦ, πολλάκις ἤκουσα καὶ σὺ
μὲ στεναγμὸν νὰ λέγῃς, ὅτι κάλλιον
πρωτεύων εἰς χωρίον νᾶσαι θᾶστεργες
ἢ δεύτερος εἰς πόλιν γέμουσαν ἀνδρῶν.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Φεῦ! ἀληθῶς τὸν λόγον τοῦτον ἄλλοτε
πολλάκις εἶπον.

ΑΤΑΜΠΕΗΣ.

"Ο,τι τότε ἡ σύνεσις
κελεύει, πρᾶξον, παδισάχ.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἡ σύνεσις
κελεύει τώρα παρευθὺς διαταγὴν
νὰ δώσω νὰ πιστρέψῃ.

ΑΔΛΑΕΔΔΙΝ.

Τοῦτο, πάτερ μου,

δὲν εἶνε πλέον δυνατόν· θέλει πληγὴν
δεινὴν πληγώσῃ τὴν φιλότιμον ψυχὴν.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Σύ, Σουαλῆ, καθόλου πῶς δὲν ὁμιλεῖς;

ΣΟΥΑΛΗΣ.

Συμπάθειαν, σουλτάνε, ἔλαβον ἐγὼ
εὐθύς καθὼς τὸν εἶδον· εἶνε πιθανὸν
ψυχὴ γενναία πράξιν τόσον ἄπιστον
νὰ πράξῃ;

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Εὖγε! τώρα λόγον πειστικὸν
μᾶς εἶπες· κι' ἂν τις ἤθελε βιάσῃ σέ
χριστιανὸς νὰ γείνης, ἤθελες δὲ σὺ
κατόπιν τρόπον εὔρη εἰς τὴν πάτριον
νὰ ἐπανεέλθῃς πίστιν, τοῦτο ἄπιστον
οἱ Μουσουλμάνοι ἔργον ἤθελον καλῆ;

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἐποῖαν φρίκην μ' ἐμποιεῖς, Καράμπεη!

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Ναί, φρίκην· κι' ὅμως εἶνε φυσικώτατον
τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐρώτα τὴν καρδίαν σου.

ΑΛΔΑΕΔΔΙΝ.

Ἐγὼ μετὰ τοῦ νέου ἔζησα πολὺν
καιρὸν, καὶ καθ' ἑκάστην συνέτρόχομεν.
Πολέμους εἰς τὸν νοῦν του εἶχε πάντοτε,
κυνήγια θηρίων· δὲν τὸν ἤκουσα
οὐδ' ἄπαξ νὰ στενάξῃ ἐνθυμούμενος
τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς του.

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Εἰς ἐμὲ κι' αὐτὸ

τὴν ὑποψίαν κάμνει μᾶλλον ἀσφαλῆ,
ὅτι τὸν πόνον τῆς ψυχῆς ἀπέκρυπτε·
ἄλλως δὲ εἶνε δυνατὸν τὴν πατρικὴν
ἐστίαν εἰς γῆν ξένην νὰ μὴ ἴθυμηθῆ ;
κοινὸς τις νέος τοῦτο θᾶκκαμνε συχνά,
κ' ἡγεμονίδης, στρατιώτης ἔκτακτος,
ἀνδρειοτάτους οἴκαδε καταλιπὼν
συντρόφους, καὶ γονεῖς τοσοῦτον προσφιλεῖς,
ἤθελε τόσον λησμονήσῃ εὐκολα ;

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Φεῦ! πῶς μὲ πείθεις· τέκνον μου Ἀλλαεδδίν,
ταχέως πρέπει πρὸς ἐντάμωσιν αὐτοῦ
νὰ πορευθῆς, νὰ εἴπῃς· «νὰ ποχωρισθῶ
τοιούτου φίλου ἦτο πρᾶγμ' ἀδύνατον·
ὁμοῦ νὰ ζήσω πάλιν ἦλθον, σύντροφε,
εἰς μάχας καὶ πολέμους καὶ κυνήγια.»

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Καλῶς ἐσκέφθης· δὲν μ' ἀρέσκει μὴδ' αὐτό,
οὔτω νὰ μένῃ ὁ διάδοχος νωθρός.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

᾽Ωστ' ὕπαγε διότι τρέμω, τάχιστα
μὴ αἰ προρρήσεις αὐταὶ πρᾶγμα γείνωσι.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Ἵπάγω, σπεύδω· φεῦ! καὶ εἰς ἐμὲ αὐτὸν
ὑπόνοια φρικτὴ τις ἦλθ' εἰς τὴν ψυχὴν.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Θερμῶς τὴν χεῖρα σφίξον τοῦ ἵπποτικοῦ

νέου κ' εἶπέ του· μέλλεις βασιλεὺς καὶ σὺ
νὰ εἶσαι· εἰς τὸν θρόνον ὅταν ἀναβῶ,
θὰ εἶσαι ἀδελφός μου· λέγε, συμφωνεῖς,
Καράμπεη;

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Καθ' ὅλα εἶμαι σύμφωνος·
τί σχέδιον κατόπιν ἔχω, θὰ σᾶς ἴπῳ
μετὰ τὴν ἐκστρατείαν· σήμερον ἀρκεῖ
πιστὸς ὁ ξένος νὰ πομείνη μεθ' ἡμῶν.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Πάτερ μου, τὴν εὐχὴν σου.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Εἶθε, τέκνον μου,
αὐτ' ἢ ὁδὸς πρὸς μέγα νὰ ποβοῦ καλόν.
(Ἐξέρχονται.)

ΣΚΗΝΗ Β΄.

(Στρατόπεδον ἔξω τῆς Ἀδριανουπόλεως· ἠχοῦν σάλπιγγες·
ἔρχεται στρατὸς Τουρκικός.)

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ (πρὸς τοὺς στρατιώτας).

Συστρατιῶται! τὴν Ἀσίαν ἅπασαν
ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τὸ χρυσοῦν ἐτάξαμεν
τοῦ παδισάχ, ἀνδρείαν ἐπιδείξαντες
καὶ τόλμην δραστηρίαν. Ἐμπροσθεν ἡμῶν
τῶν ποταμῶν τὸ ρεῦμα τὸ ὀρμητικόν,
τὰ ὕψη τῶν ὄρεων τὰ ἀπόκρημνα,
τῶν πολεμίων πλήθη ἀπειράριθμα,
ἦσαν μὴδέν· με ξίφος πάντοτε γυμνὸν
ἀκολουθοῦντες τὴν φωνὴν τοῦ ἀρχηγοῦ,
ἐμπρὸς ἀδιαλείπτως τείνοντες, παντοῦ

ἐδρέπετε τῆς δάφνης νίκην, λάφυρα
ἀνταμοιβὴ τῶν μόχθων ἦσαν πλούσια.
Καὶ σήμερον μὴν εἶπη τις, διαφορὰ
Εὐρώπης καὶ Ἀσίας εἶνε πανταχοῦ
τὸν τολμηρὸν καὶ ἀνδρεῖον, καὶ τὸν θέλοντα
να θεωρῆ καθῆκον πρῶτον τὴν τιμὴν
ἀκολουθεῖ ἢ νίκη ἢ δαφνοστεφής.

Ὅπως ἐγὼ τὸ στῆθος στρέφω πάντοτε
ὅπου πυχνὸν τὸ στῆθος εἶνε τῶν ἐχθρῶν,
καὶ σεῖς ἀκολουθεῖτε, λογιζόμενοι
ὅτι ἐκεῖνος εἶν' εὐδαιμονέστατος,
ὅν μᾶλλον εὐνοεῖ ὁ Κύριος ἡμῶν
ὁ παδισάχ· ἐκείνου ὄργανον καὶ ἐγὼ
οὐδόλως θέλω τῆς ζωῆς φεισθῆ, ζῶν
ὅπως κατόπιν ἔχω τρισευδαίμονα.

Καὶ σεῖς ὁμοίως πράττετε· ὅπως ἐγὼ
εἰς τοῦ Σουλτάνου πείθομαι τὰς προσταγὰς,
πείθεσθε ἑς ὅ,τ' ἡ σάλπιγξ δίδῃ σύνθημα.
Καὶ νῦν εἰς τὰς σκηνάς σας γεῦμα λάβετε
ταχέως, ἵνα εἴσθε ἔπειτ' ἑτοιμοὶ
να ἔμβετ' εἰς τὸν δρόμον.

ΦΩΝΑΙ.

Ὁ Σκεντέρμπεης
ὁ στρατηγός μας ζήτω, ζήτ' ὁ παδισάχ!

(Ἡ σάλπιγξ ἤχεῖ καὶ οἱ στρατιῶται ἐξέρχονται.)

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Καὶ οὕτω μέλλω σήμερον τὸ ξίφος μου
να βάψω μ' αἷμα ὁμοπίστων ἄλλοτε,
ἐγὼ, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ χριστιανοὶ

μ' ἐλπίδας τόσον ζωηράς ἀπέβλεπον!
Ὅπου τὸ βῆμα ἔστρεφον (κ' ἐνιαυτὸς
εἰσέτι δὲν παρῆλθε) μὲ τὸν δάκτυλον
μ' ἐδείκνυον οἱ πάντες κ' ἔλεγον· αὐτός,
αὐτὸς ὁ νέος, ἀσφαλτοὶ δηλοῦν χρησμοί,
θὰ γείνη μέγας στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ
καὶ τώρα . . . ἔχω γείνη ἀρχιστράτηγος
τάσπόνδου τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ ἐχθροῦ.
Ἐ! τί νὰ γείνη; ἔπρεπ', ἔπρεπ' εἰς καιροὺς
νὰ ἔζων ἄλλους. Κεῖται τὸ Βυζάντιον
χαλαρωμένον ἄνευ στόλου καὶ στρατοῦ,
κι' ὁ βασιλεὺς ὁ Ἕλληνα εὐτυχίαν νῦν
νομίζει, ἂν φυλάττη τὴν πρωτεύουσαν
μ' ὀλίγους στρατιώτας, ὧν οἱ πλείονες
εἰκόνας ἔχουν ἄντ' ἀσπίδων καὶ ξιφῶν.
Ἐπρεπεν ἡ Εὐρώπη νὰ νοῆ καλῶς
ὅτι τὰ στίφη τῆς Ἀσίας κάλλιον
θὰ ἐμποδίσουν ἄνδρες τῶν Ἑλληνικῶν
ὀρέων τεθραμμένοι μὲ λιτότητα,
ἢ στρατικὴ τῶν Φράγκων φθόνον ἄπυστον
ἐχόντων πρὸς ἀλλήλους, πλεονέκτου δὲ
ῥιπτόντων βλέμματα εἰς τὰ τῆς Ἀνατολῆς.
Ἄφοῦ δ' ἐν μέσῳ ἐρειπίων κάθημαι,
τί ἄλλο μ' ἀπομένει ἢ τὸ ἴδιον
κ' ἐγὼ συμῆρον νᾶχω μόνον ὀδηγὸν
τῶν πράξεών μου; μέγας ἀρχιστράτηγος
νὰ ἔχω πᾶν τοῦ κόσμου ἀγαθόν, παντοῦ
νὰ προσκυνοῦν ἐκεῖνον, ὅστις λέγεται
μετὰ τὸν βασιλέα ἄρχων πρῶτιστος; . . .

Ἄλλὰ τίς εἶν' ἐκεῖνος ὅστις ἔρχεται,
τὸ σκυθρωπὸν του δίχως πρόσωπον κανεῖς
νὰ μ' ἀναγγείλῃ;

(Εἰσέρχεται ὁ Μωϋσῆς.)

ΜΩΥΣΗΣ.

Ναί, τὴν σκυθρωπήν,
ὦ στρατηγέ μου, ὅψιν δὲν ἀνήγγειλε
κανεῖς· ἀλλ' ἴδε πρῶτον ἐκ τῆς πολιᾶς
ἂν μὲ γνωρίζῃς γενειάδος, λέγε μου.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Θεέ μου! κάπου εἶδον ταύτην τὴν μορφήν,
τὸ ὄμμα τὸ σπινθηρὰς ῥίπτον φοβερούς,
τ'ἀνάστημα . . .

ΜΩΥΣΗΣ.

Τί λέγεις; εἰς τὰ γόνατα
αὐτὰ δὲν σ' ἔχω καθισμένον νήπιον
πολλάκις, κ' εἰς τὸ στόμα ἄρτον ἔθηκα
θωπεύων ὡς ἡ μήτηρ;

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Πῶς αἱ τρίχες μου
ὠρθώθησαν! τίς εἶσαι; μὴ ὁ Μωϋσῆς; . . .
πλὴν νέος, ὅτε τὸν ἀπεχαιρέτισα,
ἐκεῖνος ἦτο . . .

ΜΩΥΣΗΣ.

Νέος, μόλις τοὺς κροτάφους μου
ὀλίγαι τρίχες διεποίκιλλον λευκαί.
Εἰς μίαν ὁμῶς αἴφνης νύκτα πολιαί
αἱ τρίχες πᾶσαι τοῦ γενείου ἔγειναν,

ὅτ' ἤλθον καὶ μοῦ εἶπον, μὲ τὸ ξίφος τοῦ
θα σφάζ' ὁ Καστριώτης τοὺς χριστιανούς.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Τί λέγεις; κι' ὄντως εἶσαι σὺ ὁ Μωϋσῆς,
ὁ τῶν συντρόφων τοῦ πατρός μου φίλτατος;

ΜΩΥΣΗΣ.

Αὐτὸς ἐκεῖνος· εἰς τὸ στῆθός μου ἰδὲ
σταυρὸν χρυσοῦν, ὃν μ' ἔχει μὲ τὰς χεῖράς του
ὁ σὸς γεννήτωρ δώση.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Εἶς' ὁ Μωϋσῆς;

ὦ ! ἄφες με νὰ πέσω εἰς τὸ στῆθός σου
νὰ κλαύσω· λέγε, λέγε μου, τί γίνεται
ὁ δύστηνος πατήρ μου, τί ἡ μήτηρ μου;
κλαίουν ἀκόμη; ἡ ὠραία μ' ἀδελφή; . . .

ΜΩΥΣΗΣ.

Οἱ πάντες κλαίουں· ἀλλά, δυστυχῆ, καὶ σὺ
νὰ κλαύσης ἐτοιμάσου· ἐκ τοῦ τάφου τοῦ
φωνὴν ἐκβάλλει φοβεράν ὁ τὸς πατήρ,
νὰ κδικηθῶ μοῦ λέγει ἀσεβῆ υἱόν.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Πῶς; ὁ πατήρ μου λέγεις πῶς ἀπέθανεν;

ΜΩΥΣΗΣ.

Ἀπέθανεν ἐκεῖνος· ὅσον πρὸς ἐχθρούς,
πρὸς Τούρκους ἐπολέμεις, ἀνεσπένναζε
βιβρίως, πόνον εἶχε μόνον ἄπχυστον·
ἀλλ' ὅτ' ἠκούσθη ὅτι πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς
ἡμῶν θα πολεμήσης, τὸ ἀσθενικόν

ὑπὸ τῆς λύπης σῶμα δὲν ὑπέμεινε
τοιούτον τραῦμα . . .

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Πῶς λοιπόν ; ἀπέθανε ;

ΜΩΥΣΗΣ.

Ἐποπληξία τὸν κατέλιπε νεκρόν.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ἦ δύσμοιρέ μου πάτερ, κ' εἷς τῶν σῶν υἱῶν
παρῶν δὲν ἦτο εἰς τὴν ἐκφορὰν τὴν σὴν !

ΜΩΥΣΗΣ.

Ἡ μήτηρ σου . . . ἐκείνη, ὦ ! κατήντησε
βρῦσις θολὴ δακρύων· τέλος ἔσβησε
τῶν ὀφθαλμῶν τὴν λάμψιν ἄλγος ἄπαυστον.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ἦ Μωϋσῆ, τί λέγεις ; κ' ἔγεινε τυφλὴ ;

ΜΩΥΣΗΣ.

Τὸ εἶπες μόνος· οὕτως ἔλεγε φρικτὴν
κατάραν, νὰ μὴν ἔχη ὀφθαλμοὺς νὰ δῇ
υἶόν νὰ πλήττη ὁμοθρήσκους ἀδελφούς.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Κ' ἡ ἀδελφὴ μου, λέγε, λέγε, Μωϋσῆ,
τί γίνεται ; πῶς τρέμω, μὴ καὶ δι' αὐτὴν
φρικτῶδες τι θάκούσω !

ΜΩΥΣΗΣ.

Τὴν στολὴν αὐτῆς

ἀπέβαλεν ἐκείνην τὴν βασιλικὴν·
μὲ ῥάκη ἐνεδύθη, ὅταν ἤκουσε
πῶς Τούρκου πίστιν ἔχεις, καὶ τὴν λάγνηνον
κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖρας ἀπὸ τῆς πηγῆς

ὕδωρ ὡς δούλη φέρει· ἐνῶ «ἴδετε!»
οἱ διαβάτῃ λέγουν, «εἶνε ἀδελφὴ
ἀρχιστρατήγου Τούρκου».

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Σώπῃ, σώπῃνε,
ὦ Μωϋσῆ· σπαράσσεις τὸν καρδίαν μου
μ' αὐτὰς τὰς διηγήσεις.

ΜΩΥΣΗΣ.

Δὲν σπαράσσετεται,
νομίζεις, ἢ καρδία τῶν συμπολιτῶν,
ὅπόταν ἐνθυμῶνται ὅτ' ἡ μόνη τῶν
ἐλπίς, τὸ κύχημά τῶν, ὅστις τοῦ Χριστοῦ
ἔλεγον ὅτι στρατιώτης θάποβῃ,
τῶν Τούρκων τῶρα ἐπκυξάνει τὴν ἰσχύν;
Ἔ! τέκνον μου, δὲν εἶμαι οἰκουρὸς γυνή,
ἀλλ' εἰς πολέμους κι' ἄγρια κυνήγια
τὸ δέρμα τῶν χειρῶν μου ἔγεινε τραχύ,
κι' ἄκαμπτος ἡ καρδίᾳ· πλὴν εἰς τὸν ναὸν
ὅταν εἰσέλθω κ' ἴδω ποῦ ἐστέκεσο
μὲ τὸν πτερόν φέρων τὴν ῥομφαίαν σου,
οἱ πάντες δὲ τὸ βλέμμα ἔστρεφον πρὸς σέ,
τὰ δάκρυά μου νὰ κρητῆσ' ἀδυνατῶ.
Καὶ σύ, καὶ σύ, υἱέ μου, κλαίεις· ὕψιστε
Θεέ, ἡ δύνάμεις σου τὸν ἐμάλαξε.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ἄχ! τῆλθε νὰ μοῦ κάμῃς; πρῶτος ἐμελλον
νὰ εἶμαι εἰς τὸν κόσμον πάντα στατηγός,
νὰ νεύω μόνον καὶ μυρίοι πέρκυντα,
ἢ μᾶλλον μυριάδες ἀπειράριθμοι

χάριν ἐμοῦ νὰ τρέχουν νὰ ποθάνωσι·
ἐὰν ὑπάρχη ἀγαθόν τι σπάνιον
ἐπὶ τῆς γῆς, νὰ τρέχουν νὰ μοῦ φέρωσι . . .
Ὁχι, τὰ πάντα νὰ λακτίσω δύναμαι,
τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δόξαν καὶ τὴν δύναμιν . . .
πλήν, Μωϋσῆ, πῶς θέλεις; τῶρ' ἀχάριστον
θὰ μὲ καλέσουν· βλέπεις τοῦτο τὸ χρυσοῦν
ξίφος; μὲ τοῦτο μ' ἔχει ζῶσ' ὁ βασιλεύς,
γυμνώσας τὴν ὀσφύν του· τὸν δακτύλιον,
ὃν εἰς τὴν χεῖρα φέρω, τοῦτον μ' ἔδωκε
καλῶν με φίλον, ἀδελφοποιτόν, αὐτὸς
τοῦ θρόνου τοῦ μεγάλου ὁ διάδοχος·
κ' ἐκεῖνος ἔχει κλαύση, ὅπως κλαίεις σύ,
ἢ ὥρα ὅταν ἔφθασε τοῦ χωρισμοῦ.

ΜΩΥΣΗΣ.

Τοιαῦτ' ἀκόμη κι' ἄλλα ἔχεις νὰ μοῦ 'πῆς;
Φιλίαν ἀφοῦ Τούρκων, ἀφοῦ τὴν χρυσῆν
ρομφαίαν τοῦ σουλτάνου, τῶν γονέων σου,
τῶν ἀδελφῶν σου μᾶλλον ἔχης προσφιλεῖ,
κ' ἴσως μὲ τούτην θὰ μᾶς σφάξης αὔριον,
πηγαίνω νὰ κηρύξω· «σεῖς, ἀνοίξατε
τοὺς τάφους, συμπολιταί, ἴμπητε ζωντανοί,
ἀφοῦ τοῦ ἡγεμόνος ἔρχεται αὐτοῦ
τὸ τέκνον νὰ σᾶς σφάξη φέρων τὴν χρυσῆν
ρομφαίαν τοῦ σουλτάνου.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Σώπκ.

ΜΩΥΣΗΣ.

Πῶς; αὐτοί

σ' ἐπλήγωσαν οἱ λόγοι; *Ε! πόσον πικρὸς
ὁ ἄρτος εἶνε, θν οἱ δοῦλοι τρώγουσι!
Καὶ σύ, καὶ σύ, θν ξίφος πάγχρυσον κοσμεῖ,
τί ἄλλο εἶσαι ἢ τυράννου βδελυροῦ,
σφαγέως τῶν ἀνθρώπων, δοῦλος εὐτελής;
Σοῦ λέγει σφάζε τοὺς γονεῖς σου, καὶ ἀπαντᾷς,
τοὺς σφάζω· δῶσε τὴν τιμὴν τῆς ἀδελφῆς,
διότι οὕτω θέλω, καὶ τῷ ἀπαντᾷς,
τὴν δίδω. Τί σ' ἀνάπτει φοβερός θυμός;
ἐγώ, ναί, τίποτ' ἄλλο δὲν σὲ θεωρῶ,
εἰμὴ τὸν δοῦλον τοῦ αὐθέντου τῶν ὀρδῶν
βραβάρων δολοφόνων.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Οἴμοι! φοβερὰν
ἀλήθειαν πῶς λέγεις

ΜΩΥΣΗΣ.

*Ἐλα μεθ' ἡμῶν,
εἰς τὴν καλύβην νὰ ἐμβῆς τοῦ χωρικοῦ,
νὰ σὲ δεχθῆ ὡς δέχεται πατήρ υἱόν,
φυγόντ' ἀπροσδοκῆτως μέγαν κίνδυνον.
Ξηρὸν θὰ φάγῃς ἄρτον, ὕδωρ τῆς πηγῆς
θὰ πίης, πλὴν θὰ εἴπῃς, «πᾶς ὀπλίτης μου
εἶν' ἀδελφός μου», μᾶλλον εἰς τὸ στήθος του
θέλει δεχθῆ τὸ βέλος ἢ νὰ φῆσ' αὐτὸ
τοῦ στρατηγοῦ του νὰ ρκνίσῃ τὴν ζωὴν.
Πλὴν περὶ τούτων τῶν κτηνῶν, ἃ τρέφουσιν
ἵνα τοὺς στέλλουν εἰς σφαγὴν ὡς πρόβατα,
παρόμοιον νὰ εἴπῃς θέλεις δυνηθῆ;
*Ἄς ρίψῃ βλέμμα δυσμενές ὁ παδισάχ

πρὸς σέ, καὶ θέλεις ἴδῃ ἂν δὲν στρέψωσιν
οἱ βάρβαροι τὰς λόγχας εἰς τὸ στῆθός σου,
ἂν οὗτος, ὅστις ἀδελφόν του σέ καλεῖ,
δὲν θὰ σέ πλήξῃ πρῶτος μὲ τὴν λόγχην του.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ἐκεῖνος! ὄχι, πιστεύσον· τὸ στῆθός του
ὁμοίως θὰ προτάξῃ.

ΜΩΥΣΗΣ.

Ποῖα σ' ἔδωκε

τῶν ἡδονῶν ἢ Κίρκη φάρμακα φρικτὰ
κ' ἡρνήθης τοὺς γονεῖς σου τὴν πατρίδα σου!

Ἄερα μολυσμένου ἔλους ἔπνευστες,
καὶ τὸν ἀγνὸν ἀέρα τῶν ὀρέων σου
δὲν θέλεις νάναπνεύσης. ὦ ἀχάριστε!

εἰς τῆς Ἡπείρου πάλιν ἐὰν ἀναβῆς
ἀκρώρειαν, εἰς ὕψη ἐνθ' ὁ ἀετὸς
τὴν φωλεάν του στήνει, θέλουν ἀνοιχθῆ
οἱ ὀφθαλμοί σου, θὰ νοήσης τί θὰ πῆ

Τουρκοῦ μὴ ἔχων ἱερὸν καὶ ὄσιον.

Ὁ βασιλεύς, ὃν λέγεις εὐεργέτην σου,
τὸν ἀδελφὸν ὡς μυίαν πνίγει, ὅπως μὴ
παρέχῃ φόβον ὡς ἀντίπαλος θρασύς.

Τὴν ὥραν ὅτ' ὀμνύει ὅτι ἱεράς
συνθήκας θὰ φυλάξῃ σώζων τὴν ζωὴν
τῶν ἐναντίων, ὅπισθεν Γενίτσαροι
τοὺς σφάζουν ἀνυπόπτους· ὅπου διαβοῦν
ἐρήμωσιν ἀφίνου, μυσάρην ὀσμὴν
βρασάνων, ἃς οὐδεὶς ὡς τώρα βάρβαρος
διέπραξ' εἰς ἀνθρώπους· σὺ δὲ μετ' αὐτῶν

εἰς κατακτῆσεις θὰ ἐξέλθῃς, φοβερὰν
κατάραν ἐπισύρων εἰς τὰ ὄπλα σου,
ἀνάθεμα νὰ λέγουν ὅπου διαβῆς! . . .
"ὦ! μὲ τὴν εὐφυΐαν τὴν στρατηγικὴν,
ἣν σ' ἔχει δῶρον πέμψη ὁ Θεὸς ἡμῶν,
ἔλα καὶ τῶνομά σου θέλουν εὐλογῆ
λαοὶ σωθέντες ἐκ θηρίων διὰ σέ.
Πῶς; κλαίεις; εἶθε, εἶθ' αὐτά, Γεώργιε,
νὰ εἶνε τῆς καρδίας ἡ συγκίνησις
ἡ ἱερά, καὶ τότε μίαν δυνατὸν
δὲν εἶνε ὥραν πλέον νὰ σταθῆς ἐδῶ.

(Ἦχεῖ δυνατὰ πολεμικὴ σάλπιγξ.)

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

"ὦ φίλε τοῦ πατρός μου, ὦ σὺ κιβωτὸς
ἀγίων αἰσθημάτων, φύγε, πήγαινε·
ὄχι, δὲν εἶμαι Τοῦρκος· ἡ καρδιά μου
κατεσπαράχθη· θᾶλλω, ἀλλὰ πρότερον
θέλω σκεφθῆ πῶς τοῦτο θὰ κατορθωθῆ.
πρὶν ὑποπτεύσουν οἱ ἐχθροί. Καλῶς νοεῖς,
ὅτι κ' ἐμὲ νὰ σφάξουν οὗτοι δύνανται,
ἂν ὑποθέσουν μόνον ὅτι σκέπτομαι
νὰ τοὺς ἀφήσω.

(Ἦχεῖ ἐκ δευτέρου δυνατὰ ἡ σάλπιγξ.)

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ (ἀπωθῶν τὸν Μωϋσῆν).

Φύγε, ἔσο βέβαιος,
ὅτι θὰ ἔλθω.

ΜΩΥΣΗΣ.

"Ὁχι, θὰ προσμένω 'δῶ

νά ἴδω τί θὰ κάμῃς· τῶν χριστιανῶν,
οὓς νῦν θὰ πολεμήσῃς, ἂν θέλῃς φεισθῆ.

ΜΕΡΟΣ Γ'.

(Στρατόπεδον τῶν Τούρκων.)

ΧΟΡΟΣ ΤΟΥΡΚΩΝ (ᾄδει).

Τίς μὲ βραχίονα γυμνὸν
ἀδάμαστος προβαίνει,
ὅπου στραφῆ τὸ βλέμμα του
ἢ νίκη τὸν προσμένει;
βαδίζει ἡγεμονικῶς
ὁ τῆς Ἡπείρου ἀετός.

Αἶμα δὲν θέλει τῶν ἐχθρῶν
ποτὲ νὰ χύνη μάτην,
ὡς ἀθλητῆς ἀγέρωχος
δὲν στέργει τὴν ἀπάτην·
τοὺς τρέπει μόνον εἰς φυγὴν.
ἵνα τὸν λέγουν νικητήν.

Τίς τὸν ἀγχίνουν, τὸν εὐθὺν
στρατάρχην δὲν θαυμάζει;
Ὁ μύσταξ, ὅστις μελανὸς
τὰ χεῖλη του σκιάζει,
λέγει, προστάτης τῆς τιμῆς
ὁ ἥρωσ εἶνε μαχητής.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

ἽΩραῖα, φίλοι! ἐννοήσατε καλῶς·
δὲν πρέπει εἰς τοὺς τόπους, ἔνθα κύριος
εἰς τὸ ἐξῆς θὰ εἶνε Τοῦρκος νικητής,
ἐρήμωσιν νὰ φέρη· πάντα τὰγαθὰ
τῶν ὑπηκόων ἰδικά του μέλλουσι
νὰ εἶνε· σφάζων, ἀφανίζων τὰ φυτά,
εἰς τὸ βαλάντιόν του φέρει τὸ κκκόν.
Ἐφήσατέ τους νὰ ἀροτριοῦν τὴν γῆν,
ὅμοιοι πρὸς τοὺς βόας τοὺς ἐλκύοντας
τὸ ἀροτρόν των· σεῖς δὲ ἐν ἀείποτε
νὰ ἐνθυμησθε, πῶς νὰ μὴν ἀφήσετε
τὸ ξίφος· τοῦτο δίδει τὴν ὑπεροχὴν,
ἀλλὰ καὶ τοῦτο μάθετε πῶς σκωριᾷ
ὑπὲρ τὸ μέτρον αἷμα ποτιζόμενον·
ῤηγνύεται καὶ πίπτει· τὰς ἀλύσεις του
ὁ δοῦλος τότε θραύει.

Εἰς Στρατιωτῆς.

Ζήτ' ὁ νικητής,
ὁ μὴ φονεύων τοὺς ὀπλίτας μάταια.

Οἱ Παντες.

Ζήτω, ζήτω ὁ ἀρχιστράτηγος ἡμῶν.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ἄρκει, συστρατιῶται· νῦν ὑπάγετε
τὴν ἡδονὴν τοῦ ὕπνου νὰ πολαύσετε.
Τὴν αὔριον δὲ πάλιν ὅ τι ἕκαστος
ποθεῖ, θέλει τὸ ἔχη· εἰς τὸν στρατηγόν,
τὸν ἐννοοῦντα τὸ συμφέρον του καλῶς,
ἢ πρώτη πρέπει νὰνε μέριμνα κανεῖς

νά μή γογγύζη τῶν συνοπλιτῶν αὐτοῦ.

Πικρίας ἔχει ἀρκετάς ὁ πόλεμος,
ὥστ' εἰς αὐτάς ἀρμόζει καὶ τοῦ ἀρχοντος
νά μή προστίθεται ἦθος λίαν αὐστηρόν.

ΠΑΝΤΕΣ ΟΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ.

Ζήτ' ὁ πατήρ μας, ζήτω

(Οἱ στρατιῶται ἐξέρχονται.)

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ (καθ' ἑαυτόν).

Δὲν ξεύρω τί ὁ Μωϋσῆς θὰ ἔλεγεν,
ἂν παραινοῦντα ταῦτα αἴφνης μ' ἤκουε.

ΜΩΥΣΗΣ (πρεβαίνων αἰφνιδίως καὶ πάντοτε
ὡς Τοῦρκος ἐνδεδυμένος).

Θὰ ἔλεγε πῶς οὕτω θὰ συμβούλευεν
εἰς πατροκτόνος μόνον, δηλητήριον
εἰς ἀδελφοὺς προσφέρων, ὅπως εὔρωσι
τὸν θάνατόν των μὲ γλυκὺ μειδίαμα.
Λοιπὸν τοὺς συμβουλεύεις νά μή σφάζωσι
κ' οἱ δοῦλοι τότε κύπτοντες τὴν κεφαλήν,
τὴν παλαιὰν ἀξίαν τῆς πατρίδος των
νά λησμονήσουν παντελῶς, ἀφίνοντες
νά τοὺς πατοῦν οἱ Τοῦρκοι εἰς τὸν τράχηλον
"ὦ! κάλλιον τοὺς πάντας νά κατέσφαζον,
κι' αὐτὰ τὰ βρέφη, καὶ αὐτὰ τὰ ἔμβρυα
εἰς τῶν μητέρων τὰς κοιλίας δένδρον ἐν
εἴθε μή μείνη, μκύρην τέφραν πανταχοῦ
οἱ σοὶ νά ἴδουν ὀφθαλμοί, ὅτ' ἤθελες
τυχὸν ἐκ τῆς πατρίδος διαβῆ τῆς σῆς·
νά σ' ἀφυπνίσῃ τότε τάλγος τὴν ψυχὴν,
ὅτ' ἡ πατρὶς εἰς ῥάκη ἤθελ' ἐγερθῆ

νά ἐπιπλήξῃ ἄπονον χριστιανόν,
καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀκόμη συμβουλεύοντα,
πῶς τῆς δουλείας ὁ ζυγὸς αἰώνιος
θὰ καταστῆ.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Σιώπα! ἤθελες λοιπὸν
νά φήσω νά φονεύουν τοὺς χριστιανούς
ὡς κύνες;

ΜΩΥΣΗΣ.

Μᾶλλον ἤθελον ἐγὼ καὶ σὲ
αὐτὸν νά θανατώσουν, ὅπως δηλωθῆ
τί εἶνε Τοῦρκος, καὶ τὸν εὐεργέτην του
ἀκόμη ἀφανίζων. Ἄλλ' ἀφήσωμεν
τὰς σκέψεις ταύτας τώρα· ἦλθον πρεσβευταὶ
ἐκ τῆς Ἡπείρου, ὅπως σὲ καλέσωσι
νά γείνης τοῦ πατρὸς σου ὁ διάδοχος.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Τί λέγεις; ταύτην τὴν στιγμὴν;

ΜΩΥΣΗΣ.

Δὲν δύνανται
νά λυτρωθῶσιν ἄλλως ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Καὶ τὸν στρατὸν θά φήσω! .. ἀλλ' εἰπέ 'ς αὐτοὺς
νά ἔλθουν.

(Ὁ Μωϋσῆς ἐξέρχεται.)

Πῶς κυκλώνουν τὴν ἐμὴν ψυχὴν
ὡς δίχτυ φέρον ἄλγος αἱ τῶν παιδικῶν
χρόνων μου ἀναμνήσεις· τότε πρὸς ἐμὲ
ἀτένιζον οἱ πάντες· μυστικὴ ἐλπίς

τούς ἔλεγε θὰ γείνω ὁ σωτὴρ αὐτῶν.
Πλὴν τῶρα πλέον, εἶνε τοῦτο δυνατόν,
Τουρκοῦ ἀφοῦ διοικητὴν διώρισαν
ἐκεῖ; ἀλλ' ἴδε φθάνουσιν οἱ πρεσβευταί.

(Εἰσέρχονται οἱ πρεσβευταί.)

Καλῶς ὀρίστε! ἀλλὰ τίνες εἴσθε σεῖς; . . .
ἡ φυσιογνωμία . . .

Ο Α΄. ΤΩΝ ΠΡΕΣΒΕΥΤΩΝ.

Τοῦ πατρὸς τοῦ σοῦ
τούς πρώτους φίλους βλέπεις· εἰς τὰ χεῖλη του,
ἄτινα χῶμα μετ' ὀλίγον ἔμελλε
νὰ κρύψη, ἡ ὠχρότης ἐπεκάθητο,
ὅτ' ἤγειρε τὸ σῶμα τὸ ἀσθενικὸν
παραγγελίαν δ' εἶπε ταύτην· ὕστατον
ἂν πεπρωμένον εἶνε νὰ διασωθῇ
ἡ Ἡπειρος, θὰ γείνη ταύτης πρόμαχος
εἰς μόνος, ὁ υἱός μου ὁ Γεώργιος.
Ἡ φήμη ταύτας τὰς ἐσχάτας λέξεις του
καθ' ὅλην τὴν πατρίδα διεσάλπισε.
Σὲ περιμένουν πάντες, ὅπως σὲ δεχθοῦν
ὡς μήτηρ τέκνον δέχεται μονογενές·
σὲ περιμένουν, ὅπως ἔλθου μετὰ σοῦ
ὀπλίτας νὰ τοὺς ἔχῃς· νέοι, γέροντες,
παιδιά σὲ φωνάζουν τὸν ἀγαπητὸν
Γεώργιον των.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Πῶς; δὲν ἔχω κι' ἀδελφοὺς
ἄλλους;

Ο Α΄. ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ.

Ἐκείνους! πῶς; τὸ ἀγνοεῖς λοιπόν;
ἠφάνισε τῶν Τούρκων δηλητήριο.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Οὐδεὶς ὡς τώρα μ' εἶπε λόγον ὅμοιον.

Ο Α΄. ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ.

Πῶς ἤθελες τὸν λόγον τοῦτον νὰ σοῦ ἴποῦν
οἱ Τοῦρκοι;

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ἦ καρδία, νῦν σπαράχθητι·
τοὺς ἀδελφούς μου! . . . ἀλλ' εἰπέτε, λέγετε·
σκοπὸν δὲν ἔχω ἀνεκδίκητον αὐτὸ
νὰ καταλίπω τὸ φρικτὸν κακούργημα.

ΜΩΥΣΗΣ.

Ἐν μόνον θέλω σ' εἶπη, μὴ ἀμφίβαλλε·
πρὶν οἱ Σουλτάνοι εἰς τὸν θρόνον ἀναβοῦν,
τοὺς ἀδελφούς των δὲν φονεύουν μυστικά;

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ἄρκεϊ ἐντός μου ὥριμος ἀπόφασις
λέγει, πρὸς τὴν πατρίδα πρέπει νὰ στραφῶ.
Ἄλλ' ὅπλα, εἶπατέ μου, εἶνε ἀρκετά,
νὰ ὀπλισθοῦν οἱ νέοι, οὐς ὁ ὄρεινός
ἀὴρ ὡς αἶγες κάμν' εἰς βράχους νὰ πηδοῦν;

Ο Α΄. ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ.

Ἄν ὅπλα δὲν ὑπάρχουν, εἶνε ῥόπαλα,
δι' ὧν ἐκεῖ φονεύουν εὐκολώτερα
ἢ ἀλλαχοῦ μὲ ξίφη· εἶν' ἀπότομοι
πέτραι καὶ τὰς κρημνίζουν, ὅπως κρημνισθοῦν

μ' ἐκείνας κ' οἱ δυνάσται· εἰν' ἀπόφασις
θανάτου καὶ θὰ τρέμουν πάντες πρὸ αὐτῆς,
ὅσοι τὸν βίον σπαταλοῦν εἰς ἡδονάς.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ὅποιους εἶπες λόγους σὺ ὁ γεννηθεὶς
ὅπως μὴ ἄρχῃς στρατιῶν ὅπως ἐγώ!
καὶ λέγεις ὅτι χρόνον μετ' αὐτοὺς πολὺν
δουλεύων θέλει μείνῃ ὁ Σκεντέρμπεης·
ὄχι, ὁμνύω εἰς τὴν τέφραν τοῦ πατρὸς,
εἰς τὴν ὑστάτην ἐκπνοὴν τῶν ἀδελφῶν,
εἰς τῆς μητρὸς τὸ ἄλγος καὶ τῆς ἀδελφῆς,
δὲν εἶμαι πλέον στρατηγὸς ὁ μέγιστος
τῶν Τούρκων, τοῦ Μουράτη· τῶν Ἡπειρωτῶν
ἐταῖρος ἐν τοῖς ὅπλοις εἶμαι· μετ' αὐτῶν
εἰς ὄρη μαλλὸν θέλω νῆχω πρὸς τροφήν
τὰ χόρτα καὶ νὰ πίνω ὕδωρ τῶν πηγῶν,
ἢ νὰ προστάζῃ ἄλλος, νῆμ' ὑπήκοος
τοῦ ξένου.

ΜΩΥΣΗΣ.

Τίς ἡμῶν δὲν ἤθελεν εἰπεῖ,
ὁ Καστριώτης ὅτι ὁ Γεώργιος
ἀξίος γόνος δὲν ἐφάνη τοῦ πατρὸς;

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Θὰ ἔλθω, νκί, θὰ ἔλθω· εἰς τὰ ὄρη με
τὸ στέμμα θέλω νὰ λαμπρύνω τοῦ πατρὸς,
εἰς πάντα βράχον, πᾶσαν κοίτην ποταμοῦ
καὶ πᾶσαν λίμνην· θέλω μ' αἷμα νὰ γράφοῦν
αἱ νίκαι πρὸς ἐκείνους, οἵτινες τυφλὴν
ἐκαμαν τὴν μητέρα τοῦ Σκεντέρμπεη.

Ο Α΄. ΤΩΝ ΠΡΕΣΒΕΥΤΩΝ.

Μὲ δάφνας εἰς τὰς χεῖρας σὲ προσμένομεν.
ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Καὶ νῦν, ὀπλῖται τοῦ Χριστοῦ, ἀπέλθετε·
κ' ἐγὼ θὰ γείνω στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ,
ἀμφιβολίαν μηδαμῶς νὰ ἔχετε·
ἀλλὰ τὸ στόμα μή, δι' ὄνομα Θεοῦ,
ἀνοίξεται εἰς κανένα ἢ ἐγχώριον
ἢ ξένον· πρέπει νὰ τοὺς πνίξῃ δίκτυον
μυστηριῶδες· ἄλλως κ' ἡ ἐμὴ ζωὴ,
καλῶς νοεῖτε, κινδυνεύει.

Ο Α΄. ΤΩΝ ΠΡΕΣΒΕΥΤΩΝ.

Τίς ἡμῶν
δὲν ἐννοεῖ τὸ πρᾶγμα; θέλει σιωπῆς
σφραγὶς τὰ χεῖλη κλείει τῶν συμπρεσβευτῶν.
ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

*Ὁχι, δὲν εἶνε τοῦτο μόνον ἀρκετόν·
ὑποκριθῆτε ὅτι σᾶς ἐδίωξα,
μ' ἀπότομον τὸν τρόπον σᾶς ὠμίλησα.
*Ἐν Κρόγια εἶνε Τοῦρκοι, νὰ μὴν ὀσφρανθοῦν
ὡς κύνες ἰχνηλάται πρέπει τίποτε.

Ο Α΄. ΤΩΝ ΠΡΕΣΒΕΥΤΩΝ.

Μ' ἦθος ἐκεῖσε σκυθρωπὸν πηγάζομεν,
δὲν εἶνε πλέον Ἡπειρώτης λέγομεν
ὁ Καστριώτης, Τοῦρκος εἶν' ἀπάνθρωπος.
ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Τὴν τελευταίαν λέξιν ἀφαιρέσατε·
δὲν ἦμην αἰμοβόρος. Τί; λητμόνησα
μ' ὑποκρισίαν ὅτι ταῦτα θὰ ῥηθοῦν.

Ἐπάγετε, μὲ τέχνην οὕτω πράξατε.
Σύ, Μωϋσῆ, νὰ μείνης, Τοῦρκος πάντοτε
ὅτ' εἶσαι λέγων· ἴσως θάχω χρεῖαν σοῦ·
μακρὰν νὰ μὴν ὑπάγης.

(Οἱ πρέσβεις ἐξέρχονται ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους καὶ
ὁ Μωϋσῆς ἐκ τοῦ ἄλλου.)

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ (καθ' ἑαυτόν).

Καὶ νῦν ἀπεφασίσθη· ὁ Σκεντέρμπεης
ὡς λέων εἰς τὸ δάσος θέλει βρυχηθῆ,
ἐκ τῶν ὀρέων ὅπως τῆς Ἡπείρου φλόξ
ἐξέλθη πυρπολοῦσα τοὺς δημίους της.

Ἦχι, δὲν ἔχει τρόμον ἢ ἐμὴ ψυχὴ
πρὸ τῶν κινδύνων· ἂν καὶ θέλη φοβερὰς
ἀναμφιβόλως πέμψη στρατιάς εὐθύς
ἢ τίγρις ἥτις εἰς τὸν θρόνον κάθηται
τῶν Καλιφῶν. Ἐν μόνον φέρει ταραχὴν
εἰς τὴν ψυχὴν μου, αἴφνης ὁ Ἀλλαεδδίν...

Ἐποία φρίκη! ἴδε τον! προσέρχεται.

(Εἰσέρχεται ὁ Ἀλλαεδδίν.)

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ἦ ἀδελφέ μου! μάλλον δέ, αὐθέντα μου.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Σκεντέρμπεη, τί εἶπες; ὦ! μὰ τὸ ἀγνὸν
αἷμα τὸ ῥέον εἰς τὰς φλέβας τὰς ἐμάς,
αὐθέντην ἂν μὲ εἶπης ἄλλοτε, θάπῳ
ὅτι δὲν ἔχεις πλέον πρὸς ἐμὲ στοργήν.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Κι' ὅμως τὰ τρόπαιά σου ταῦτα ἢ ἐμὴ
κατώρθωσεν ἀγάπη.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Παῦσον, πρὸς Θεοῦ,
μὴ τρόπαια ἴναφέρης, ἅπερ προσταγὴ
ἐγείρει τοῦ πατρός μου, ἀλλὰ λέγε μου·
ὡς πρὶν, καὶ τώρα μ' ἀγαπᾶς εἰλικρινῶς;
δὲν θέλεις μὲ ἀφήσῃ, μ' ἀποχωρισθῆ;

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ὡς κεραυνὸς τὴν ὥραν ταύτην μ' ἔπληξεν
αὐτ' ἢ ἐρώτησίς σου . . .

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Ἄλλ' ὁ κεραυνὸς
κρημνίζει, θανατώνει· ἐγὼ δ' ἔρχομαι
να σὲ θωπεύσ' ὡς μήτηρ εἰς τὸν κόλπον μου.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Εἶθε! ὡς πρὶν να ἦτο τοῦτο δυνατόν.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Πῶς εἶπας; ὦ Θεέ μου! μή, Σκεντέρμπη; . . .

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Μὴ μὲ παρεξηγήσης· θέλεις ἀναβῆ
εἰς θρόνον μετ' ὀλίγον, θν ἀποκαλεῖ
τὸν μέγιστον ὁ κόσμος. Λέγεις, γίνεται
πλησίον πάλιν τότε, ὅπως εἴμεθα
καὶ πρὶν, ἀλλήλων χεῖρας να συσφίγγωμεν;

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Ἄν ἄλλος τὸ τοιοῦτον ἔπραξ' ἀγνοῶ,
ἀλλ' ἐν ἐγὼ γνωρίζω, ὅτι ἀδελφὸς
κ' ἐπὶ τοῦ θρόνου θᾶσαι, πᾶσαν θᾶροχεται
στιγμὴν χωρὶς κανέναν νᾶρωτῆς· παντοῦ

θὰ μ' ὀμιλῆς οἰκείως, ὡς ὅτ' ἄκακοι
νέοι προτοῦ 'ς τοὺς κήπους διετρίβομεν.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

"Οχι, πρῆλθεν ὁ καιρός! Ἄλλαεδδίν,
ἐκεῖνος τώρα· μέλλεις ἀναξ μέγιστος
πολλὴν νὰ ἔχῃς τὴν μεγαλοπρέπειαν·
ἐγὼ δὲ πάλιν, ὅσον καὶ ἂν ὑψωθῶ,
αὐθέντην θὰ σὲ λέγω.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

"Αχ! Σκεντέρμπεη,
φοβοῦμαι, τρέμω· πρὶν αὐτὰ δὲν ἔλεγες·
τίς ἦλθε τώρα κι' οὕτω συνετάρραξε
τοὺς στοχασμούς σου;

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

"Ἦλθεν ἀληθῶς
εἷς γέρων μουσουλμάνος· «Σὺ τὸν Παδισάχ
νὰ σέβεσαι», μοῦ εἶπε, «καὶ τοῦ Παδισάχ
τὸ τέκνον, ἐὰν θέλῃς νᾶσαι στρατηγός».

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Τοὺς κρονολήρους! καὶ νομίζεις πῶς ἐγὼ
ἀκούω τὰ τοιαῦτα; ἔλα μετ' ἐμοῦ,
τὴν στρατηγίαν ἄφες.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Μᾶλλον ἤθελα
σὺ μᾶλλον νᾶλθῃς πρὸς ἐμέ, Ἄλλαεδδίν.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Νὰ ἔλθω, τίς εἶπ' ὄχι; νά! δὲν ἔφθασα
ποθῶν ὅπως σὲ ἴδω;

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ἐν ἐνόησα,

Ἄλλαεδδίν μου, ὅτι δὲν μὲ βλέπουσι
μ' ὄμμα καλὸν οἱ γέροντες Ὀθωμανοί.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Φεῦ! εἶνε, σύντροφέ μου, τοῦτ' ἀληθινόν.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Θὰ σὲ παρακαλέσω τότε· δυνατὸν
δὲν εἶνε νὰ μ' ἀφήσης εἰς τινὰ μικρὰν
γωνίαν τῆς Ἡπείρου νῆμασι ἡγεμόνων;

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Κ' ἐγὼ πῶς τότε θέλω ζήσῃ ἄνευ σοῦ,

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Θᾶρχεσαι Κύριός μου προσφιλέστατος.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Τοσοῦτον τὴν πατρίαν χώραν σου ποθεῖς;
μὴ δις καὶ τρίς δὲν εἶσαι ἐνδοξότερος
τοσαύτην ἔχων στρατιὰν ὑφ' ἑαυτόν;

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ἄχ, φίλτατέ μ' Ἄλλαεδδίν, κατήντησε
βάρος ἢ τόση δόξα· μάλλον ἤθελα
νᾶδῶ τοὺς τόπους πάλιν, ἐνθα νήπιον
εἰς τοὺς πετῶντας ἑτερπύμην ἀετούς,
τοὺς ὄφεις τοὺς εἰς δένδρα κύκλον κάμνοντας.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Δὲν εἶσαι πλέον παῖς μικρός, Σκεντέρμπεη,
στρατάρχης εἶσαι μὲ τὸ ξίφος τὸ χρυσοῦν.

Ἄχ! διὰ τί τοσοῦτον σ' εὖρον ἄθυμον;

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Τέλος εἶπέ μου, πίστιν ἔχεις πρὸς ἐμέ ;

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Ὅσον ὑψοῦται τῶρος τάντικρὺ ἡμῶν.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Τότ' ἄφες με· θὰ εἶμαι πάλιν ἀδελφός

τ' Ἀλλαεδδὶν καὶ φίλος.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Ναί, πλὴν ἄθυμος . . .

ἀλλὰ θὰ σ' εἶπω κι' ἄλλο· μέλλει ὁ πατήρ

νὰ μ' ἐρωτήσῃ τί θὰ κάμῃς.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ἄπαντᾶς,

ὅ,τι μὲ διατάξῃ, ἐκτελῶ πιστῶς.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Τοιοῦτον λόγον δίδεις εἰς τὸν φίλον σου ;

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Τὸν προσφιλέστατόν μου μάλλον ἀδελφόν.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Τότε δὲν ἔχω τίποτ' ἄλλο νὰ σοῦ πῶ,

πλὴν ὅτι δὲν θὰ ζήσω πλέον, ἂν τυχὸν

ὁ πρὶν δὲν εἶσαι, ὁ πιστὸς Σκεντέρμπεης.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ὁ πρὶν δὲν εἶμαι ; δυστυχής, ἂν ἀληθῶς

τοιαύτη πλήξῃ τὴν ψυχὴν μου συμφορά !

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Ἐγίαινε ! δὲν εἶνε πλέον δυνατὸν

ἐδῶ νὰ περιμένω· τὸν πατέρα μου

καθῆκον ἔχω πάλιν, εὐπειθῆς υἱὸς
νὰ ἴδω κι' ἀναγγείλω πάντ' εἰλικρινῶς.

(Ἀναχωρεῖ.)

ΣΚΕΝΤΕΡΜΙΕΗΣ.

Ἵπώπτευσεν ἄλλ' εἶν' ἄθῶος καὶ φρονεῖ
τὴν πίστιν ὅτι τώρα ἔχω καθὼς πρὶν.
Τῷ ὄντι δὲ ἂν σχίσουν τὴν καρδίαν μου,
ἐκεῖ τὸν νέον θαῦρουν τὸν ἱπποτικόν.
Ἄλλ' ὄχι, φίλος ξένος, ὅσον προσφιλέης
κι' ἂν εἶνε, τῆς πατρίδος προσφιλέστερος
δὲν θέλει γείνη· τῆς Ἡπείρου τὰ βουνὰ
πρέπει νὰ μ' ἴδουν πρῶτον τῶν συνοπλιτῶν·
ἢ Βενετία πρέπει νῦν νὰ προσκληθῆ
τὸν ἰσχυρὸν νὰ στείλῃ στόλον της εὐθύς.
Καὶ τότε δοῦλος πλέον Τούρκου ῥυπαροῦ
δὲν θὰ καλοῦμαι· ὑψιπέτης ἀετὸς
θὰ εἶμαι μᾶλλον· ἂν δὲ τὸ Βυζάντιον
ἐπίσης θέλει ν' ἄλθῃ μετ' ἐμοῦ, σαθρὰ
θὰ γείν' ἢ τῶν βαρβάρων ἄλυσις . . . ἀλλὰ
καὶ τὴν ἠγεμενίαν τοῦ ἐμοῦ πατρὸς
μὲ τέχνην πῶς θὰ λάβω πρέπει νὰ σκεφθῶ . . .
Πρὶν γείνω λέων, τῆς ἀλώπεκος δορὰν
πρέπει νὰ βάλω, μήπως τὸ σχοινίον του
ἐνῶ θὰ κόπτ' ὁ δοῦλος, ὁ πελώριος
πατήσ' ἡμᾶς ἐλέφας ὡς ζωῦφιον.
Ναί, τοῦτο θέλω πράξῃ πληρεξούσιος
ἐδῶ δὲν εἶμαι πράττων ὅ,τι χρήσιμον
προς τὸν σκοπὸν των κρίνω; . . . οὕτω μάλιστα.
(Κτυπᾷ τὰς παλάμας καὶ εἰσέρχεται Τυῦρκος στρατιώτης.)

Εἰς τὸν Ῥεῖζ ἐφέντην τάχιστα εἶπέ
νὰ ἔλθῃ.

(Ὁ στρατιώτης κατανεύει καὶ ἐξέρχεται.)

Θέλει ἔλθῃ· ἂν δὲ θάρνηθῇ,
τὸ αἷμα τῶν φλεβῶν του ὅλον θὰ χυθῇ.

(Εἰσέρχεται ὁ Ῥεῖζ ἐφέντης.)

Νομίζω, ἐνθυμεῖσαι ὅτε τὸ φρικτὸν
ὁ Οὐνιάδης πάλλων ξίφος, πανικὸν
φόβον εἰς πάντας τοὺς ὀπλίτας ἔφερε,
καὶ χιλιάδες αἰχμαλώτων τέσσαρες
εἰς χεῖρας εἶχον πέση τῶν χριστιανῶν . . .

ΡΕΙΖ ΕΦΕΝΤΗΣ.

Τίς δὲν τὸ ἐνθυμεῖται ; ἂν δ' ὡς ἀετὸς
δὲν ἤρχεσο ταχέως, τοὺς διώκοντας
ἐμὲ νὰ πομακρύνῃς, ἴσως τὴν στιγμὴν
αὐτὴν δὲν θὰ ὠμίλουν.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Κ' ἦσο πάντοτε,
ὁμολογῶ, εὐγνώμων· πλὴν περὶ ζωῆς
ἐπρόκειτο, κ' ἐπίσης μὲ τὸν κίνδυνον
τῆς σῆς ζωῆς τὴν χάριν θέλω σήμερον
ἐκείνην νὰ ποδώσῃς. Πῶς ; ὠχρίασες !
μὴν ὑποθέσῃς ὅτι ἐγχειρίδιον
θὰ λάβῃς εἰς τὰς χεῖρας, τῆς γραφίδος σου
θὰ κάμῃς χρῆσιν μόνον.

ΡΕΙΖ ΕΦΕΝΤΗΣ.

Μήπως καὶ αὐτὴ
ζωὴν νὰ κόψῃ ὡς κλωστήν δὲν δύναται ;

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ναί, δύναται γὰ κόψη τὴν σαθρὰν κλωστήν,
ἥτις δεμένον ἔχει μέγαν ἀετόν.

ΡΕΪΖ ΕΦΕΝΤΗΣ.

Τί λέγεις, στρατηγέ μου;

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Εἰς τὰ χεῖλη σου
σιγῆς σφραγιῖδα βάλε κι' ἀποκρίθητι·
θὰ γράψης ὅ,τι σ' εἶπω θέτων τὸν τουρᾶν
ἐπάνω τοῦ Σουλτάνου; . . . ὄχι δισταγμούς!
διότι ἐν τῶν δύο μόνον πρόκειται,
ἢ θὰ τὸ κάμης ἢ δὲν θὰ ἐξέλθης ζῶν
ἐντεῦθεν . . . μὴν ἐλπίζης ἄλλο τίποτε·
δὲν ἀστεΐζετ' ἡ ῥομφαία ἢ ἐμή.

ΡΕΪΖ ΕΦΕΝΤΗΣ.

Καὶ μὴ κατόπιν δὲν θὰ μὲ φονεύσωσι;

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Τὸ μέλλον εἶνε ἄδηλον, πλὴν τὸ παρὸν
εἰς τὴν ἐμὴν ἐγκρύπτει θάνατον πυγμῆν.

ΡΕΪΖ ΕΦΕΝΤΗΣ.

Τὸ κέλευσμα τὰρχιστρατήγου θὰ γενῆ.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Λοιπὸν ἐκ τῆς ὀσφύος λάβε κάλαμον
κ' ἐπὶ διφθέρας γράψον·

(Ἵπαγορεύει· ὁ Ρεῖζ ἐφέντης ἐξάγει κάλαμον, διφθέραν
καὶ μελανοδοχεῖον.)

Παδισάχ ἡμεῖς

καὶ καλιφῶν διάδοχος ὀρίζομεν·

εὐθὺς ὡς τὸ παρὸν μας ἔγγραφον δειχθῆ,
ὁ φρούραρχος τῆς Κρόγιας τὴν ἀκρόπολιν

θὰ παραδώσῃ, πᾶσαν θέσιν ὀχυράν·
διότι τῆς Ἡπείρου ὅλης ἡγεμῶν
εἰς τὸ ἐξῆς θὰ εἶνε ὁ Σκεντέρμπεης.

(Λαμβάνων εἰς χεῖρας τὸ ἔγγραφον.)

Ἔχει καλῶς· καὶ τὴν σφραγίδα τῶρα θές
τὴν τοῦ Σουλτάνου· οὕτως ἀναμφίβολος
ἢ τοῦ ἐγγράφου γνησιότης θὰ φανῆ.

Μὴ ὠχρίᾳς, καὶ μόνος θὰ κηρύξω ἔγωγε
κατόπιν ὅτι θέτων ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ
σ' ἠνάγκασα νὰ γράψῃς.

ΡΕΪΖ ΕΦΕΝΤΗΣ.

Ἐγυαίνετε!

(Φεύγει.)

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ποῦσαι, Μωϋσῆ ;

(Εἰσέρχεται ὁ Μωϋσῆς.)

Θὰ ἤκουσες, θαρρῶ.

ΜΩΥΣΗΣ.

Διότι ἔχει οὖς ὀξυκοώτατον
ἐκεῖνος ὅστις τὴν πατρίδα του πονεῖ.

Ἐπιδεξίως λίαν πάντα ἔπραξας.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ἐν ἔτι μένει ἀσφαλείας ἕνεκα.

Ἐὰν ὁ Τοῦρκος οὗτος τὴν ὁδὸν τραπῆ,
ἥτις θὰ φέρῃ ἔς τὴν Ἀδριανούπολιν,
ἄφαντος πρέπει ἐκ τῆς γῆς νὰ καταστῆ·
θὰ κολουθήσῃς παρευθὺς τὰ ἔχνη σου
καθόλου τῆς ζωῆς του μὴ φειδόμενος·
ἐγὼ δὲ πρὸς τὴν Δίβρην θέλ' ὡς ἀετὸς
ταχὺς πετάξῃ, ὅπως ἀνδρὰς τολμηροὺς

ἀθροίσω κ' εἰς τῆς Κρόγιας σπεύσω τὰς ἀρχάς
τὸ ἔγγραφον νὰ δείξω· σὲ προσμένω· καὶ
εἶδῃσιν νὰ μοῦ φέρῃς, ὅτι παντελῶς
δὲν εἶνε ὁ Ἐφέντης ἐπικίνδυνος.

ΜΩΥΣΗΣ.

Νὰ μὴ σὲ μέλη· ἀστραπῆς ταχύτερος
τὴν συνετὴν θὰ ἐκτελέσω ἐντολήν.
Δὲν εἶσαι μόνον, βλέπω, τεχνικώτατος
εἰς μάχας καὶ πολέμους, καὶ πολιτικὴν
μεγάλην ἔχεις δεξιότητα. Θεοῦ
θέλησις εἶνε πάλιν εἰς τὴν Ἡπειρον
ὁ Καστριώτης ἡγεμὼν νὰ καταστῆ,
καὶ μ' εὐκλειαν νὰ λάμψη ὁ σταυρὸς πολλήν.
(Ἐξέρχονται ὁ Σκεντέρμπεης ἐκ τοῦ ἐνός καὶ ὁ Μωϋσῆς
ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τῆς σκηνῆς.)

ΜΕΡΟΣ Δ'.

ΣΚΗΝΗ Α'.

(Κρόγια. Πλατεῖα ἔξωθεν ἐκκλησίας.)

ΓΕΡΟΝΤΕΣ ΠΗΠΕΙΡΩΤΑΙ.

Α'. ΓΕΡΩΝ.

Κανεῖς, ὦ φίλοι, νέον τι δὲν ἔμαθεν,
ἂν τὴν πρεσβείαν ὑπεδέχθη εὐμενῶς
ὁ Καστριώτης;

Β'. ΓΕΡΩΝ.

Σᾶς τὸ ἔλεγον ἐγώ,
εἰς μάτην κοπιῶμεν· ἀρχιστράτηγος
μὲ τόσην δόξαν εἶνε δυνατὸν ποτέ
νᾶλθῆν νᾶ γείνη ἀρχηγὸς πτωχοῦ λαοῦ;

Α'. ΓΕΡΩΝ.

Ὅχι, δὲν εἶνε τοῦτο δυνατὸν ποτέ,
τὴν γῆν νᾶ λησμονήσῃ, ἔνθα εἶδε φῶς
τὸ πρῶτον.

Β'. ΓΕΡΩΝ.

Κι' ὁμῶς πνίγουν, φίλτατε, συχνὰ
αἰ ἡδοναὶ τοῦ κόσμου τὰ αἰσθήματα.

Γ'. ΓΕΡΩΝ.

Ὅ,τι κι' ἂν λέγῃς, νέος μ' ὑπερήφηνον
ψυχὴν, ὅπως ἐκεῖνος ἐφημίζετο,
ἀδύνατον νᾶ μείνῃ δοῦλος, κι' ἂν αὐτὸν
τὸν κόσμον ὅλον ἤθελε τῷ δώσει τις.

Α'. ΓΕΡΩΝ.

Δὲν εἶνε χρεῖα πλέον συζητήσεως.
Ἴδού! νομίζω, φθάνουσιν οἱ πρεσβευταί·
ἐκεῖνοι θὰ μᾶς εἴπουν τεῖγχει κατὰ νοῦν·
θὰ ἔλθῃ νᾶ λυτρώσῃ τὴν πατρίδα του,
ἢ τοὺς συμπατριώτας θέλ' ὑπὸ ζυγὸν
ὡς κτήνη καταλίπη ἀπροστάτευτα;

(Εἰσέρχονται οἱ πρεσβευταί.)

Β'. ΓΕΡΩΝ.

Λέγετε, φίλοι, ποῖαν φέρετ' εἶδησιν·
ἀλλ' οἴμ'! ἡ ὄψις τοῦ προσώπου σκυθρωπὴ
καλὸν δὲν ἀναγγέλλει.

Γ'. ΓΕΡΩΝ.

Πῶς; χαίρει λοιπὸν
νὰ εἶνε Τούρκου δοῦλος;

Β'. ΓΕΡΩΝ.

Ἐλησμόνησε
ποῖον πατέρα εἶχεν; ὅτι δύναται
νὰ γείνη τῆς Ἠπείρου ἡγεμῶν κι' αὐτός;

Ο ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ ΤΩΝ ΠΡΕΣΒΕΩΝ.

Οὐδὲν ὀπόσων λέγεται εἶνε ἀληθές·
δὲν χαίρει δοῦλος Τούρκου ἠικαλούμενος,
οὐδὲ τὴν πάτριόν του χώραν λησμονεῖ.

Α'. ΓΕΡΩΝ.

Λοιπὸν ἐδέχθη νὰ λθῆ, πάντων ἀρχηγός
νὰ γείνη, τοὺς βυρβάρους νὰ διώξωμεν;
τὸ στήθος μου ἤσθάνθη ἀνακούφισιν.

Ο ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ ΤΩΝ ΠΡΕΣΒΕΩΝ.

Φεῦ! οὐδὲ τοῦτο εἶν' ἀκόμη βέβχιον.

Β'. ΓΕΡΩΝ.

Λοιπὸν διστάζει; τόσον τὸ χειρότερον·
ὁ δισταγμὸς θὰ φέρῃ τὴν καταστροφὴν,
οἱ Τούρκοι' ἂν ὑποπτεύσουν, ὅτι μελετᾷ,
ἀλλὰ νὰ ἐκτελέσῃ δὲν ἀποτολμᾷ.

Ο ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ ΤΩΝ ΠΡΕΣΒΕΩΝ.

Φοβεῖται μήπως, ἂν νοήσουν οἱ ἐχθροὶ
τοιούτὸν τι, τὸ πρᾶγμα εἶνε δύσκολον·
μὲ τέχνην ἴσως μέλλει . . . καὶ βραδύτερον . . .

Β'. ΓΕΡΩΝ.

Ἀλλοίμονον! ἂν οὕτω σκέπτεται, πρὸς

τίποτε δὲν θὰ γείνη· τὸ γνωρίζομεν,
εἶν' ὁ λαὸς τοιοῦτος· ἤρως εὐτολμος
ὅταν προβῆ, καὶ ρίψη Τούρκων κεφαλὰς,
τὸν θαυμασμὸν ἐγείρει, σπεύδουν δ' ἅπαντες
νὰ ἐνωθοῦν μ' ἐκεῖνον· ἀλλὰ «σήμερον
καὶ αὔριον, νᾶδοῦμεν», ὅταν λέγωσι,
νωθρότερος ἐκείνων τότε γίνεται.

Ο ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ ΤΩΝ ΠΡΕΣΒΕΩΝ.

Καὶ τέλος πάντων τώρα τί θὰ κάμωμεν ;
ὑπομονὴν ὀλίγην, πρέπει νᾶχωμεν.

Β'. ΓΕΡΩΝ.

Ἐπομονὴν μοῦ λέγεις ; περισσότερον
ἀκόμη πρέπει τώρα νὰ φερώμεθα
μὲ ταπεινοφροσύνην καὶ μὲ φρόνησιν,
οἱ Τούρκοι νὰ νομίσουν ὅτι πνίξαμεν
ιδέαν πᾶσαν ἀνταρσίας.

Γ'. ΓΕΡΩΝ.

Ἄλλ' αὐτὸ
ἀπολπισίαν δὲν θὰ φέρη ;
(Εἰσέρχεται ἀγγελιαφόρος.)

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ.

Χαίρετε,
ὦ φίλοι, φέρω εἴδησιν χαρμόσυνον.

Β'. ΓΕΡΩΝ.

Τίς εἶν' ἡ εἴδησίς σου ; λέγε τάχιστα.

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ.

Ὁ Καστριώτης ἔχει τὴν ἀκρόπολιν
μετὰ λογάδων καταλάβη ὀπλιτῶν.

Β'. ΓΕΡΩΝ.

Τί λέγεις; εἶνε τοῦτο δυνατὸν ποτὲ
ἄνευ πολέμου;

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ.

Φαίνεται, διαταγὴν
ἐκ τοῦ Σουλτάνου εἶχε· ταραχὴ δεινὴ
κατέλαβε τοὺς Τούρκους.

Γ'. ΓΕΡΩΝ.

Ἄλλὰ λέγε μου,
ὡς Τούρκος ταύτην ἰσχυρῶς κατέλαβε;

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ.

Βεβαίως, δώσας ἔγγραφον αὐθεντικόν.

Γ'. ΓΕΡΩΝ.

Ἄλλοίμονον! φοβοῦμαι μήπως δίκαιον
εἶχεν ὁ λέγων, ὅτι χριστιανικὴν
ψυχὴν δὲν ἔχει πλέον.

(Πρὸς τὸν ἀγγελιαφόρον.)

Λέγε; σύμβολα
τῶν Τούρκων φέρουν ὅσοι εἶνε μετ' αὐτοῦ;

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ.

Βεβαίως, καὶ θὰ ἦτο τοῦτο φοβερόν,
ἐάν οἱ Τούρκοι ἔχαιρον· ἀλλ' ἔχουσι
πολλὴν ἀδημονίαν, δὲν πιστεύουσι
ὅτ' Ἡπειρώτης γνήσιος, τέκνον πατρὸς
ἐνταῦθα ἡγεμόνος, εἶνε δυνατὸν
εἰς τὸν Σουλτάνον νᾶνε λίαν εὐπειθής.

Β'. ΓΕΡΩΝ.

Καὶ τί θὰ κάμη; τὸ συμφέρον ἀπαιτεῖ

τοὺς Τούρκους νὰ θωπεύη· ἄλλως θ' ἔλθωσι
Γενίτσαροι ἐνταῦθα ὡς οἱ μύρμηκες.

Α'. ΓΕΡΩΝ.

Ἐγὼ κι' ἂν ἴδω τοῦτο μὲ τοὺς ὀφθαλμούς,
δὲν θέλω τὸ πιστεύσῃ, ὁ Γεώργιος
θεράπων ὅτι Τούρκων ἔγεινε πιστός.
Τότ' ἀνετράπη πᾶν θεμέλιον αὐτοῦ
τοῦ κόσμου, καὶ δειλὸς ὁ λέων ἔγεινε,
ἡ δ' ἄρκτος δὲν παλαίει πρὸς τὸ πρόβατον·
τὰ πάντα φύσιν ἄλλαξαν, ἦρως ἀφοῦ
προαγγελθεὶς ὑπὸ χρησμῶν ὅτι σωτήρ
μίαν ἡμέραν μὲ τὸ ἀρειμάνιον
ἦθος θὰ γείνη τῶν συμπολιτῶν, ὦμὸς
κατέστη τῶν βαρβάρων Γενιτσαραγαῶν.

Β'. ΓΕΡΩΝ.

Τοιοῦτον ἔχει χύση δηλητήριον
εἰς τοὺς ἀνθρώπους φθόνος καὶ διχόνοια.
Ὁ πάπας ὅστις ἔπρεπε μὲ τὸν σταυρὸν
νὰ τρέξῃ, γράφει μόνον ἔγγραφα πολλά,
ἐνῶ τοῦ Βυζαντίου περιμένουσιν
οἱ βασιλεῖς νὰ ἔλθῃ ἐκ τῶν οὐρανῶν
ἐπικουρία, ἣν νὰ εὔρουν ἐπὶ γῆς
ἠδύναντο, τὸ πλῆθος ἂν ἐδίδασκον
ὅτι μὲ τόλμην θὰ καλοῦντ' ἐλεύθεροι.

(Εἰσέρχεται β'. ἀγγελιαφόρος.)

Β'. ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ.

ὦ φίλοι, δὲν εἰξεύρω μὴ καταστροφὴ
μεγάλῃ τὴν πατρίδα εὖρῃ τάχιστα.

Α'. ΓΕΡΩΝ.

Τι λέγεις ;

Β'. ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ.

Τί νὰ εἶπω ; ἐξωπλίσθησαν οἱ Τοῦρκοι, κι' ὄρκον κάμνουν ὅτι κύριον ποτὲ δὲν θέλουν τὸν Σκεντέρμπεην δεχθῆ-

Α'. ΓΕΡΩΝ.

Αὐτὸ μ' ἀρέσει.

Β'. ΓΕΡΩΝ.

"Ἄκου ! ὅταν σφάζωσι γυναῖκας καὶ παιδιά, πάλιν ἀρεστὸν θὰ λέγῃς ὅτι τοῦτο εἶνε τὸ συμβάν ;

Α'. ΓΕΡΩΝ.

Ὁ λέων μου ἀρέσει, ὅταν ἐλαφρὰν λάβῃ πληγὴν, διότι μέλλει τάχιστα ὀργίλος ἐπιπέσῃ πρὸς τοὺς κυνηγούς.

(Εἰσέρχεται γ'. ἀγγελιαφόρος ἀσθμαίνων.)

Β'. ΓΕΡΩΝ.

Πῶς ἔρχεσαι ἀσθμαίνων τόσον, δυστυχῆ ;

Γ'. ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ.

Ὑπὸ χαρᾶς μεγάλης ἔκαμα πτερὰ· δὲν εἶνε πλέον Τοῦρκοι, ἔρριψαν χαμαὶ τὸ προσωπεῖον, λέγονται χριστιανοί.

Α'. ΓΕΡΩΝ.

Τίνες ; εἶπέ ταχέως.

Γ'. ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ.

Ὅσοι πρὸ μικροῦ ἀπὸ τῆς Δίβρης ἦλθον, ἀρχηγὸν αὐτῶν τὸν Καστριώτην ἔχοντες τὸν στρατηγόν. Δὲν εἶνε τοῦτο μόνον, τὴν ἀκρόπολιν

κατέλαβον, κι' ὡς κάπροι, λείαν τρέχοντες
ἀτρόμητοι νὰ εὔρουν, νῦν κατέρχονται
τοὺς θρασυτάτους Τούρκους πάντας δέσαντες·
οἱ δὲ λοιποὶ ταχέως φεύγουν βλέποντες
ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ντίσταθοῦν.

Α'. ΓΕΡΩΝ.

᾽Ω ᾽Υψιστε, ἂν ἦτο τοῦτο ἀληθές!

Γ'. ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ.

Τί λέγεις; ἀλλ' αὐτόπτης μάρτυς ἔρχομαι.

Α'. ΓΕΡΩΝ.

᾽Υπάγετε! ταχέως τῶν ἐκκλησιῶν
τοὺς κώδωνας ἄς κρούσουν, σύμπας ὁ λαὸς
μὲ δάφνας εἰς τὰς χεῖρας νὰ ὑποδεχθῆ
ἄς τρέξῃ τὸν σωτῆρα.

Β'. ΓΕΡΩΝ.

Πρῶτον βέβαια

τὸ πρᾶγμ' ἄς γείνη τοῦτο.

Γ'. ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ.

᾽Αμφιβάλλετε;

κι' ὁμως ἰδοὺ ἐκεῖνος· πλῆθος ἄπειρον
αὐτὸν περιστοιχίζει . . .

(Εἰσέρχεται ὁ Σκεντέρμπεης ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ
Μωυσέως, καὶ πλῆθος λαοῦ· ἀκούονται κώδωνες
ἤχουντες, κάπου δὲ καὶ πυροβολισμοί.)

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Δημογέροντες

τῆς Κρόγιας! συγχαρῆτε τὸν κρημνίσαντα
φρικώδη τυραννίαν, τὸν νικήσαντα
μὲ δόλον τοὺς βαρβάρους. ᾽Ω φιλτάτη μου
πατρὶς γλυκεῖα, ὄρη τὰ ποπνέοντα

πευκῶν καὶ θύμων εὐωδίαν, δότε μοι
τὴν ῥώμην, ἣν θρεμμένα εἰς τὸν διαυγῆ
ἀέρα ἔχουν τὰ θηρία τᾶγρια,
ἵνα συντρίψω πέδρας Τούρκων κτηνωδῶν.

Β'. ΓΕΡΩΝ.

ὦ τέκνον μου! ὦ μόνη σὺ τοῦ τόπου μας
ἐλπίς, παρηγορία! ὑπὸ τῆς χαρᾶς
οἱ ὀφθαλμοὶ δακρύων ἐνεπλήσθησαν.

Γ'. ΓΕΡΩΝ.

ὦ, ἤλθες, ἤλθες! εἶθε εὐτυχέστερος
νὰ εἶσαι τοῦ πατρός σου.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Εἰς τὴν τέφραν τοῦ
θα σφαγιάσω χιλιάδας τῶν ἐχθρῶν,
διότι τώρα ἔμαθε τὸ ξίφος μου
νὰ σφάζῃ τοὺς ἐχθροὺς τῆς δόξης τῆς ἐμῆς.
Θέλω ποτίσῃ δηλητήριο ἀυτοὺς,
ὅπως κ' ἐκεῖνοι τοὺς ἐμοὺς ἐπότισαν
δυστήνους ἀυταδέλφους. Ἄλλ' ἢ μήτηρ μου,
ἢ μήτηρ μου ποῦ εἶνε; εἰς τὸν κόλπον τῆς
θέλω νὰ κλαύσω, νὰ πενθήσω τὸ σβεσθὲν
φῶς τῶν ὀμμάτων.

Α'. ΓΕΡΩΝ.

Ἐφθασεν! ἰδοὺ αὐτή,
ἣν ἢ θυγάτηρ ἄγει, ἀυταδέλφη σου.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ (τρέχει καὶ ἐνγκαλιζέται τὴν
μητέρα καὶ ἀδελφὴν τοῦ.)

ὦ μητερ, ἀδελφή μου, πῶς σᾶς βλέπω, πῶς!
μετὰ ὁποίας συμφοράς! ἀλλὰ καὶ σεῖς,

καὶ σεῖς χαρῆτε! φέρω τὴν ἀνάστασιν
τῆς χώρας τοῦ πατρὸς μου. Ἄχ! ὦ μητέρα μου,
ἄχ! διατί δὲν ἔχεις ὀφθαλμοὺς νὰ δῆς
ὅπόσῃν ἔχει ὁ λαὸς ἡμῶν χαράν;

ΒΑΪΣΑΒΗ.

Ναί, ὀφθαλμοὺς δὲν ἔχω· τοὺς ἐτύφλωσεν,
υἱέ μου, τᾶλγος τᾶρρητον, ὅτ' ἤρχοντο
καὶ μ' ἔλεγον· «ὦ μητερ, μητερ δύστηνε,
εἶν' ὁ υἱός σου Τοῦρκος». Μ' ἤρχετο συχνὰ
νὰ ἐξορύξω μόνη μὲ τὰς χεῖράς μου
τοὺς ὀφθαλμοὺς μου, νὰ μὴ βλέπω πλέον φῶς,
τὰ ὦτά μου νὰ κλείσω . . . ἦτο περιττόν·
τὰ δάκρυά μου μόνα τοῦτο ἔκαμαν.

Ἄλλ' ὄμματ' ἂν δὲν ἔχω, τὸ σὸν πρόσωπον
περιχαρῆς νὰ ἴδω, ἡ καρδία μου
σκιρτᾷ, σοῦ λέγει· εὔγε, εὔγε, τέκνον μου!
ἀντάξιος ἐφάνης τοῦ πατρὸς τοῦ σοῦ.

ΜΑΜΙΣΗ.

Τοιαῦτα, ἀδελφέ μου, ἤκουον κ' ἐγώ,
τὴν λάγηνόν μου ὅτ' εἰς χεῖρας φέρουσα
μ' ὕδωρ εἰς βρύσιν νὰ γεμίσω πήγαινα.
«Τί; θᾶλθ' ὁ ἀδελφός σου», μ' ἔλεγον συχνὰ
«χριστιανοὺς νὰ σφάξῃ, Τούρκους ὀδηγῶν;
ὑπαγε' ὀπίσω· ἄλλαι θὰ γεμίσωσι
πρὸ σοῦ, κι' ἄς εἶσαι ἡγεμόνων ἔκγονος».
Πλήρης λυγμῶν ταχέως εἰς τὸν οἶκόν μας
ἐπέστρεφον νὰ ραίνω μὲ τὰ δάκρυα
τὰς χεῖρας τῆς μητρὸς μου . . . τώρα μετὰ σοῦ
κ' ἐγὼ θὰ εὔρω ἡσυχίαν καὶ τιμὴν.

ΒΑΙΣΑΒΗ.

Μαμίσση μου, τί λέγεις; ἤσυχίαν σὺ
θὰ εὖρης τώρα; ἢ φρονεῖς, Γεώργιε,
ἄνευ ἀγώνων ὅτι εἶνε δυνατὸν
αὐτόνομος ἡμῶν ἢ γῆ νὰ φυλαχθῆ;
Μαμίσση! θέλεις ξίφος ὁμοια καὶ σὺ
ζωσθῆ ὡς πάντες· ἐὰν εἶχον δύναμιν
τὰ γόνατά μου, ἂν οἱ ὀφθαλμοί μου φῶς,
ἔπρεπε ν'ἄλθω παρομοίως ἔνσπλος
παντοῦ νὰ τρέξω, νὰ φωνάξω· λάβετε
οἱ Ἕπειρῶται τ' ὄπλον· μόνον μ' αἵματα
ἐλευθερία θέλει μείνη σταθερά.
Ἄλλὰ κρατήσατέ με, τρέμω . . . δύστηνος!
ἔλα νὰ σὲ φιλήσω, ἔλα, τέκνον μου,
διότι δὲν εἰξεύρω . . . ὁ πατὴρ ὁ σὸς
νὰ μὲ καλῆ νομίζω . . . ναί, τετέλεσται!

(Πίπτει καὶ ἐκπνέει.)

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

ὦ μητέρα μου! . . . ταχέως, φίλοι, τρέξατε . . .

ΜΑΜΙΣΗ.

ὦ μητέρα μου, πῶς εἶσαι ὄλη κάτωχρος;

Α'. ΓΕΡΩΝ (λαμβάνων τὴν χεῖρα τῆς Βαῖσαβῆς).

Φοβοῦμαι μήπως ἢ πολλή συγκίνησις
τὴν ἔχει νεκρωμένην.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Πῶς; ἀπέθανε;

Α'. ΓΕΡΩΝ.

Ἀπέθανε· τοιαύτη ἀλλεπάλληλος

χαρὰ καὶ λύπη τὸν ἐνέκρωσεν· ἰδοὺ
τί ἀσπλαγχνία τῶν τυράννων ἔκαμε!

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

ὦ δύστηνός μου μητέρα!

Α'. ΓΕΡΩΝ.

Δὲν ἀρμόζουσιν
εἰς ἡρώϊδα στεναγμοὶ καὶ δάκρυα·
ἐκδίκησις θὰ εἶνε μόνον σύνθημα
τοῦ τέκνου τῆς καὶ πάντων τῶν Ἑπειρωτῶν.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ἐκδίκησις! ὁ Τοῦρκος νὰ ποδιωχθῆ
ἐκ τῆς Ἑπείρου, πάσης γῆς Ἑλληνικῆς.
ὦ γῆ πατρίδα, μετὰ ποίων γογγυσμῶν
ἤσθάνετο τὸ χῶμα νὰ πατοῦν τὸ σὸν
ἀνήμερα θηρία τῆς Ἀνατολῆς!
ἀλλὰ μετ' ἴσης ἡδονῆς θέλεις γευθῆ
τὸ αἷμά των, μετ' ἴσης καὶ τὰ ὄρνεα
θέλουν χορτάσῃ αἱ παχεῖται σάρκες των.

Α'. ΓΕΡΩΝ.

ὦ τέκνον μου! οἱ λόγοι δὲν μᾶς ὠφελοῦν·
πρὸς ἔργα πρέπει πάραυτα νὰ σπεύσωμεν.
Ἐὰν δ' οἱ ἀδελφοί σου δηλητήριον
ὕπὸ τυράννων ἐποτίσθησαν ὤμων,
ἢ μήτηρ καὶ ὁ πατήρ σου ἐνεκρώθησαν,
διπλοῦν καθήκον ἔχεις, ὅπως φρόνησις
τὰς πράξεις σου μεγάλη τώρα ὀδηγεῖ.
Πρεσβεῖαν εὐθύς πέμψον πρὸς τοὺς Βενετούς,
ἵνα μᾶς στείλουν πλοῖα· τὸ Ἑλληνικὸν

βασιλείον νὰ ἔχῃς θέλε μετὰ σοῦ·
τῆς Δύσεως οἱ Φράγκοι ἄς νοήσωσιν
ὅτι θὰ πάθουν πρῶτοι 'κεῖνοι, ἂν αὐτὸ
θὰ πέσῃ τῆς Ἑπείρου τὸ προπύργιον.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Συνέσεως σπουδαίους λόγους ἤκουτα,
φιλοπατρίαις πεῖρακν πολιῶν τριχῶν.
'Αλλὰ τὸ πρῶτον πάντων εἶνε, προσφιλεῖς
συμπατριῶττι, νὰ ἴωμεν πεποιθήσιν
εἰς τοὺς ἀνδρείους νέους τῆς πατρίδος μας.
Κανεῖς μὴ 'πίσω μείνη! φάλαγγες πυκναὶ
ὀπόταν τῶν ὀρέων λάβουν τὰ στενά,
τῶν Τούρκων σμήνη δὲν θὰ εἰσχωρήσωσιν
ἐντὸς τῆς χώρας, ἣν βραχίων διοικεῖ
ἐξησκημένος εἰς πολέμους πρότερον.

ΠΑΝΤΕΣ (ᾄδουσιν).

Εἰς τὴν ὀπὴν του φρικωδῶς
ὁ ὄφις νὰ συρίττη,
καὶ πέριξ νὰ ντηχοῦν
ὕπὸ σφαιρῶν αἰ φάραγγες,
ὁ κυνηγὸς τὸν φρίττει,
πυρὰ δὲν ὠφελοῦν.

Καὶ μίξ δρᾶξ πολεμιστῶν,
ὀπόταν τοὺς ἐμπνέη
πίστις εἰς τὸν Χριστόν,
προβαίνουσιν ἀδάμαστοι,
πρὸ τῶν ποδῶν των ῥέει
τὸ αἷμα τῶν ἐχθρῶν.

Οἱ χρόνοι προαγγέλλονται
τῆς παλαιᾶς Ἡπείρου
εἰς τὴν πατρίαν γῆν·
κ' ἡ δόξα ἐπανερχεται
τοῦ βασιλέως Πύρρου,
ώραία καθὼς πρὶν.

ΜΕΡΟΣ Ε΄.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

(Στρατόπεδον τῶν Τούρκων.)

ΜΟΥΡΑΤΗΣ, ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ, ΑΤΑΜΠΕΗΣ.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Καράμπεη, τί σ' εἶπον; ὁ Ἄλλαεδδὶν
πότε θὰ ἔλθῃ; δὲν εἰξεύρω πῶς πολὺ
ἀνησυχῶ νὰ μάθω τί ἀπέκαμεν·
εὔρεν ὡς πρῶτα τὸν Σκεντέρμπεην πιστόν;

ΑΤΑΜΠΕΗΣ.

Αἰ φῆμαι τοῦτο λέγουν· δὲν ἐνίκησε
τοὺς Σέρβους μὲ μεγάλην τέχνην.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἄλλ' αὐτό,

ὅτι μὲ τέχνην δὲν ἐνίκησε πολλήν,
δίχως νὰ φέρῃ μέγαν ὄλεθρον, ἐμὲ
ἀπκύστως σκανδαλίζει . . .

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Φυσικώτατον

εἶνε, Σουλτάνε, τοῦτο ὁ Καράμπεης
τὸ εἶπε πρὶν, καὶ ξεῦρε, Παδισάχ, αὐτό
ὅ,τι φοβεῖται τις, συνήθως ἔρχεται,
σπανίως τὰποφεύγει.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ὁ Ἀλλαεδδὶν
τὰς ὑποψίας ταύτας θὰ ἐσκόρπιζεν,
εἰάν ἐγκαίρως ἦρχετο.

ΑΤΑΜΠΕΗΣ.

Ἔλεγον χθές
ὅτι ταχέως φθάνει.

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Τὸν Σκεντέρμπεην
ὡς πρὶν ἂν εὔρε φίλον, θᾶτο πρόθυμος
ταχύτερον νὰ ἔλθῃ.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Φεῦ! πῶς ἅπαντα
παρέχουν ὑπονοίας! κι' ὅμως ὡς οὐδὲν
ἐκείνον ἔχω προστατεύση πανταχοῦ.

ΑΤΑΜΠΕΗΣ.

Κ' ἐκεῖνος σ' ἀπεκάλει τὸν πατέρα του.

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Τὸν ὄψιν ὄσω μᾶλλον τις ἐθέρμανε . . .
Ἄλλ' ἴδ' αὐτὸς μὲ ὄψιν μὴ περιχαρῆ! . . .
Τὰ πάντα τῶρα θέλουν διευκρινηθῆ.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἄλλαεδδὶν υἱέ μου, πῶς ἐβράδυνες

νά ἐπιστρέψης; δὲν εἰξεύρω, ἄθυμον
αὐτ' ἢ βραδύτης, τέκνον, μὲ κατέστησε.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Φεῦ! πάτερ, φίλον εἶχα, ὅστις πάντοτε
τὴν εὐθυμίαν μοι παρεῖχε πρότερον·
μ' ἐκάλεσε νῦν μ' ἄλλο ἐπωνύμιον,
αὐθέντην οὗτος μ' εἶπε.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Πῶς; αὐθέντης του
βεβαίως εἶσαι, καὶ ἄς εἶνε στρατηγὸς
ἐκεῖνος μέγας· ἀλλὰ τέλος λέγε μου,
πιστὸς ἀκόμη μένει εἰς τὸ σκηπτρόν μου;

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Λέγει πιστὸς πῶς μένει . . . ἀλλὰ, πάτερ μου,
ἐγὼ τοιοῦτον πρὶν δὲν εἰξευρον αὐτόν·
ἀλλήλων χεῖρας σφίγγοντες ἐτρέχομεν
εἰς δάση κυνηγοῦντες, ἀλιεύοντες
εἰς παραλίας, καὶ συντρόφους προσφιλεῖς
ἀλλήλους ἐκαλοῦμεν· νῦν σιωπηλόν,
ἄθυμον τὸν εὗρηκα . . . τὴν πατρίαν του
ἐστίαν ἐνθυμεῖται.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Πῶς, Ἀλλαεδδίν;

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Δὲν φαίνεται ἡ δόξα, μὴδ' αἰ ὕλικαί
νά τὸν εὐφραίνουν ἀπολαύσεις, ὡς ἐὰν
τῷ λείπει τι, στενάζει.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Κ' ὑποπτεύεις τί;

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Κανέν δέν ὑποπτεύω παρ' αὐτοῦ κακόν,
εἶνε ψυχὴ γενναία.

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Πλήν ἄν βασιλεὺς
θέλῃς νὰ εἶσαι, δορυκτῆτωρ, Παδισάχ,
ἀπὸ τοιούτων φεῦγε τάχιστα ψυχῶν.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ (πρὸς τὸν Ἀλλαεδδίν).

Πρὸ πόσων ἡσο ἡμερῶν πλησίον του ;

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Μόλις πρὸ πέντε ἡμερῶν, ὦ πάτερ μου.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Καὶ τὸν ἡγάπων οἱ δπλιῖται καθὼς πρὶν ;

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Νὰ εἶπω πρέπει μᾶλλον, τὸν ἐλάτρευον.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Κανεὶς κρυφὰ τοιοῦτόν τι δέν ἔλεγε,
χριστιανὸς πῶς ἦτο : . . .

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Ἄπαντες αὐτὸν
ἐθεοποιοῦν, Τοῦρκοι καὶ χριστιανοί.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Οἴμοι ! τὰς ὑποψίας τῆς ἐμῆς ψυχῆς,
Ἄλλαεδδίν, αὐξάνεις περισσότερον.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Μηδένα φόβον ἔχε παρ' αὐτοῦ κανέν,
καὶ πρὶν τὸ εἶπον, δέν προσμένω ἄγὼ κακόν . . .

Ἄλλὰ τίς εἶνε οὗτος ὅστις ἔρχεται ;

τεταραγμένος φαίνεται, κονιορτός
τὸν ἔχει ῥαντισμένον, ὡς ἂν εἰς μακρὰν
πορείαν ἔχει κάμη βῆμα τάχιστον.

(Εἰσέρχεται Γενίτσαρος.)

ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Ἄσθμαίνων ἦλθον, Παδισάχ· μ' ἀπέστειλαν
οἱ στρατηγοί σου οἱ παρὰ τὸν Δούναβιν,
διότι μέγα τοὺς κατέπληξε συμβάν.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Τί εἶνε τοῦτο ;

ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Θὰ τὰκούσης πάραυτα·
ὁ ἀρχιστράτηγός σου ὁ Σκεντέρμπεης
ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔγειν' ἄφαντος.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Τί λέγεις ; καὶ ποῦ ᾤπῃγε ;

ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Ψιθυρίζουσιν . . .

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Εἰπέ ταχέως, δυστυχῆ ! σ' ἐτρύπησα
μ' αὐτὸ τὸ ξίφος.

(Προβαίνει β'. Γενίτσαρος.)

Α'. ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Ἄλλος ἰδοὺ ἔρχεται,
κ' ἴσως θὰ μ' ἀπαλλάξῃ τῆς σῆς πλήξεως.

Β'. ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

ᾠ Παδισάχ ! οἱ Τοῦρκοι τρέχουν, φεύγουσιν
ἐκ τῆς Ἡπείρου· ἦλθε χθὲς ἡ εἶδησις
πῶς ἔχει γείνη ὁ Σκεντέρμπεης ἐκεῖ,
ὡς ὁ πατήρ του, ἠγεμὼν χριστιανός.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ (μετά τινος στιγμῆς πρὸς τὸν
β'. Γενίτσαρον).

Ἄλλὰ πῶς τοῦτο; ἦτον ἰσχυρὰ φρουρὰ
ἐντὸς τῆς Κρόγιας, ἀποσπάσματα παντοῦ
στρατιωτῶν· δὲν εἶχον οἱ χριστιανοὶ
ὄπλα καθόλου.

β'. ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Ὅτ' ἐπῆγεν, ἔγγραφον
ἐκ τῆς χειρός σου εἶχεν, ὅτι ἡγεμῶν
ἐγκατεστάθη πάντων τῶν Ἡπειρωτῶν.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Καὶ τίς αὐτὸ τὸ ἔγγραφον τῷ ἔδωκε;

β'. ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Ὁ μυστικός σου γραμματεὺς, ὁ Παδισάχ.
ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Κι' ἀκόμη ζῆ; ταχέως ἄς ὑπάγη τις
νὰ τὸν ἐξολοθρεύσῃ.

β'. ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Εἶνε περιττόν·
τὸν ἔχουν θανατώσῃ οἱ χριστιανοί.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ὅποιος ἦλθε κερκυνὸς εἰδήσεων!
καὶ τὸ ἄθῶν τέκνον μου ἐπίστευεν,
ὅτ' ἦτο φίλος πάντων ὁ πιστότατος.

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Συγχώρει τὸν, δὲν ἔχει πείραν ἰκκνήν.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Καὶ τώρα τί θὰ κάμω;

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Τὸν Ἀλλαεδδίν

θὰ στείλῃς πάλιν· ἀλλὰ λέγε, τέκνον μου,
τὴν σὴν καρδίαν νὰ κρατήσῃς δύνασαι,
μὲ τέχνην ὡς ἐκεῖνος νὰ ὑποκριθῆς ;

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Πῶς λέγεις ;

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Νὰ ὑπάγῃς καὶ νὰ τοῦ εἰπῆς·
οὐδόλως βλάπτει τοῦτο, ὅτι τοῦ πατρὸς
τοῦ σοῦ κατέστης κληρονόμος· σύμμαχος
ἡμῶν ἀρκεῖ νὰ εἶσαι· τὸν πατέρα μου
ἐλθὲ νὰ ἴδῃς, νὰ μιλήσετε ὁμοῦ.

Ὅταν δ' ἐκεῖνος ἔλθῃ, τότε ἐπὶ τῆς γῆς
δὲν πρέπει πλέον ζωντανὸς νὰ ναφανῆ·
διότι, μὰ τὴν πίστιν τῶν Ὀθωμανῶν,
οὐδένα θάχῃς μεγαλύτερον ἐχθρόν.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Καὶ δὲν πηγαίνω μᾶλλον μὲ τὸ ξίφος μου
ἐγὼ νὰ τὸν τρυπήσω ; ἀνδρειότερος
ἐμοῦ δὲν εἶν' ἐκεῖνος· ὑποκριτικὴν
τέχνην νὰ κάμω, γέρον, δὲν θὰ δυνηθῶ.

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Σὺ λέγεις θὰ φονεύσῃς τὸν Σκεντέρμπεην ;

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Ὅποτεν ἔχω μέγα πλῆθος ὀπλιτῶν . . .

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Κι' ὅμως ἐκεῖνος, μόνος διηγείσο πρὶν,
μ' ἑκατοντάδας μυριάδας ἔκαμνε
νὰ φεύγουν προτροπάδην.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Φεῦ ! εἶν' ἀληθές.

Ἄλλ' ὅμως τώρα μῖσος εἰς τὸ στῆθός μου
αἰσθάνομαι τοσοῦτον, ὅτε δόλια
νάποσκιρτήσῃ ἐξ ἡμῶν ἠθέλησε,
ὥστε δὲν εἶνε σπήλαιον βαθύτατον,
ἐνθα κρυβείς θὰ φύγῃ τὴν ἐμὴν ὀργήν.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἴδου τὸ σπλάγχνον τὸ ἐμόν ! Μὴ κάθῃσαι,
ἀφοῦ τοιαῦτα λέγεις. Ἄν ἡ πρᾶξις του
αὐτ' ἡ θρασεῖα μέλλει νὰ συγχωρηθῇ,
δὲν εἶμαι πλέον βασιλεύς· διάδοχος
δὲν εἶσαι σὺ τοῦ θρόνου· ἐκ τῆς δύσεως
ταχέως θάλλθουν εἰς τὴν Ἡπειρον πολλοὶ
νὰ βοηθήσουν ἠγεμόνα ἔχοντα
τὴν φήμην τῆς ἀνδρείας· τὸ Βυζάντιον
τὴν χεῖρα θέλει τείνη σύμμαχον εὐθύς,
καὶ τίς εἰξεύρει ποίαν ἔπειτ' ἐκβασιν
τὰ ὄπλα θέλουν λάβῃ. Εἰς τὸν ἵππον σου,
Ἄλλαεδδίν, ἀνάβα· θάνατῶ κ' ἐγώ,
κ' ὑπάγωμεν ἐν τάχει νὰ συλλέξωμεν
ἰσχυροτάτην στρατιάν· ἐξάπαντος
ὁ ἀποστάτης πρέπει νὰ ξολοθρευθῇ·
ἐξάπαντος νὰ λείψῃ πρέπει στρατηγός,
ὅν ὡς θεὸν λατρεύουν οἱ ὀπλίται του,
Ἄλλως, δὲν εἶν' ἀμφιβολία, θέλομεν
κ' εἰς τοὺς υἱοὺς ἡμῶν ἀφήσῃ φοβερὸν
πολέμιον, τὰς βάσεις σείοντ' ἀπαυστα
τοῦ θρόνου τῶν Ὀσμάνων.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Ναί, υπάγωμεν!

ὅσον τὸν εἶχα φίλον, τόσον σήμερον
τὸν θεωρῶ τὸν πρῶτον ἄσπονδον ἐχθρόν·
ὅπου τὸν εὔρω, βέβαια τὸ ξίφος μου
δὲν θὰ φεισθῆ καρδίαν τόσον ἄπιστον.
(Ἐξέρχονται· ἀκούονται σάλπιγγες ἠχοῦσαι ἰσχυρῶς.)

ΣΚΗΝΗ Β΄.

(Κρόγια.)

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ, ΜΩΥΣΗΣ, ΧΑΜΨΑΣ

καὶ ἄλλοι προύχοντες Ἡπειρῶται.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Καὶ τέλος, φίλοι, πανευδαίμων ἔφθασεν
ἡμέρα, καθ' ἣν φῶς ἀνέτειλε γλυκὺ
ἐλευθερίας· Τοῦρκος δὲν ἀπέμεινε
κανεὶς εἰς τὴν πατρίδα· πάντες δὲ μιᾶ
ψυχῇ καὶ γνώμῃ συνηνώθημεν ἐδῶ
ὄπως σκεφθῶμεν, τίνι τρόπῳ δύναται
τὸ μέγα τοῦτο ἀγαθὸν νὰ φυλαχθῆ.

ΜΩΥΣΗΣ.

Ἐφοῦ σύ, τέκνον, εἰς Χριστὸν ἐπέστρεψας,
ὁ πρῶτος πάντων στρατηγὸς τὴν σήμερον,
οὐδεὶς φοβεῖται πλέον.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Καὶ φρονεῖς λοιπὸν
εἰς ὕπνον ὅτι ἂν τραπῶμεν ἡρεμον,
δὲν κινδυνεύουν πάλιν οἱ χριστιανοὶ

νά γείνουν δοῦλοι; Τοὺς ἐγνώρισα καλῶς
δοξομανίαν ἔχουν, οἱ κατακτηταὶ
τοῦ κόσμου νά κληθῶσι, οὐδ' ἐμπόδιον
κανέν θὰ ἦτον εἰς αὐτοὺς ἢ ἀφορμὴ
ὅπως ὀπίσω στρέψουν.

ΜΩΥΣΗΣ.

Θὰ ἐπέλθωσι,
δέν εἶν' ἀμφιβολία· ἀλλ' ἀπὸ Θεοῦ
σύ προικισμένος μὲ ψυχὴν καρτερικὴν,
εἰς τὸν λαὸν ἐπίσης γενναιότητα
θὰ μεταδώσης· ὁ δὲ θρόνος σεβαστὸς
τοῦ Καστριώτου πάλιν θέλει καταστῆ·
ἢ Βενετία δέ, συμφέρον ἔχουσα
κι' αὐτὴ τοὺς Τούρκους νά διώξῃ, μεθ' ἡμῶν
θὰ ἐνωθῆ· ἐὰν δὲ δώσῃ ὁ Θεὸς
καὶ νικηφόροι προχωρήσωμεν ἐμπρός,
μέχρι τοῦ Βυζαντίου τὰ στρατεύματα
θὰ φθάσουν τῆς Ἡπείρου, ὅπως δώσωμεν
εἰς τὸν Παλαιολόγον χεῖρα φιλικήν.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Χαρᾶς μεγάλης φέρεται ἀνάπλευς
πρὸς αἴσθημα τοιοῦτον ἢ ἐμὴ ψυχὴ.
Ἄλλ' ἄκουσον! νομίζεις θέλει κι' ὁ λαὸς
ἀκολουθήσῃ τὸν στρατάρχην του, ἐὰν
τῷ εἶπῃ, μὲ χιλίους μέλλω στρατιὰν
νά πολεμήσω μυριάδων;

ΧΑΜΨΑΣ.

Ἔ! καλῶς
βλέπω πῶς δέν γνωρίζεις τὸν λαὸν ἡμῶν.

Θὰ προτιμήσουν πάντες νὰ ποθάνωσιν
ἐνθουσιῶντες, ὅταν κίρων ὑψηλὰ
τὸ ξίφος πρὸς τὸ μέγα πλῆθος ἐφορμᾶς,
ἢ ταπεινοὶ καὶ πάλιν δοῦλοι νὰ κληθοῦν.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Λοιπὸν ἄς ἔλθουν τότε ὅστις θάνατον
περιφρονεῖ δεόντως κύριος στρατῶν
καλεῖται κ' ἔχει τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ.

(Ὁ Χίμψας ἐξέρχεται.)

ΜΩΥΣΗΣ.

Τοσαύτην πάντες ἔχουσι πεποίθησιν
εἰς σέ, ὥστε θὰ ἔχῃς τὸ πιστότατον
τῆς οἰκουμένης πάσης μόνος στράτευμα.

(Εἰσέρχεται λαός· οἱ μὲν κρατοῦσιν ὅπλα, οἱ δὲ ὄχι.)

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

ὦ φίλοι! σὰς κυττάζω κ' ἡ καρδίκα μου
χαρᾶς πληροῦται τόσης, ὅτην ἄλλοτε
οὐδέποτ' εἶχον στρατιάν πολυπληθῆ
εἰς μάχας παρκάττων. Πάντες ἔνοπλοι,
δὲν εἰσθε' τόσον αὐστηρὰ κατέθλιβε
στήθη γενναίων ὀρεινῶν ὁ τύρχνος·
ἀλλ' εἰς τὸ ὄμμα πάντων ἔνθεος σπινθήρ
ψυχὴν ἀγγέλλει θέλουσαν πυρκαϊὴν
νὰ ανάψῃ, μυριάδας Τούρκων μέλλουσιν
νὰ κατακάυσῃ μὲ τὴν φλόγα τῶν μαχῶν.
Ἄν δ' ἔχωσιν ἐκεῖνοι στίφη ἄμετρα
μ' ὄρμην μεγάλην πρὸς πολέμους τρέχοντα,
ἀπὸ τῶν βράχων κ' εἰς ἐνέδρας θέλομεν
ἡμεῖς βολὴν τοσοῦτον ῥίπτῃ εὔστοχον,

ὥστε θά κρώζουν ὑπεράνω Τουρκικῶν
 πτωμάτων πολὺν χρόνον μαῦροι κόρακες.
 Θεὸς ψευδῆς ἐκείνους πρὸς τὸν πόλεμον
 ὠθεῖ μὲ ὑποσχέσεις ἡδονῶν πολλῶν·
 ἀλλ' εἰς τὸ στῆθος πάντων κατοικεῖ ἡμῶν
 Θεὸς ἀγάπης τῆς πατρίδος κι' ἀδελφῶν.
 Ἐκείνους ὁ αὐθέντης μὲ τὴν μάστιγα
 ὠθεῖ πρὸς μάχην ἀλλ' ἡμᾶς ὁ ἔθεος
 ἔρωσ τοῦ τόπου, ἔνθα ἐγεννήθημεν
 εἰς κορυφὰς ὄρεων, δίδει φοβερὰν
 ἀνδρείαν νὰ μᾶς τρέμουν ὡς φαντάσματα.
 *Ε! φίλοι, τώρα πλέον εἶμαι βέβαιος·
 ὅσον ὡς θεῖον ἄνδρα πρὶν μ' ἐλάτρευον,
 τόσον θά μὲ μισῶσιν ὡς ἀμείλικτον,
 ὡς ἄσπονδον ἐχθρόν των, πᾶσαι δ' αἰ βολαὶ
 τὸ στῆθός μου τὸν μόνον θᾶχωσι σκοπόν.
 Ἀλλὰ τοὺς ὄρεινοὺς μου ἔχων ὀπαδοὺς
 ὡς λέων θά βρυχῶμαι, ὅστις ἔφυγε
 τῶν κυνηγῶν παγίδας· κ' εἰς τὴν δεξιάν
 τῆς τοῦ Χριστοῦ σημαίαν αἴρων ὑψηλὰ
 τὴν φρίκην εἰς ἐκείνους θέλω ἐμποιῆ,
 οἵτινες τῶνομά μου πρὶν ἐπρόφερον,
 ὅπως τοὺς ἐναντίους ἐκφοβίζωσιν.
 *Ἐν μόνον θέλω, πάντες πίστιν εἰς ἐμὲ
 ἀκράδαντον νὰ ἔχουν οἱ ὀπλιταί μου,
 ὅ,τι δὲ θέλω εἶπη, τοῦτ' ὡς ἱερὰν
 νὰ ἐκτελῶσιν ἐντολήν. Ὁλέθριον
 οὐδὲν τοσοῦτον εἶνε εἰς τὰς στρατιάς,
 ὅσον νὰ πράττη πᾶς τις τὸ δοκοῦν αὐτῶ·

ἐνῶ ἡ πειθαρχία σώζει καὶ μικρὸν
στρατὸν ἀπροσδοκῆτως. Νῦν ὑπάγετε·
ὅταν δ' ἡ σάλπιγξ πρὸς τὴν μάχην σᾶς καλῆ,
ἐν ἐνθυμεῖσθε, ὅτι ἄνακτ' ἔχετε,
ὅστις ὠρκίσθη εἰς τὴν τέφραν τοῦ πατρὸς
τὸ ξίφος νὰ μὴ βάλῃ εἰς τὴν θήκην του,
ὡς ποταμὸς ἂν αἶμα Τούρκων δέν χυθῆ.

(Ὁ λαὸς ἐξέρχεται.)

ΜΩΥΣΗΣ.

Ἄλλὰ νομίζεις ἀληθῶς, Σκεντέρμπετ,
θὰ σὲ καταδιώξῃ ὁ Μουράτ εὐθύς;

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Τί λέγεις, Μωϋσῆ μου; καὶ ὁ Ἀλλαεδδίν,
ὁ φίλτατός μου σύντροφος, εὐθύς θάλθῃ
τὸ αἶμά μου νὰ πίνῃ· τόσον ἔχουσι
πρὸς τοὺς ἀντάρτας πείσμα οἱ Ὀθωμανοί!
Ἄλλὰ τίς εἶνε οὗτος ὅστις ἔρχεται
ὠχρὸς καὶ ἀσθμαίνων;

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ (εἰσερχόμενος).

Ἡγεμῶν! νὰ τρέξωμεν
οἱ πάντες· μυριάδες ἔφθασαν πολλαὶ
τῶν Μουσουλμάνων, θέτουν πῦρ ἀπανταχοῦ,
φονεύουν ὅπου εὔρουν παῖδας, γέροντας.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Μὴν ὠχρίζε, δέν εἶνε τοῦτο τίποτε·
θὰ ἴδῃς μετ' ὀλίγον πῶς θὰ εὐχωνται
νὰ ἔχουν πόδας ταχυτέρους· ἀλλ' εἰπέ,
τίς λέγουν εἶνε πάντων πρῶτος ἀρχηγός;

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ.

Αὐτὸς ὁ τοῦ Μουράτη προσφιλέως υἱός
ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Οἴμοι ! τί λέγεις ; τόσον ἤλθε τὸ κακὸν
ταχέως τοῦτο !

ΜΩΥΣΗΣ.

Πῶς κακόν ; προέκρινες
νὰ ἔλθῃ ἄλλος μᾶλλον ἔμπειρος μαχῶν ;
ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Φεῦ ! οὗτος μέλλει τοῦτον τὸν βραχίονα
ἀμβλὺν νὰ κάμῃ.

ΜΩΥΣΗΣ.

Τοῦτον πρέπει μάλιστα
μὲ προθυμίαν εἰς τὸν πόλεμον πολλὴν
νὰ εὖρης κι' ἀφανίσης· ὅταν θὰ χαθῇ
ἐκεῖνος, νῶτα θέλουν στρέψη σύμπαντες.
ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Τί, Μωϋσῆ μου, λέγεις ; σὺ τί θᾶκαμνες,
ἂν εἰς τὴν μάχην εὕρισκες τὸν ἀδελφόν ;

ΜΩΥΣΗΣ.

Γεώργιε, σιώπα· ἐθκνύτωσαν
τοὺς ἀδελφούς σου, κεῖται ὁ πατήρ νεκρός,
ἡ μήτηρ τυφλωμένη . . .

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

"Αχ ! ἂν εἴξευρες
ὁπόσον μὲ ἠγάπη.

ΜΩΥΣΗΣ.

Οὕτω σκέπτεσαι ;
Ἐπειρωτῶν μὴν εἶσαι τότε ἡγεμών·
ἐκ τοῦ μετώπου ῥίψε τὸν σταυρὸν εὐθύς.

Ἐν ἐκ τῶν δύο θᾶσαι, ἢ χριστιανὸς
καὶ Ἡπειρώτης ἢ ὠμὸς Ὀθωμανός.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Χριστιανὸς ἂν εἶμαι, εἰς τὸν φίλτατον
τῶν φίλων μου θὰ στρέψω ξίφος κοπτερόν.

ΜΩΥΣΗΣ.

Ὀθωμανὸς ἂν εἶσαι, τὸν πατέρα σου
φονεύεις, κάμνεις τὴν μητέρα σου τυφλήν . . .

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ὅπόσον εἶπες θλιβεράν ἀλήθειαν!

ΜΩΥΣΗΣ.

Ξεσχίζεις τὰς ἐγκύους, καὶ τὰ ἔμβρυα
δίδεις νὰ φάγουν χοῖροι· βρέφος ἄκακον
εἰς τὴν ἀγκάλην θανατώνεις τῆς μητρός.
Τὸ χόρτον δὲν ἀφίνεις εἰς τοῦ ποταμοῦ
τὴν ὄχθην νὰ φυτρώσῃ· ὁ βαρβαρισμὸς
ἐκβάλλει πανταχόθεν τὸν ἐλληνισμόν.
Προτίμησον καὶ πρᾶξον.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Πόσον δίκαιον,
ὦ Μωϋσῆ μου, ἔχεις! μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτοὺς τοικῶτα εἶδον, καὶ μὲ τὴν αἰχμὴν
τοῦ ξίφους πλήττων μόλις τὸν ἀτίθασσον
ἐκράτουν Μουσουλμάνον.

ΜΩΥΣΗΣ.

Καὶ βραδὺς λοιπὸν
ἀκόμη θᾶσαι, ἂν τὸν Τοῦρκον φίλον σου
δὲν θανατώσῃς σήμερον, ἢ Ἡπειρος

θὰ γείνη πάλιν δούλη, ἔσο βέβαιος.
Τοὺς Τούρκους ὅταν βλέπη δοῦλος μέχρι χθές
ὁ Ἑπειώτης τρέμει· σὺ σωτὴρ αὐτοῦ
θὰ γείνης, ἂν διδάξης τὸν πολὺν λαὸν
νὰ μὴ φοβῆται τοὺς θρασεῖς Ἀγαρηνοὺς.
Ἐὰν σὺ δειλιάσης, εἰς αἰσθήματα
ἐνδίδων τῆς καρδίας πικιδαριωδῶς,
ἐὰν ἀφήσης ζωντανὸν τὸν ἀρχηγόν,
ὁ δὲ βραχίων ἀμβλυνηθῆ . . . Ναί, λέγε μου,
τί ἔκαμνες ὡς τώρα ὅτ' εὕρισκεσο
εἰς μάχας;

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Πρῶτον ἀληθῶς ἠφάνιζον
τὸν ἀρχηγόν.

ΜΩΥΣΗΣ.

Τοιαῦτα καὶ τὴν σήμερον.
θὰ πράξης, μὴ διστάξης, σπεῦσιν τάχιστα.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Θὰ πράξω . . . ναί . . . ποῦ εἴσθε, Ἑπειῶτί μου;
πλησίον μου ἔλατε.

(Εἰσέρχεται πλῆθος λαοῦ.)

Μέχρι σήμερον
μονομαχίας ἔκαμ' εἴκοσι σχεδὸν
καὶ νικητὴν ἀείποτ' ἐστεφάνωνον
τὸν ἀρχηγόν των ξένοι, οἱ Ὀθωμανοί.
Οἱ ἀδελφοί μου εὐτυχοῦντες σήμερον
λαμπρὰν στεφάνην θὰ μοῦ δώσουν . . . Τίποτε
νὰ μὴ φοβῆσθε τοῦτον, ὅστις ἀρχηγὸς
δημίων εἶνε· τάχιστα θὰ ἴδετε

τὸ χῶμα τῆς Ἡπείρου νὰ φιλῆ νεκρός.

Ἐμπρός, οἱ πάντες τάχιστα πρὸς τὸν ἐχθρόν!

(Αἱ σάλπιγγες ἤχουσι, οἱ στρατιῶται ἐξέρχονται
ὡς εἰς μάχην.)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

(Στρατόπεδον τῶν Τούρκων.)

ΜΟΥΡΑΤΗΣ, ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ, ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ,
ΑΤΑΜΠΕΗΣ.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Υἱέ μου, εὔγε! σήμερον ἀπέδειξες
ὅτι γινώσκεις τὴν καρδίαν νὰ κρητῆς,
τὸν θρόνον μεγαλύνων, τὸν πατέρα σου
ἀναδεικνύων τῶν ἐχθρῶν ὑπέρτερον.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Ἡγάπων φεῦ! τῷ ὄντι τὸν Σκεντέρμπεην,
πλὴν τὸν ἠγάπων ὅτε ἡ ἀγάπη μου
εἰς τὸν πατέρα ἦτο χρήσιμος· ἀφοῦ
ἐκεῖνος ἀπηνήθη τὸν πατέρα μου,
θέλω τὸν πλήξῃ, τὸν ζητήσῃ πανταχοῦ,
ὅπως μὴ μένη δισταγμὸς παντάπασι,
ὅτι τὸ αἷμα τὸ ἐμὸν περιφρονῶ.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Θέλει σοῦ δῶση ὁ Ἄλλάχ τὴν δύνκμιν
νὰ ρίψῃς κάτω δόλιον πολεμιστήν,
ὅν μάτην μὲ τὸ ξίφος εἶχον τὸ ἐμὸν
ἐγὼ αὐτὸς κοσμήσῃ.

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Ὅχι, σύμφωνος
πάλιν δὲν εἶμαι, Παδισάχ.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Καράμπη,
ἐκείνου ἐναντίος ἦσο πάντοτε.

ΚΑΡΑΜΠΗΣ.

Νῦν δ' εἶμαι φίλος.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Πῶς ; αὐτὸ παράδοξον
τῆ ἀληθείᾳ εἶνε.

ΚΑΡΑΜΠΗΣ.

Τὸ συμφέρον σου,
Ἄλλαεδδίν, μὲ κάμνει οὕτω νὰ φρονῶ.
Δὲν θέλεις, ὄχι, δυνηθῆ αὐτὸν ποτὲ
νὰ θανατώσῃς αἴρων ξίφος κοπτερόν·
τοιούτος εἶνε φοβερός πολεμιστής.
Εἰς δὲ τὰ ὄρη τῆς Ἡπείρου δύνανται
νὰ πολεμήσουν πρὸς πολλοὺς ἐλάχιστοι.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Εἰξεύρω τί θὰ μ' εἴπῃς, κλείσέ τον καλῶς
ἀπανταχόθεν, ἄφες τον νὰ μαραινθῆ.
Ἄλλὰ δὲν εἶνε τοῦτο τὸ ἱπποτικόν·
ἔχω κ' ἐγὼ βραχίονα πρὸς πόλεμον
ἐπίσης ὡς ἐκεῖνος ἰσχυρότατον.
Ἄν δ' ὁ Θεὸς τὸ δίκαιον ἐπιθυμῆ
ἐπὶ τοῦ κόσμου ἄρχῃ, δικαιοτάτος
εἶν' ὁ ἀγών, θν σήμερον ἀνέλαβον,
νὰ τιμωρήσω τῆς φιλίας ἀρνητήν.

(Εἰσέρχεται Γενίτσαρος.)

ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Ἐδῶ πλησίον ἦλθεν ὁ Σκεντέρμπεης

μέ χιλιάδας τέσσαρας στρατιωτῶν
ζητεῖ νά ὀμιλήσῃ ἔς τόν Ἀλλαεδδίν
μ' ὁποῖαν θέλει γλῶσσαν, γλῶσσαν τῶν μαχῶν
ἢ γλῶσσαν τῆς φιλίας.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Κι' ἀπετόλμησε
μέ χιλιάδας μόνον τέσσαρας νάρθη; —
Υἱέ μου, ἄφησέ τον· μέ τῆς στρατιᾶς
τὸ πλῆθος θά τόν πνίξω.

ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Λέγουν, ἴστανται
ὀπίσω χιλιάδες ἄλλαι δώδεκα.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Δέν θέλω, πάτερ, νάκουσθῆ πῶς ὁ υἱός
τοῦ βασιλέως βῆμα ὀπισθεν δειλόν
εἰς πρόσκλησιν τοιαύτην αἴφνης ἔστρεψε.

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Υἱέ μου, λίαν φέρεσαι εἰλικρινῶς.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Τοιοῦτος νῆμκι πρέπει.

(Πρὸς τόν Γενίτσαρον.)

Ἀποκρίθητι

ὅτι δέν θέλω πλέον γλῶσσαν φιλικήν
πρὸς ψεύστην τῆς φιλίας· μέ τὸ ξίφος μου
θά ὀμιλήσω τώρα πρὸς αὐτόν εὐθύς.
Ποῦ εἶν' ἐκεῖνος;

ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Σέ προσμένει· βήματα
ἀπέχει μόλις διακόσια.

ΑΛΛΑΕΔΔΙΝ.

Λοιπὸν

ἐμπρὸς κορεύου, κ' ἔρχομαι πλησίον σου.

(Ἐξέρχεται ὁ Ἀλλαιδὴν μὴ τὸν Γενίτσαρον.

Ἐισέρχεται δ' ὁ Γενίτσαρος.)

Β'. ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

ὦ Πικδισάχ, μὴ στέκης· κίρνης εἰς φρικτὴν
ἐγένεσεν ἐνέδραν σύμπας ὁ στρατός,
καὶ τί θὰ κάμη σ' ἐρωτᾷ· ἐὰν εὐθὺς
δὲν συνθηκολογήτη, εἰς τὰς φάρκαγγας
τὸ κίμαί του θὰ βεῦτη ὡς οἱ χεῖμαρροι.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Πλὴν πῶς; τὸ πρᾶγμα· αὐτὸ δὲν εἶνε δυνατόν.

Β'. ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Ἐνῶ κοιλάδα νὰ διέλθῃ ἔσπευδεν,
ὅπως τὸ ὕδωρ εὖρη ἀφθονώτερον,
εἰς τὰς περάδους κίρνης περετήρησεν
ὄπλων κίμας.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ὅποῖον πρᾶγμα ἀνήκουστον!

Ἄς φονευθῶσιν ὅλοι· κατενίκησα
τοὺς Κερκμάνους, Οὐγγρούς καὶ τοὺς Πολωνούς,
ἵνα μὲ κατκισχόνῃ δρᾶξ Ἑπειρωτῶν;

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Ἄλλ' εἶνε χιλιάδες ὡς τριάκοντα·
ἄλλοῦ νὰ χρησιμεύτουν οὗτοι δύνκντη.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἄς εἶνε ὅσοι θέλουν.

(Ἐισέρχεται γ' ὁ Γενίτσαρος.)

Γ'. ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Πρέπει τάχιστα
νάποφασίσης, βασιλεῦ . . .

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

ᾠ! κάμφθητι,
ἄναξ, κ' ἐγὼ σ' ὀρκίζω ἕς τὸν προφήτην μας,
ᾠθωμανοὶ τοσοῦτοι . . .

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Οἴμοι! συμφορὰ
δὲν μ' ἔπληξεν ἀκόμη τόσο φοβερά.

(Εἰσέρχεται δ' Γενίτσαρος.)

Δ'. ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

ᾠ βασιλεῦ. τὸ ξίφος ὕψωσον κ' εὐθύς
θανάτωσον ἐκεῖνον . . .

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Φρικτοτέραν σύ,
λοιπὸν νὰ μ' ἀναγγείλης μέλλεις συμφορὰν;

Δ'. ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Πληγὴν καιρίαν τὸν υἱὸν σου ἔπληξεν
ὁ ἀποστάτης στρατηγὸς Σκεντέρμπεης·
εἰς τὴν ἀγκάλην τὴν θερμὴν ἐσήκωσε
τὸν φίλον νεκρωμένον . . .

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Σύμπας σκοτεινὸς
ὁ κόσμος εἶνε τώρα . . . Σὺ, Καράμπεη,
ὅ,τι νομίζης πρέπον περὶ τοῦ στρατοῦ
διάταξον, διότι πλέον νοῦν ἐγὼ
νά σκέπτωμαι δὲν ἔχω . . . Τὸν ἐφόνευσαν
λοιπὸν, μοῦ λέγεις, τὸν πρωτότοκον υἱόν;

Δ'. ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ.

Καὶ μετὰ λύπης, λέγουν, ὡς καὶ σὺ θρηνηῶν
ὁ ἡγεμὼν ἀπῆλθε τῶν Ἑπειρωτῶν
τὸν φίλον του, ἂν εἶνε τοῦτο δυνατὸν,
νᾱ θεραπεύσῃ ἢ τὸν θάψῃ μὲ πομπήν.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Αἴ! ἄς τὸν θάψῃ μὲ πομπήν· τὸ στέμμ' αὐτὸ
οὐδὲλως φέρει τῶρα δόξαν εἰς ἐμέ...
Καράμπεη! τυχέως πέμψον μηνυτὴν
νᾱ ἔλθῃ ὁ Μωάμεθ, δευτερότοκος
υἱός μου, ὅπως λάβῃ τὴν ἀρχὴν ἐγὼ
νᾱ βασιλεύσω πλέον μετὰ συμφορὰς
τοιχύτας εἶνε πικντελῶς ἀδύνατον.

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Ἄνῆλικος ἐκεῖνος εἶνε, βασιλεῦ.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἄς λάβῃ τὸν Χαλίλην σύμβουλον αὐτοῦ·
ἐγὼ πηγκίνω νᾱ ζητήσω ἔρημον,
ἐνθα τὸ ὕδωρ κατκροχέκτου σιγανοῦ
ὅπως ἐγὼ κλυθμὸν ποιεῖ διηνεκῆ,
ἐνθα τὰ πεῦκα μόνον καὶ τὰ ἔλαττα
θρηνοῦν εἰς τὸν ἀέρα· συναναστροφὴν
μὲ τοὺς ἀνθρώπους ἀποστρέφομαι, ζητῶ
τὴν φύσιν τὴν ἀγρίαν, τίγρεις, πάνθηρας
συντρόφους νᾱχω, ὄχι φίλους, ἔξαφονα
μεγάλους εὐεργέτας καταλείποντας.

ΚΑΡΑΜΠΕΗΣ.

Ματρίκσον τὸν μέγαν πόνον, βασιλεῦ.

ΜΟΥΡΑΤΗΣ.

Ἀντίρρησιν δὲν θέλω· ἂν δ' εἰς ξένην γῆν
τὸν τάφον τοῦ νὰ ἔχη ὁ Ἀλλαεδδὶν
ποθῆ χάριν τοῦ φίλου, δὲν θὰ πράξω ἔγω
ὡς ἀποστάτης ἔπραξεν ἀχάριστος·
τὴν τέφραν τοῦ ἄς ἔχη εἰς τὸν τόπον τοῦ !
Ἐπάγω, σπεῦσον μόνος σύ, Καράμπεη,
νὰ σώσης τὸν στρατὸν μας· ἴσως ἄξιος
τῆς βασιλείας ὁ Μωάμεθ ἀποβῆ.

(Ἐξέρχονται ὁ Μουράτης ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους καὶ ὁ
Καράμπεης μετὰ τῶν ἄλλων ἐκ τοῦ ἄλλου.)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

(Κρόγια. Λαὸς κρατῶν μύρσινας καὶ δάφνας.)

ΓΕΡΟΝΤΕΣ (τραγουδοῦν).

Στρώσατε δάφνας, στρώσατε,
ὁ ἥρωσ διαβαίνει,
ὄν ἡ πατρίς ἐπρόσμενε
σκληρὰ τυραννουμένη.
«Σκεντέρμπεή μας νικητά !»
ὄλ' ἀντηχοῦσι τὰ βουνά.

Δὲν τὸν καλοῦσιν οἱ ἐχθροὶ
ὅπως τὸν Πύρρον πάλαι,
Ἀλέξανδρον καλοῦν αὐτὸν
αἱ πράξεις αἱ μεγάλαι.
Σκεντέρμπεή μου νικητά,
τοῦ ἀετοῦ ἔχεις πτερὰ.

Μὴ τὸν βραχίονα κρατῆς·
ἢ Πόλις περιμένει
τοῦ Κωνσταντίνου νὰ κληθῆ
ἐχθρῶν ἀπηλλαγμένη.
Σκευτέρμπεή μου νικητά,
τῶν δούλων λύεις τὰ δεσμά.

(Εἰσέρχονται στρατιῶται μὲ λόγχας στεφανωμένοι
ὑπὸ δαφνῶν.)

Α'. ΓΕΡΩΝ.

Ἴδου, ὦ φίλοι, φθάνει ὁ στρατὸς ἡμῶν
μὲ δάφνας ἐστεμμένος! ποία ἔνετειλεν
ἡμέρα πανευδαίμων εἰς τὴν Ἑπειρον!

Β'. ΓΕΡΩΝ.

Ὁ ἡγεμὼν ποῦ εἶνε; τοῦτον ἤθελα
ἐγὼ νὰ ἴδω μὲ τὸ ἦθος πῶς αὐτοῦ
τὰ γέρωχον ὑψῶνων αἱματοβαφῆ
ῥομφαίαν θὰ προβάλῃ!

Α'. ΓΕΡΩΝ.

Οἶμοι! κύτταξε
περίλυπος προβαίνει· τί φρικτὸν συμβάν!
νεκρὸν εἰς τὴν ἀγκάλην κάτωχρον κρατεῖ.
Χριστέ μου, τίς εἶν' οὗτος; πῶς ἐπέπρωτο
τὸν ἄριστον τῶν φίλων εἰς τρισένδοξον
νὰ χάσῃ μάχην! Πῶς ἢ τύχη τὸ πικρὸν
ποτήριον μιγνύει, ὅτε τὴν χαρὰν
ἀνήγγελλον τὰ πάντα!

Β'. ΓΕΡΩΝ.

Τίς νὰ εἶν' αὐτός,
ὅστις τὸν ἥρωά μας θλίψεως πληροῖ;

ὁ Μωϋσῆς θὰ εἶνε· φεῦ! ἐπέπρωτο
ἄνδρα τοσοῦτον νὰ θρηνηῶμεν χρήσιμον.

Α'. ΓΕΡΩΝ.

Δέν εἶν' ἐκεῖνος· ὡς ἐάν Ὀθωμανός
νὰ εἶνε, ἡ στολή δεικνύει καὶ μορφή.

Β'. ΓΕΡΩΝ.

Παράδοξον! τί λέγεις; πῶς; Ὀθωμανὸν
ὁ ἡγεμῶν μ' ἀγάπην τόσον θὰ θρηνηῇ;

Α'. ΓΕΡΩΝ.

Πᾶς λόγος εἶνε περιττός· ἰδοὺ αὐτός!

(Εἰσέρχεται ὁ Σκεντέρμπεης κρατῶν εἰς τὴν ἀγκάλην τὸν

Ἀλλαεδδὴν ἡμιθανῆ· πλησίον τοῦ δὲ εἶνε ὁ Μωϋσῆς
καὶ ἄλλοι στρατηγοὶ Ἡπειρώται.)

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

"Αχ! διατί συγχρόνως δὲν ἀπέκοπτε
καὶ τὰς ἡμέρας τὰς ἐμὰς τὸ ξίφος σου,
ἀλλὰ μ' ἀφῆκε τὴν μεγίστην ἀπασῶν,
νὰ ἴδω δυστυχίαν; "Αχ! δνειδίσον,
δνειδίσόν με, φίλε, μὲ τὰ κάτωχρα
αὐτά σου χεῖλη ἀποκάλει δῆμιον
καὶ δολοφόνον τὸν πιστόν σου σύντροφον.
Πῶς αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐνόμιζον
ὀλβιωτάτην τῆς ζωῆς μου, ἄρρητον
ἄλγος κομίζει! Συμπολιταί! ρίψατε
τὸ ξίφος τοῦτο, ὅπου ὄρος ἄβατον,
ἵνα κανεῖς μὴ εὖρη ἄλλος δι' αὐτοῦ
τοιαύτην τύχην, τῆς καρδίας τὸν πιστόν
νὰ θανατώσῃ φίλον. "Αχ! Ὀθωμανός
ἦτο, πλὴν μάθετέ το· δέν μ' ἠγάπησε
κανεῖς ὡς τώρα ὡς μ' ἠγάπησεν αὐτός,

ὄν τώρκα μάτην τὰ θερμά μου δάκρυα
ζητοῦν νὰ ἐξυπνίσουν, «Σὺ», μοῦ εἶπες,
«σὺ μόνος, εἰς τὸν θρόνον ὄταν ἀναβῶ,
πλησίον μου θὰ ἔλθῃς» ὡς θεωροῦσι
μητέρας τέκνον προσηλάς μ' ἐθώπευε,
κ' ἐγώ! ἡ δεξιά μου αὕτη πῶς εὐθύς
δὲν ἐξεράνθη!

ΑΛΛΑ ΕΞΑΔΙΝ.

Ὅχι, φίλε... ἔπταισα
πλειότερόν σου· ἐγὼ πρῶτος ἤθελα
νὰ σὲ φονεύσω· νῦν ζητῶ συγχώρησιν.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Τί; ὀμίλει; ὑπάρχει τὸ λοιπὸν ἐλπίς;
Συστρατιῶτα, σπεύσατε, τὸν ἰκτρὸν!...

ΑΛΛΑ ΕΞΑΔΙΝ.

Δὲν ἔχει θεραπείαν αὕτη ἡ πληγὴ,
εἶνε πληγὴ θανάτου· τρισευδαίμων κἀν
ὅτι ἔς τὸν ἰδικόν σου κόλπον τὴν πνοὴν
θὰ πνεύσω τὴν ὑστάτην· δὸς τὴν χεῖρά σου,
καί, ὑποσχέθητί μου, πῶς πλησίον σου
τὸν τάφον μου θὰ ἔχῃς, ἀνθ' ἧς ἀποτε
θέλεις τὸν βίβνη, καὶ ἀποθνήσκω εὐτυχῆς.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Ὅχι, δὲν θέλω νὰ ποθάνῃς... ἀλλὰ φαῖ!

ΑΛΛΑ ΕΞΑΔΙΝ.

ὦ φίλτατε, τὴν χεῖρα, δὸς τὴν χεῖρα σου·
ἐκπνέω, μὴ πενθήσῃς, μόνον θάψε με
πλησίον σου... καί!... χεῖρα!

(Κασιέει.)

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Τὴν καρδίαν μου
πικρίας ξίφος δίστομον διέρχεται.

(Φαίνεται ἀπεσταλμένος τοῦ Μουράτη.)

ΜΩΥΣΗΣ.

ὦ τῆς Ἡπείρου ἡγεμῶν, τὸν φίλον σου
ἔχεις καιρὸν νὰ κλαύσῃς· τώρα στράφητι,
διότι τοῦ Μουράτη ἦλθε πρεσβευτής.

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Τί θέλεις σύ, ὁ πένθος τόσον ἀλγεινὸν
μὲ παρουσίαν διακόπτων ἐχθρικήν;

ΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΟΣ.

Ὅχι, δὲν ἦλθον ὡς ἐχθρός, μ' ἀπέστειλε
νὰ σ' εἶπω ταῦτα ὁ αὐθέντης ὁ ἐμός.
Οὐδεὶς ὡς τώρα τόσον τὸν ἐπίκρανεν
ὡς σὺ ὁ ἀποστάτης· μυριάδας ἔξ
στρατιωτῶν λογάδων ἐξωλόθρευτας
καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἄμα τὸν πρωτότοκον.
Διὸ δὲν θέλει πλέον νᾶνε βασιλεὺς
αὐτός· θὰ παραιτήσῃ θρόνον αἴτιον
ἄρρητου τόσον συμφορᾶς· ἂν δ' ὁ Θεὸς
ἰσχὺν νὰ δώσῃ πάλιν εἰς τὰ τοῦ Ἰσλάμ
ὄπλα θελήσῃ, θᾶχῃς μέγαν πόλεμον
πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ τὸν Μωάμεθ. Νῦν δι' ἐν
σ' εὐχαριστεῖ, διότι τὸν Ἀλλαεδδὶν
βαρέως πληγωμένον, ὡς εἰάν αὐτὸς
πλησίον ἦτον ὁ πατήρ, ἐθώπευσε·
ἐκτὸς δ' εἰάν ἐκείνου ἦτο θέλησις
ἐδῶ νὰ μείνῃ νὰ ταφῇ πλησίον σου,

τὸ λείψανον νὰ στείλῃς σὲ παρκαλεῖ
μετὰ τῆς ἀρμοζούσης νὰ ταφῆ τιμῆς

ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ.

Τὸ λείψανόν του, πρεσβευτά, δὲν δύναμαι
νὰ στείλω· μόνος τὸ παρήγγειλεν αὐτό,
πλησίον μου νὰ μένη· πλὴν περὶ τιμῆς
κηδείας ἄς μὴν ἔχη μέριμναν· ἐδῶ
ὑπὸ τοῦ φίλου θέλει οὕτω κηδευθῆ,
ὅπως οὐδεὶς τῶν ἐντοπίων ἄλλοτε.

Καλῶς δὲ πράττων ἄφησε τὸν θρόνον του·
ἀρκούντως, ἦδ' ἡ πεῖρα τὸν ἐδίδαξεν,
ὅτι τὰ ὄπλα τὰ πολλὰ δὲν δύνανται
μεγαλοψύχους ἄνδρας νὰ δαμάσωσι,
οὓς τῶν ὀρέων ὁ ἀὴρ κατέστησε
ἰσχυροτέρους χάλυβος, τοὺς ἄγει δὲ
ἀνὴρ προωρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ
νὰ δικτρέξῃ μέγα στάδιον νικῶν.

(Θίτουσι τὸν Ἀλλαιθὴν ἐπὶ φερίτρου· ὁ Σκεντέρμπεης
κύπτει ἐπ' αὐτοῦ· συμπαντες δ' οἱ λοιποὶ
ᾄδουσιν οὕτω·)

Τί λύπην σ' ἐπεφύλασσε
τὸ πεπρωμένον, ἡγεμῶν!
τὸν φίλον τῆς καρδίας σου
ἐναγκαλιζέσαι νεκρόν.

Ἵπὸ νεφέλης σκοτεινῆς
θαμβοῦται ἡ χαρὰ σου,
τὰ νικηφόρα σκυθρωπὰ
λυγίζονται πτερὰ σου.

Ἐλλὰ μὴ ψέγωμεν ἡμεῖς
ἀπόφασιν Θεοῦ,
τὸν βάρβαρον τιτρώσκουσαν
μὲ τάχος κεραυνοῦ.

Ἐἰς φάλαγγα πυκνὴν ὁμοῦ
ἐν εὐκοσμίᾳ στάντες,
τὸν μεγαλόνοον ἀρχηγὸν
ἀκολουθῶμεν πάντες.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

	Δραχ.	
ΚΡΗΤΗΣ, Έπος (Έκδοσις 6'.)	4	
Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ, έποποιία των άρματωλών	6	
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΑΣ, έπος ιστορικόν	4	
Η ΜΑΝΝΑ ΤΟΥ ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΥ ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ Ο ΜΕΔΙΟΔΑΝΩΝ)	3	
Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΜΑΝΕΤΑΣ	4	
Ο ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ Η ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΟΥΣΑ ΤΩΝ ΣΦΑΚΙΩΝ)	4	
ΑΛΗΜΠΕΗΣ Ο ΚΑΚΟΔΙΚΙΩΤΗΣ	4	
ΦΙΛΗΠΠΟΣ Ο ΜΑΚΕΔΩΝ, δράμα	4	
Ο ΠΛΟΥΤΗΣΑΣ ΣΚΥΤΟΤΟΜΟΣ, κωμωδία	2	
Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΗ ΕΥΓΕΝΙΑ, τραγωδία	2	
ΑΓΙΣ Ο ΕΥΔΑΜΙΔΑ, τραγωδία	2	
ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ Ο ΔΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΣ, τραγωδία	4	}
Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΗΣ ΜΑΝΝΑΣ, τραγωδία		
Ο ΤΟΚΟΓΛΥΦΟΣ ΨΗΦΟΘΗΡΑΣ, κωμωδία		
Η ΑΠΗΣΤΟΣ, κωμωδία	4	}
ΠΕΤΡΩΝΙΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ, τραγωδία		
ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ, τραγωδία		
ΑΤΥΣ, Ο ΛΥΔΟΣ ΒΑΣΙΛΟΠΑΙΣ, τραγωδία	2	}
Ο ΑΣΩΤΟΣ ΣΩΦΡΟΝΙΖΟΜΕΝΟΣ, κωμωδία		
Ο ΚΡΙΣΠΟΣ, τραγωδία (Έκδοσις 6'.)	2	
ΟΙ ΤΥΡΑΝΝΟΚΤΟΝΟΙ, τραγωδία	4	}
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ο ΜΑΚΕΔΩΝ, τραγωδία		
Ο ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ, τραγωδία		
Η ΧΑΙΔΕΜΕΝΗ, κωμωδία	4	}
ΠΑΝΘΕΙΑ Η ΣΟΥΣΙΣ, τραγωδία		
Η ΚΛΕΦΤΟΠΟΥΛΑ, τραγωδία		
Η ΚΕΡΑ ΦΡΟΣΥΝΗ, τραγωδία	4	}
Η ΠΕΘΕΡΑ, κωμωδία		
ΤΟΜΥΡΙΣ, τραγωδία		
ΛΑΜΠΡΟΣ ΤΖΑΒΕΛΑΣ, δράμα	4	}
ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ ΚΑΙ ΘΕΟΔΩΡΑ		
ΕΙΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΚΗΠΟΥΡΟΣ		
ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ, δράμα	4	}
ΚΑΤΣΑΝΤΩΣΗΣ		
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ ΚΑΙ ΚΛΕΙΣΟΒΑ, δράμα		
Ο ΨΑΡΑΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ, κωμωδία	1	}
ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ, τραγωδία		
ΦΙΛΗΠΠΟΣ ΚΑΙ ΟΛΥΜΠΙΑΣ, τραγωδία	1	